

Jaarrapportage 2005

WOT-04-394

Natuurplanbureaufunctie

werkdOCUMENTEN

WOT

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu

Jaarrapportage 2005

WOT-04-394

Natuurplanbureaufunctie

Werkdocument 26

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu

Wageningen, juni 2006

De reeks 'Werkdocumenten' bevat tussenresultaten van het onderzoek van de uitvoerende instellingen voor de unit Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu) De reeks is een intern communicatiemedium en wordt niet buiten de context van de WOT Natuur & Milieu verspreid. De inhoud van dit document is vooral bedoeld als referentiemateriaal voor collega-onderzoekers die onderzoek uitvoeren in opdracht van de WOT Natuur & Milieu. Citeren uit deze reeks is dan ook niet mogelijk. Zodra eindresultaten zijn bereikt, worden deze ook buiten deze reeks gepubliceerd. De reeks omvat zowel inhoudelijke documenten als beheersdocumenten.

Werkdocument 26 is gemaakt conform het Kwaliteitshandboek van de WOT Natuur & Milieu.

©2006 **Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu**
Postbus 47, 6700 AA Wageningen
Tel: (0317) 47 78 44; Fax: (0317) 42 49 88; e-mail: info.wnm@wur.nl

De reeks WOT-werkdocumenten is een uitgave van de unit Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, onderdeel van Wageningen UR. Dit rapport is verkrijgbaar bij het secretariaat. Het rapport is ook te downloaden via www.wotnatuurenmilieu.wur.nl

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, Postbus 47, 6700 AA Wageningen
Tel: (0317) 47 78 44; Fax: (0317) 42 49 88; e-mail: info.wnm@wur.nl;
Internet: www.wotnatuurenmilieu.wur.nl

Voorwoord

Sinds 1 januari 2005 worden de Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu uitgevoerd onder de voorwaarden die LNV en de stichting DLO eind 2004 zijn overeengekomen en die zijn vastgelegd in de Uitvoeringsovereenkomst WOT Natuur & Milieu. Van deze gelegenheid heb ik gebruik gemaakt om de jaarrapportage over deze uitvoering opnieuw vorm te geven.

Per WOT-programma is een zelfstandig werkdocument samengesteld, dat bestaat uit drie delen: een samenvattende rapportage over het programma als geheel, een beschrijving van elk der afzonderlijke projecten en een Engelstalige beschrijving. De volgende vier werkdocumenten omvatten samen de jaarrapportage over 2005 van de WOT Natuur & Milieu:

Nr. 23: WOT-04-001 Monitor- en Evaluatiesysteem Agenda Vitaal Platteland

Nr. 24: WOT-04-002 Onderbouwend Onderzoek Natuurplanbureaufunctie

Nr. 25: WOT-04-385 Milieuplanbureaufunctie

Nr. 26: WOT-04-394 Natuurplanbureaufunctie

Dit werkdocument bevat de jaarresultaten van het WOT programma **WOT-04-394 (Natuurplanbureaufunctie)**. De resultaten van deze projecten hebben hun weg gevonden in de diverse producten van het Milieu- en Natuurplanbureau en in de werkdocumenten en rapporten van de WOT Natuur & Milieu.

Daarnaast is een jaarrapportage over 2005 opgesteld van de Kennisbais voor de WOT Natuur & Milieu: WOT-werkdocument 27: WOT Kennisbasis

De resultaten van de projecten uit de Kennisbasis zorgen voor de noodzakelijke vernieuwing van de kennis voor de WOT Natuur & Milieu.

Ter verantwoording van de besteding van de beschikbare middelen is voor elk project een beknopt verslag gemaakt. Deze verslagen zijn hier gebundeld. In elk verslag staan voor het desbetreffende project de administratieve gegevens en een beknopte inhoudelijke beschrijving van het doel en het behaalde resultaat.

Paul Hinssen

Inhoud

Voorwoord	3
Thema-rapportage WOT-04-394	7
Project-rapportages WOT-04-394	13
Overzicht projecten WOT-04-394	15
Engelse samenvattingen WOT-04-394	143

Thema-rapportage WOT-04-394

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394: Natuurplanbureaufunctie

1. Naam+nr. cluster, naam clusterleider: WOT-04, Drs. P.J.W. Hinssen
2. Naam+ nr. thema: WOT-04-394, Natuurplanbureaufunctie,
3. Naam thema-coördinator: Drs. P.J.W. Hinssen, Alterra
4. Contactperso(o)n(en) LNV: Drs. H.E. Groenewoud (DN),
Dhr. A.J.F.M. van Opstal (DK),
Mr. A. Jahangir (DK),
Overige betrokkenen: Dr. L.C. Braat (MNP)
5. Deelnemende kennisinstellingen: Alterra, LEI
6. Doelgroepen: Parlement, Kabinet, Beleidsdirecties van LNV, VROM, V&W, EZ
7. 2005-budget:

Bedragen in € x 1000	Beschikbaar in 2005	Gerealiseerd in 2005	Doorgeschoven naar 2006
Budget doorgeschoven uit 2004	355	355	
Reguliere programmagelden	2975	2513	462
NAP-gelden	78	78	
Additionele LNV-projectgelden			
Totaal LNV	3408	2946	462
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

korte toelichting op de realisatiecijfers en doorgeschoven gelden.

Op hoofdlijnen zijn de beoogde projecten volgens plan uitgevoerd, met uitzondering van de 3^e natuurverkenning. Een belangrijke oorzaak van dit laatste vormt de vertraagde besluitvorming over de eisen waaraan deze verkenning moet voldoen. Een deel van het hierdoor niet bestede budget is gebruikt om de niet geplande bijdragen in 2005 aan de Doelbereikingsmonitor Nota Ruimte en de Evaluatie Programma Beheer te financieren. De resterende middelen zullen verder ten goede komen aan de producten die in 2006 en 2007 gepland zijn.

8. De beleidsopgave(n) van LNV waaraan de onderzoeksresultaten een bijdrage leveren:
De natuurplanbureaufunctie is een wettelijk vastgelegd instrument ter ondersteuning van het natuurbeleid (Wet van 24 december 1997, houdende regelen ter instelling van de natuurplanbureaufunctie). Functies zijn signaleren van trends en problemen, evalueren van beleidsprestaties en prognoses over de mate waarin het beleid de doelen realiseert, alsmede het vertalen van trends in de samenleving en het ruimtegebruik in termen van kansen en bedreigingen voor natuur. Jaarlijks wordt een natuurbalans en vierjaarlijks een natuurverkenning uitgebracht. Opdrachtgever hiervoor is de bestuursraad van LNV. Incidenteel kan het MNP verkenningen of effectbeoordelingen voor derden uitvoeren, bijvoorbeeld voor politieke partijen of particuliere natuurorganisaties. Dit behoeft goedkeuring van de minister.
9. De kennisvragen die aan de beleidsopgave(n) gekoppeld zijn en die worden beantwoord met de uitkomsten van het onderzoek;
Dit programma heeft een aantal bijdragen geleverd aan het beantwoorden van vragen die LNV middels haar kaderbrief aan het MNNP heeft gesteld. De totaalrapportage wordt opgesteld door

het MNP-RIVM. **Deze rapportage is daarom tevens te beschouwen als bijlage van de rapportage van MNP-RIVM aan haar opdrachtgevers VROM en LNV,**

10. De beoogde en daadwerkelijk in 2005 bereikte (tussen)resultaten;

Het werkplan van het Programma NPB functie omvat de bijdrage van DLO aan de Natuurplanbureaufunctie.

De resultaten van het programma zijn de producten voor de Natuurplanbureaufunctie. Het programma gebruikt modellen, gegevens en analyses die afkomstig zijn uit andere (onderbouwende) LNV-programma's en coördineert de toelevering hiervan. Dit jaar zijn 13 werkdocumenten, 5 Planbureau-rapporten, 4 WOT-rapporten en 1 WOT-studie uitgebracht ter verantwoording van de (wetenschappelijke) werkwijze en de kwaliteit van het instrumentarium en de geleverde informatie.

Het werkplan 2005 bestond uit de volgende onderdelen:

1. Wettelijke producten te weten, Natuurbalans 2005 en Natuurcompendium, Natuurverkenning (start) en daaraan gekoppelde thematische assessments VHR, CBD2010, KRW en Omslag;
2. Quick response functie, inclusief bijdrage aan de Doelbereikingsmonitor Nota Ruimte
3. Ontwikkeling en onderhoud instrumentarium (informatielogistiek, graadmeters, modellen, kwaliteitsverbetering)
4. Management, kwaliteitszorg, communicatie en ondersteuning

1.1 Productie van de Natuurbalans 2005

In september 2005 is de achtste Natuurbalans uitgebracht waaraan dit programma een belangrijke bijdrage (inhoudelijk ca 70%,) heeft geleverd. Het betreft een evaluatie van het natuurbeleid in brede zin tegen het licht van de laatste ecologische en maatschappelijke ontwikkelingen. Naast deze vaste onderdelen is thematisch aandacht besteed aan de rollen van diverse actoren in de samenleving en hun effecten de realisatie van het natuurbeleid in Nederland.

1.2 Productie en onderhoud van het Natuurcompendium

Het Natuurcompendium is als internetversie in 2005 verder uitgebreid en geactualiseerd. Het Natuurcompendium bevat gegevens van een groot aantal organisaties en ondergaat een statistische kwaliteitstoets door het CBS. De inhoudelijke bijdrage van dit programma betreft voornamelijk de secties A (landschap), D (ecosystemen), E (natuur en samenleving) en F (natuurbeleid). Qua inspanning, inclusief coördinatie is dit ca. 10% van de totale projectomvang exclusief gegevensverzameling.

1.3 Thematische assessments

Er is gewerkt aan met vier thematische assessments: VHR, CBD2010, KRW en Omslag. Alleen Omslag heeft in 2005 een rapportage opgeleverd. De andere drie zijn vertraagd in verband met de trage besluitvorming over hun relatie met de derde natuurverkenning.

1.4 Natuurverkenning

In november is gestart met een 'bouwtekening' voor de derde natuurverkenning, cq. verkenning groene ruimte. Begin 2006 zal het MNP een besluit nemen over de vorm van dit product en de beoogde verschijningsdatum.

1.5 Evaluatie Programma Beheer

In het najaar heeft LNV aan het MNP gevraagd om de Evaluatie van het Programma Beheer uit te voeren. Het project is inmiddels gestart. De beoogde oplevering is in februari 2007.

2 Quick Response Functie en integrale studies

Bij wet (Natuurplanbureaufunctie) is geregeld dat de minister van LNV het MNP kan verzoeken ad hoc activiteiten te verrichten ook kan het MNP ongevraagd adviezen leveren, of bijdragen aan integrale planbureau-producten. In 2005 zijn adviezen geleverd over de "Optimale samenhang EHS". Deze adviezen zijn door het MNP als informatie ingebracht in de desbetreffende beleidsprocessen. De

directe bijdragen op het gebied van Natuur en Landschap aan deze functie zijn voor ca. 80% afkomstig van dit WOT-programma. Dit is exclusief de toelevering van kennis, vanuit het MNP-RIVM en de DLO-instituten.

3. Ontwikkeling en onderhoud instrumentarium

In 2005 is de toepassing van ICT verder verbeterd (website, explorers, indicatordatabase, metadatasysteem). In het samenwerkingsproject 'Kwaliteitsslag' worden de belangrijkste modellen van Wageningen UR voor het MNP nu op een basiskwaliteitsniveau gebracht. De inzet van modelstudies heeft plaatsgevonden t.b.v. de ad hoc adviezen. De ontwikkeling en het beheer van graadmeters is in het kader van Natuurbalans verder vormgegeven en gerapporteerd aan LNV. De coördinatie van de gegevensvoorziening is verder versterkt.

4. Management en communicatie

Door de netwerkstructuur (binnen Wageningen UR, en daarbuiten met onder meer het RIVM, RIZA en RIKZ) en sturende rol van dit programma (via de Programmaeringscommissie Natuurplanbureau, PCN) voor onderbouwend onderzoek (WOT-04-002) vraagt de coördinatie en sturing relatief veel aandacht.

Het WOT statuut stelt speciale eisen aan de kwaliteitszorg, het programmabeheer, de communicatie en de ondersteuning van projectleiders. Voor kwaliteitszorg is sinds eind 2003 een ISO-gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem operationeel voor de WOT unit. Verbeteracties worden vanuit dit kwaliteitsmanagementsysteem gestructureerd. Synchronisatie met het MNP-RIVM kwaliteitshandboek is gaande. Het secretariaat is operationeel. In 2005 is een communicatieplan opgesteld. De bijdragen aan producten van het MNP worden via de communicatiekanalen van het MNP verspreid. De wetenschappelijke borging van de bijdragen van dit programma vindt plaats in WOT rapporten, werkdocumenten en studies. Daarnaast worden het ministerie van LNV en de overige doelgroepen op de hoogte gehouden door berichten in Kennis Online en de WOT nieuwsbrief 'WOT's new'.

11. De gerealiseerde kennisoverdracht richting doelgroep en de benutting van ontwikkelde kennis door de doelgroep.

De gerapporteerde resultaten vinden langs verschillende wegen hun bestemming bij doelgroepen. Intern zorgen werkdocumenten ervoor dat collega onderzoekers kunnen voortbouwen op verkregen resultaten. Extern worden beleidsdoelgroepen geïnformeerd via de producten (natuurbalans, natuurverkenning, adviezen), de wetenschappelijke wereld door de (WOT-rapporten) en de samenleving met WOT-studies. Uit regelmatige nabestellingen blijkt dat de ontwikkelde kennis in een behoefte voorziet.

12. De samenwerking tussen de bij het thema betrokken DLO-instituten en andere instellingen/organisaties;

In dit programma is samengewerkt met Alterra (80%) en LEI (20%) De samenwerking tussen Alterra en LEI verloopt in open sfeer. De werkzaamheden worden uitgezet binnen de voorwaarden van het WOT-statuut en met een vraaggestuurde aanpak.

De samenwerking met het MNP is verder geïntensiveerd, mede doordat de programmaleider sinds 2004 waarnemend lid is van het Managementteam-overleg (MTO) van het MNP. Er is in 2005 verder geïnvesteerd in de samenwerking met gegevensleverende organisaties. Dit heeft deels geleid tot versoepeling van gegevensleverantie, in het bijzonder vanuit LASER en DLG. Het structureel regelen van gegevensleverantie op directieniveau binnen LNV lijkt nog niet goed mogelijk. In dit kader dienen ook het nieuwe WOT programma in oprichting 'Informatievoorziening Natuur', evenals de structurele gegevenslevering door het CBS (natuurstatistiek) en de PGO's te worden betrokken.

Project-rapportages WOT-04-394

Overzicht projecten WOT-04-394

Projectnummer	Projecttitel	Pagina
230003-30	Natuurbalans 2005	17
230003-31	Landschap en dynamiek RG	19
230003-32	Bijdrage NB 2005	21
230003-33	EU-Beleid	23
230003-34	Soortenbeleid	25
230003-35	Logistieke ondersteuning	27
230003-36 / LEI 30521	Duinen en Kust NB05	29
230003-38 / LEI 20479	Rivierengebied	31
230003-39	Provincies	33
230004-02	Thematisch assessment I	35
230004-03	Coördinatie Natuurverkenning	37
230004-04	NVK Kaderrichtlijn Water	39
230004-05	CBD	41
230005-03	Natuurcompendium 2005	43
230006-06	Ruimte WRO Grond	45
230006-07	WLO Landschap	47
230006-08	Ruimte Monitor	49
230007-04	Quick Response Adviezen	51
230008-05	IWC 2005	53
230008-06	ASCOBANS 2005	55
230010-04	Overig ecologisch advies	57
230011-08	Kennisbasis Landschap	59
230012-11	NVK thema's vanuit invalshoek Bestuur en Samenleving	61
230012-12	Kennismanagement Bestuur en Samenleving	63
230012-13	Afronding actoren	65
230012-14	Soorten- en gebiedenbeleid '05	67
230012-15	State of the Art NBS	69
230012-16	Education for Sustainable Development	71
230013-04	Kosteneffectiviteit 2004/2005	73
230015-05	Recreatie-indicatoren ME-AVP	75
230015-06	Monitoring Schaal	77
230015-07	Gegevensvoorziening ME-AVP	79
230016	Kennis Online	81
230017-07	Kennismanagement 2005	85
230018-03	Communicatie	87

Projectnummer	Projecttitel	Pagina
230019-04	DINO 2005	89
230020-04	Recreatieonderzoek NPB	91
230020-05	Monitoring van verdroging	93
230020-06	Coördinatie Pijlersdag 2005	95
230020-07	BM 7+	97
230020-08 / LEI 20561	Data-analyse Landbouw in de nationale landschappen	99
230020-09	Voorbereidingen evaluatie PB	101
230021-03	Secretariaat NPB-W 2005	103
230022-04	Programma management	105
232116-01	Natuurverkenning VHR	107
LEI 20395 en 20430	Geldstromen	109
LEI 20482	Actoren	111
LEI 20512	Tekstkaders NB	113
LEI 20464	Thematisch assessment I	115
LEI 20465	Thematisch assessment II	117
LEI 20194	TA Natuurbeheer	119
LEI 20391	Indicatoren Natuurcompendium 2004	121
LEI 20111	Bijdrage duurzaamheidsverkenning	123
LEI 20457	Begeleidingsgroep Natuur en Economie	125
LEI 20486	Kennismanagement Natuur en Economie	127
LEI 20460	Economische Aspecten Natuurbeheer	129
LEI 20596	Kosteneffectiviteit ontwikkeling optimaliseringsmodel	131
LEI 20339	ME-AVP Vervolg van 2004	133
LEI 20539	FIONA	135
LEI 20414	GIRO (afronding)	137
LEI 20384	Bedrijfsuitkomsten bos- en natuurterreinen	139
LEI 20415	Programmamanagement	141

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Natuurbalans 2005, Kernteam
Projectnummer:	230003-30
Projectleider:	Joep Dirx
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	158,1	158,1	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	158,1	158,1	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

De doelgroep heeft behoefte aan kennis over de toestand van natuur en landschap en over de effecten van het uitgevoerde beleid.

Doelstelling van het onderzoek:

Het project heeft tot doel de publicatie van de Natuurbalans 2005. Het operationele doel van het project is de bijdrage vanuit de WOT-N&M aan het kernteam Natuurbalans 2005 mogelijk te maken.

Aanpak en tijdpad:

Het tijdpad, met mijlpalen rond het verschijnen van de tussentijdse concepten, is volgens projectplan gerealiseerd.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Op donderdag 8 september 2005 is de Natuurbalans 2005 aangeboden aan Minister Veerman van LNV. Voorafgaand aan definitieve publicatie zijn een intern-, extern- en eindconcept samengesteld en becommentarieerd. Het achtergronddocument is nog niet gereed.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Voorafgaand aan de aanbieding van de Natuurbalans aan Minister Veerman van LNV, zijn de resultaten van de Natuurbalans gepresenteerd aan de Vastekamercommissies voor LNV en VROM. Minister Veerman heeft namens het Kabinet, een reactie gegeven op de Natuurbalans 2005. In de Kamerbehandeling van de begroting van LNV is door Kamerleden gebruik gemaakt van de Natuurbalans. Nadat de Natuurbalans was verschenen, zijn enkele presentaties voor ambtenaren verzorgd.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Landschap en Dynamiek RG
Projectnummer:	230003-31
Projectleider:	Hans Farjon
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	nvt		
Reguliere programmagelden	61,1	61,1	0
NAP-gelden	nvt		
Additionele LNV-projectgelden	nvt		
<i>Totaal LNV</i>	61,1	61,1	0
Overig (indien van toepassing)	nvt	nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

De kaderbrief Natuurplanbureau vraagt aandacht voor de uitwerking van het beleid voor nationale Landschappen op provinciaal niveau. Ook wordt daarin gevraagd naar de mate van realisatie groen in en om de stad en de mogelijkheden om deze, in termen van instrumenten en maatregelen, effectief, snel en efficiënt uit te voeren. Verder bestaat bij LNV de behoefte om de omvang en richting van geldstromen naar de natuur en de daarbij betrokken actoren in beeld te brengen. Dit projectplan richt zich op basis van deze vragen op drie onderwerpen:

- Oude en nieuwe geldstromen voor landschap en recreatiegroen
- Ontwikkeling beleid voor Nationale landschappen op provinciaal niveau
- Ontwikkelingen uitvoeringspraktijk grote recreatiegebieden in nabijheid van de stad

Doelstelling van het onderzoek:

Dit deelproject levert een bijdrage aan de Natuurbalans 2005.

Aanpak en tijdpad:

Geldstromen:

- Analyseren en bewerken gegevens deelproject Geldstromen en MNP-LDL project evaluatie POP.
- Analyse en bewerking OO-projecten "geldstromen rood voor groen", "casestudies landschap" en "Vergelijking beleidsinstrumentarium ecologie/economie"
- Analyse persberichten, plannen, jaarverslagen plus aanvullende interviews van enkele projecten waar de financiering van inversteringen in groene inrichting mede worden betaald vanuit woningbouw zoals voorbeeldprojecten ontwikkelingsplanologie, plannen groen wonen, kassenbouw en militaire oefenterreinen. Bevindingen teruggekoppeld naar LNV-PPS bureau.

Nationale Landschappen:

- Analyseren en bewerken van gegevens OO-project "Case studies landschap"
- Interviewronde met enkele provincies en gebiedscommissies over adequate bescherming, noodzaak tot investering in herinrichting en beheer, beschikbaarheid middelen.

Grote recreatiegebieden in nabijheid van steden:

- Analyseren en bewerken van voortgangsrapportage LNV/DLG. Resultaten terugkoppelen naar LNV
- Analyse van woningbouwconvenanten. Resultaten terugkoppelen bij LNV-RZ
- Interviews met projectbureaus (bij provincie en/of DLG) over achterlopende projecten zoals Bentwoud, Haarlemmermeer en Utrecht West. Terug te koppelen naar geïnterviewden.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

De volgende tastbare producten worden opgeleverd :

- Bijdrage aan intern concept Natuurbalans 2005, in de vorm van een tekstplan.
- Bijdrage aan extern concept Natuurbalans 2005.
- Verwerking van commentaar op de bijdrage aan de concepten.
- Planbureau-rapport (voorjaar 2006, titel nader te bepalen).

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Via Natuurbalans 2005.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Bijdrage NB 2005
Projectnummer:	230003-32
Projectleider:	Marlies Sanders
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	39,5	39,5	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	39,5	39,5	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Informatie over realisatie EHS.

Doelstelling van het onderzoek:

Realisatie EHS met Beheer.

Aanpak en tijdpad:

GIS-analyse ND-kaart – Pbkaart.

1 jan – 31 dec 2005.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Natuurbalans en achtergronddocument:

Sanders, M.E., C.A. Mûcher, R. Haveman. In prep. Monitoring natuurdoelen: beleidsprestaties, meetgegevens en landsdekkende bestanden MNP rapport.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Presentatie 2^e kamer.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	EU-beleid
Projectnummer:	230003-33
Projectleider:	Irene Bouwma
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	52,8	52,8	
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	52,8	52,8	
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Onderzoek voor de Natuurbalans mbt implementatie van Natura 2000 beleid in Nederland.

Doelstelling van het onderzoek:

Onderzoek voor de Natuurbalans mbt implementatie van Natura 2000 beleid in Nederland. Specifiek is er gekeken naar:

1. Update aanwijzing gebieden
2. Staat van instandhouding van Natura 2000 soorten en habitattypen.
3. Instandhoudingdoelstellingen Natura 2000 soorten en habitats
4. Gevoeligheid van Natura 2000 soorten en habitattypen voor 'externe werking (verzuring, vermessing, verdroging en verstoring, ruimtelijke samenhang).
5. Kansrijkdom gekoppeld aan ruimtelijke configuratie: Nederlandse HR gebieden in internationale context.
6. Stand van zaken opstellen beheersplannen (verdeling van verantwoordelijkheden tussen provincie en rijk)
7. Relatie tussen de doelstellingen voortvloeiend uit de EHS en VHR in het duin- en wadden en rivierengebied

Tevens is op verzoek van het MNP gekeken naar de meerwaarde van de Ramsar Conventie tov de Vogelrichtlijn.

Aanpak en tijdspad:

Het project kent 3 onderdelen:

1. Implementatie van het Nederlandse beleid rond Natura 2000
2. Implementatie van en meerwaarde van de Ramsar conventie in Nederland
3. Subsidieregeling Programma Internationaal Natuurbeheer (PIN-MATRA) 2000-2004

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Verschenen rapportages:

- Hfst 5 in Natuurbalans
- I. Salverda & P. Chardon, 2005. De Ramsar conventie in Nederland, De betekenis voor het beleid en beheer van wetlands en de meerwaarde naast de Vogelrichtlijn. MNP achtergronddocument
- Veen, M. P. van, E.P.A.G. Schouwenberg, R. Pouwels & Bouwma, I.M. Milieuomstandigheden en ruimtelijke samenhang van Natura 2000 soorten en habitats.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Er zijn 2 rapporten geschreven n.a.v het onderzoek. Tevens zijn de gegevens mbt 'Gevoeligheid van Natura 2000 soorten en habitattypen voor 'externe werking (verzuring, vermesting, verdroging en verstoring, ruimtelijke samenhang) ' aan Directie Kennis (Henk Beije) en Directie Natuur (Marion Pelk) verstrekt voor hun werk mbt N2000.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Soortenbeleid
Projectnummer:	230003-34
Projectleider:	Dick Melman
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	49,9	49,9	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	49,9	49,9	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Verkrijgen meer inzicht in soortenbeleid, mn vwb de rol van de provincies en de daarin omgaande geldstroom

Doelstelling van het onderzoek:

Breng de geldstromen, taken en acties in beeld die met de uitvoering van het soortenbeleid zijn gemoeid;

- o Maak onderscheid tussen de diverse overheidslagen, concentreer op de laag van de provincies; geef de omvang aan van activiteiten die bij derden (bv terreinbeherende organisaties) zijn neergelegd.
- o Maak daarbij onderscheid tussen de gelden gericht op bevordering van soorten en gelden gericht op de beperking van schade van soorten.
- o Breng de apparaatskosten (fte's) in beeld die met de uitvoering van het soortenbeleid zijn gemoeid; hanteer daarbij waar mogelijk dezelfde categorieën als hierboven aangeduid.
- Breng de effecten in beeld van het soortbeschermingsplan dagvlinders. Geef daarbij aandacht aan:
 - o De activiteiten die zijn uitgevoerd
 - o De ontwikkeling van de dagvlinders
 - o Het maatschappelijk draagvlak
 - o De bestuurlijke aandacht
 - o De perspectieven
 - o De geldstromen

Aanpak en tijdspad:

- a. in beeld brengen geldstromen soortenbeleid, ook ontwikkeling in de tijd
 - i. rijksbeleid (iom Aris Gaaff); omvat ook jacht en schade.
 - ii. Provinciale uitvoering;
 - Vergunningenbeleid
 - Opstellen plannen
 - Uitvoeren beleid
 - iii. Pm gemeenten

Voor het in beeld brengen van de uitvoeringskosten wordt vnl gebruik gemaakt van bestaande

documenten (begrotingen). Waar nodig zal aanvullende info worden gevraagd bij Rijk en Provincie's. Voor het in beeld brengen van de apparaatskosten zal naast begrotingsinformatie ook bij de provincies informatie moeten worden verzameld. Wat hiervoor de beste vorm is, moet nog worden bekeken (interview, enquête).

b. Resultaten soortbeschermingsplan dagvlinders

Hiermee zal contact worden opgenomen met de vlinderstichting en met LNV. Dit om een beeld te krijgen van alle initiatieven die er op het gebied van dagvlinders zijn ondernomen. Waar dat relevant blijkt zullen ook andere actoren voor informatie worden benaderd.

Doorlooptijd: januari – september 2005.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

- Bijdrage aan intern concept Natuurbalans 2005, in de vorm van een tekstplan.
- Bijdrage aan extern concept Natuurbalans 2005.
- Verwerking van commentaar op de bijdrage aan de concepten.
- Planbureau-rapport:

Report 408763014 Dick Melman (proj.lid);

Auteurs G.W.T.A. Groot Bruinderink, A.H. Prins, F.G.W.A. Ottburg

M.E.A. Broekmeyer, L.G. Moraal & Th.C.P. Melman

Geldstromen in het soortenbeleid

Evaluatie soortenbeleid, geldstromen, rol provincies

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

- Raadpleging aantal betrokkenen uit diverse gremia
- Als onderdeel van de natuurbalans 2005
- achtergrondrapport

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Logistieke ondersteuning
Projectnummer:	230003-35
Projectleider:	Annette Willemen
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	21,6	21,6	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	21,6	21,6	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Ondersteuning bij het publiceren van kaarten en grafieken in de natuurbalans.

Doelstelling van het onderzoek:

Binnen dit project wordt voor de productie van de Natuurbalans 2005 logistieke ondersteuning gegeven:

1. Bij de inwinning, beheer en uitwisseling van geografische data die ten grondslag liggen aan de indicatoren te publiceren in de NB05 (datalogistiek).
2. Bij de aanlevering van de indicatoren, in de vorm van kaarten en grafieken door de projectleiders van Alterra aan het IMP-RPT van het RIVM (redactie en productielogistiek), dit conform de planning vastgelegd in de SLA IMP-RPT (Natuurbalans 2005) en door het IMP-RPT gestelde eisen en richtlijnen voor opmaak.

Aanpak en tijdpad:

Projectplan: februari

Voorbereiden productie, productie en levering aan RPT: maart - september 2005.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Eindproduct opgeleverd in de vorm van kaarten en grafieken in Natuurbalans 2005.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Publiciteit opmaak Natuurbalans / aantrekkelijkheid product.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Duinen en Kust NB05
Projectnummer:	230003-36 / LEI 30521
Projectleider:	Martijn van Wijk
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	37,1 (Alterra) 8,8 (LEI)	37,1 (Alterra) 8,8 (LEI)	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	45,9	45,9	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

In de Natuurbalans 2005 zal aandacht worden besteed aan de duinen en de beheerders van de duinen. Dit onderzoek vormt de basis voor een aantal teksten in de Natuurbalans 2005 over het natuurbeheer in de duinen. Binnen dit onderzoek zal een accent liggen op het duinbeheer door de duinwaterbedrijven. De duinwaterbedrijven zijn een interessante groep beheerders mede omdat zij niet (direct) worden aangestuurd in hun beheer door een Rijks subsidieregeling.

Doelstelling van het onderzoek:

Het onderzoek heeft als doel inzicht te geven in het ecologisch functioneren van de Nederlandse kustduinen en de factoren die hieraan ten grondslag liggen. De beheerders van de duinen staan in dit onderzoek centraal, met name de duinwaterbedrijven.

Aanpak en tijdpad:

Voor dit onderzoek zijn op 4 niveau's analyses uitgevoerd.

- Op het hoogste niveau worden uitspraken gedaan over de toestand van de duinen in Nederland, indien mogelijk gekoppeld aan de nationale natuurdoelen.
- Op het tweede niveau worden uitspraken gedaan over de koppeling tussen de nationale doelen voor de duinen en de VHR doelen. Daarbij wordt bekeken waarvoor de duinen als VHR gebied zijn aangewezen en of beheer dat in de duinen plaatsvindt, is gericht op het realiseren van die VHR doelen.
- Het derde niveau betreft het niveau van geselecteerde gebieden. Voor deze gebieden zullen uitspraken worden gedaan over onder andere beheersstrategieën, milieuraanvoorwaarden en bereikte natuurrresultaten.
- Het vierde niveau betreft het niveau van gebiedsdelen. Deze komen aan de orde in intermezzo's (onverwachte gebeurtenissen in gebieden) in de Natuurbalans.

De onderzoeksresultaten zijn verzameld door analyse van literatuur, LMF gegevens en GIS materiaal en door gesprekken met beheerders. De onderzoeksresultaten zijn vervolgens getoetst in een workshop met beheerders.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

De onderzoeksresultaten zijn vastgelegd in een rapportage (Wijk, M.N., M.E. Sanders, J.J. de Jong en M.P. van Veen, 2005. Natuurbeheer in de duinen; achtergronden bij de Natuurbalans 2005. WOt publicatie, WOT N&M, Wageningen (in voorbereiding).

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Opname van onderzoeksresultaten in de Natuurbalans.

Terugkoppeling van onderzoeksresultaten met duinbeheerders in een workshop

Verspreiding van het onderzoeksrapport.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Rivierengebied
Projectnummer:	230003-38 en LEI 20479
Projectleider:	Henk Wolfert
Uitvoerende instellingen:	Alterra en LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	47,3 (Alterra) 17,1 (LEI)	47,3 (Alterra) 17,1 (LEI)	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	64,4	64,4	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Diverse onderwerpen in de Natuurbalans 2005 vroegen om een uitwerking op praktijkniveau, wilden de consequenties voldoende zeggingskracht hebben. Een van de twee gebiedsuitwerkingen was het Rivierengebied. De volgende onderwerpen kwamen aan de orde:

- Geldstromen en actoren: hoe lopen de geldstromen van diverse actoren naar verwerving, inrichting en beheer, en hoe zijn de machtsverhoudingen tussen de verschillende actoren?
- Signalering van recente ontwikkelingen in natuur (soorten), bos en landschap (gebieden) van de uiterwaarden. Wat levert alle inspanning op, worden de doelen gehaald, en lijkt dit op de ontwikkelingen in het buitenland, met name in Duitsland?
- Realisatie natuurdoelen in relatie tot de Ecologische Hoofdstructuur, of meer specifiek het functioneren van het ecologische netwerk. Hoe zijn de ontwikkelingen in het rivierengebied en zijn verwerving en beheersovereenkomsten kosteneffectief voor wat betreft de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur?
- EHS en VHR/KRW. Hoe verhoudt de realisatie van natuurdoelen EHS zich tot de instandhoudingsdoelen van de VHR, met andere woorden is er een discrepantie tussen doelen gericht op ontwikkeling en processen (EHS) versus behoud en soorten (VHR)
- Landschap en Ruimtegebruik. Wat is de mening van doelgroepen over de veranderingen in het Rivierengebied en hoe is het met de toegankelijkheid voor het grote publiek gesteld?

Doelstelling van het onderzoek:

Dit deelproject leverde een bijdrage aan de Natuurbalans 2005. In grote lijnen werd er toegewerkt naar boodschappen die relevant zijn voor de leden van de Tweede Kamer. Deze boodschappen stonden in het licht van twee ambities die voor de Natuurbalans geformuleerd waren, namelijk (1) het aanbrenge van helderheid, en (2) analyses op basis van nuchterheid.

De volgende tastbare producten zouden worden opgeleverd:

- bijdrage aan intern concept Natuurbalans 2005, in de vorm van een tekstplan, en verwerking van commentaar daarop;

- bijdrage aan extern concept Natuurbalans 2005, en verwerking van commentaar daarop; een afzonderlijk MNP-achtergrondrapport.

Aanpak en tijdpad:

De volgende werkzaamheden zijn aangepakt:

- Geldstromen en actoren: geldstromen en actoren in beeld brengen;
- Signalering van recente ontwikkelingen: stand van zaken aankoop en beheer
- Realisatie van natuurdoelen irt EHS: vergelijking potenties en realisatie doelen;
- EHS en VHR/KRW: overlap in kaart brengen, doelstellingen vergelijken.
- Landschap en Ruimtegebruik: beleving en toegankelijkheid;
- Intermezzo: beschrijving illustratieve case;
- Selectie boodschappen en schrijven intern concept, extern concept en achtergrondrapport.

Er is nauw samengewerkt met RIZA en LEI. Ook andere organisaties zoals RWS-DON en de Stichting Recreatie hebben informatie aangeleverd.

Het tijdpad was als volgt:

- Concept intern concept 31 maart 2005
- Concept extern concept 30 juni 2005

Achtergrondrapport 31 december 2005

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Milieu- en Natuurplanbureau, 2005. Inrichting en herstel in het rivierengebied. In: Natuurbalans 2005. Milieu- en Natuurplanbureau, Bilthoven. p. 40-42.

Milieu- en Natuurplanbureau, 2005. Grote rivieren: veiligheid en natuur. In: Natuurbalans. Milieu- en Natuurplanbureau, Bilthoven. p. 159-168.

Wolfert, H.P., Koning, M.J., Nijhof, B.S.J. (2005). Grote rivieren, veiligheid en natuur: achtergronden bij de Natuurbalans 2005. Rapport 408763013/2005, Milieu- en Natuurplanbureau, Bilthoven.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Resultaten van het project zijn opgepakt door de media, zijn besproken in de Tweede Kamer en worden meegenomen in de onderzoeksagenda's 2006 en 2007 van het LNV BO-onderzoek:

- Peperduur slib vertraagt nieuwe natuur bij rivier. De Gelderlander, 9 september 2005.
- Rivierengebied: In Tweede Kamer 2005-2006, 30 242, nr. 2.

BO-project 232744-01 Vraagarticulatie en coördinatie Ruimte voor de Rivier van Alterra in opdracht van LNV-DWK.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Provincies
Projectnummer:	230003-39
Projectleider:	Saskia Ligthart
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	29,8	29,8	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	29,8	29,8	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

In het vernieuwde plattelandsbeleid -Agenda Vitaal platteland + MJP wordt er veel aandacht besteed aan de verbetering van de uitvoering van het beleid op regionaal niveau. Dit is ook het niveau waarop de EHS gestalte moet krijgen. In deze verkennende studie worden de beoogde verbeteringen van de uitvoering op hun waarde geschat.

Doelstelling van het onderzoek:

Leveren van een bijdrage aan de Natuurbalans 2005

Aanpak en tijdpad:

Start 1 maart, afronden achtergrondrapport 31 december 2005. Onderzoeksactiviteiten: literatuuronderzoek, diepte-interviews en workshop.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Projectplan, interviewverslagen, tekstplan intern concept Natuurbalans, tekst voor extern concept Natuurbalans, eindtekst voor Natuurbalans en achtergrondrapportage.

Ligthart, S. (2005). Realisatie EHS: de provincies aan het stuur? Een verkennende studie naar de bestuurlijke organisatie van natuurbeleid. Rapport 4087630007. Milieu-en Natuurplanbureau, Bilthoven.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Vraag aan Rijk en Marijke. In elk geval zijn de onderzoeksresultaten goed geland in de Natuurbalans. Ik kan echter niet beoordelen of en op welke wijze er door LNV en/of TK specifiek is gereageerd op dit onderdeel.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Thematisch Assessment I
Projectnummer:	230004-02 (behorend bij LEI 20464)
Projectleider:	Bram ten Cate
Uitvoerende instellingen:	Alterra (LEI-deel apart gerapporteerd)
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	26,8	26,8	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	26,8	26,8	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

LNV heeft in de kaderbrief 2003 aan het MNP gevraagd een wetenschappelijke evaluatie uit te voeren van de omslag van het natuurbeleid.

Doelstelling van het onderzoek:

Het project levert een eerste product op voor de evaluatie van de omslag van het natuurbeleid. Het product (rapport) levert tevens input voor uit te werken thema's in 2006. Dit deel van het project betreft de organisatie en uitvoering van een workshop, het verzamelen van ecologische data en de redactionele bewerking van het rapport.

Aanpak en tijdpad:

- Workshop in het voorjaar;
- Verzamelen en uitwerken data in het voorjaar.
- Redactionele bewerking eindrapport in het voorjaar/ de zomer

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

- Workshop Agrarisch Natuurbeheer
- Analyseverslag Ecologische data.
- Redactionele bewerking eindrapportage

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

In producten van het Milieu- en Natuurplanbureau (i.e. Natuurbalans 2005 en Thematisch Assessment Agrarisch Natuurbeheer).

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Coördinatie Natuurverkenning
Projectnummer:	230004-03
Projectleider:	Karin Sollart
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	46,4	46.4	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	46,4	46.4	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Mogelijkheid tot inhoudelijke afstemming tussen deelprojectleiders van 4 verschillende thema-projecten.

Doelstelling van het onderzoek:

Het overkoepelende project Natuurverkenning 3 heeft als doel 4 thematische verkenningen (zie ook 230012-11) in onderlinge afstemming en in afstemming met relevante MNP-projecten op gang te brengen en door geregeld overleg de voortgang en consistentie te bewaken.

De thematische projecten hebben hun eigen verantwoordelijkheden en uiteindelijk zal de inhoudelijke integratie in de Natuurbalans 2006 door de projectleider NB2006 worden overgenomen.

Inhoudelijk doel is een samenhangend beeld van de ecologische, economische en maatschappelijke betekenis van het vigerende natuur- en landschapsbeleid. Een goede inhoudelijke afstemming van de thema's en andere (lopende) projecten is daarbij essentieel. Dit vraagt om extra inzet voor de coördinatie van het *interne* communicatieproces.

De doelgroep van de Natuurverkenning bestaat primair uit de minister van LNV, de leden van het Kabinet en de leden van het Parlement. Om zo effectief mogelijk de informatie in het debat te kunnen brengen wordt tijdens de verkenningsperiode intensief gecommuniceerd met de beleidsambtenaren die met de verschillende dossiers bezig zijn, met organisaties die in het natuurbelevingsveld actief zijn en (via diverse media) met het geïnteresseerde publiek. Coördinatie van het *externe* communicatietraject vraagt daarom eveneens om extra inzet.

Aanpak en tijdspad:

Van 1 januari tot 31 december 2005 zijn de volgende activiteiten ondernomen:

- Plannen van regelmatig overleg tussen de thematrekkers
- Inhoudelijk bijhouden van tussenproducten van de thema-projecten met als doel de inhoudelijke afstemming tussen de projecten te (doen) optimaliseren.

Daarnaast zijn een aantal administratieve taken aan de orde geweest zoals archivering, mailings, voorbereiding en notulering van overleg, bijhouden tussenrapportages e.d.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

In eerste instantie is optimalisatie van het interne en externe communicatieproces, voortgangsbewaking en inhoudelijke en procesmatige afstemming door de assistant-coördinator ter ondersteuning van de coördinator NVK3 het deelresultaat van dit project.

Uiteindelijk gaat het om de voortgang in de afzonderlijke (deel) projecten ten behoeve van de NVK3, waarbij inhoudelijke afstemming is en wordt gerealiseerd en daarmee wordt toegewerkt naar een samenhangend eindproduct, deels afzonderlijke rapportages en deels in de Natuurbalans 2006, maar met een integrerend karakter (wellicht in de vorm van beleidsopties).

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Faciliteren van overleg en afstemming.

Voortgang op weg naar een samenhangend en geïntegreerd eindproduct NVK3.

Project overgenomen door MNP-Bilthoven na gewijzigde aanpak opverzoek van Directeur MNP. Verslagen in projectmap

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	NVK Kaderrichtlijn Water
Projectnummer:	230004-04
Projectleider:	Han Runhaar
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	5,0	5,0	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	5,0	5,0	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Effect KRW op doelen natuurbeleid.

Doelstelling van het onderzoek:

Idem.

Aanpak en tijdpad:

Projectplan gemaakt.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Na vertrek projectleider is het werk uitbesteed.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Uitvoering in 2006.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	CBD
Projectnummer:	230004-05
Projectleider:	Dick Melman
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	21,5	21,5	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	21,5	21,5	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Inzicht in ontwikkeling CBD-indicatoren voor Nederland.

Doelstelling van het onderzoek:

1. Ter ondersteuning van het Nederlandse beleid zichtbaar maken van de geleverde prestaties en de hiermee bereikte resultaten.
2. voorbeeldfunctie/stimulans voor andere landen om ook aan de slag te gaan met de doelstelling en de indicatoren.

Aanpak en tijdpad:

Voor elk van de indicatoren de volgende acties uitgevoerd:

1. doorontwikkeling/verfijning indicatoren. Dit kan gebeuren door een bestaande (MNP) indicator aan te wijzen als 2010 indicator en deze eventueel verder te ontwikkelen, of door een nieuwe invulling te ontwikkelen die beter matcht met de BHI-indicator.
2. berekening historische trends. Per indicator zal worden bekeken wat het startpunt is en hoeveel punten in de tijd er nodig en mogelijk zijn.
3. relatie met beleid. Voor elke indicator wordt nagegaan in welke beleidsdocumenten de betreffende thematiek aan de orde komt, wat eventuele gerelateerde beleidsdoelen zijn en welke maatregelen (inclusief tijdpad en hardheid) en instrumenten er zijn.
4. ex-ante evaluatie tot 2010. Dit omvat een kwalitatieve analyse van de kans dat de 2010 doelstelling gehaald wordt (in 2010), op basis van extrapolatie van de historische trends (t+4) en het bestaande beleid (zie actie 3).

Voor elke indicator zal een inhoudelijk trekker worden gezocht bij Alterra, NMP of elders.

Doorlooptijd: Mei 2005 – dec 2006.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

- thematische rapportage '2010-evaluatie Nederland' (beknopt, overzichtelijk en aansprekend vorm gegeven). Gereed oktober 2006
- achtergrondrapport: 2010 indicatoren Nederland: beschrijving van data en methoden en gedetailleerde analyse en presentatie van resultaten. Gereed december 2006.

Op dit moment (jan 06) nog geen concrete resultaten. Midden in proces van uitzetten klussen bij deskundigen.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Beleid en andere betrokkenen worden geïnformeerd: benchmark Nederland.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Natuurcompendium 2005
Projectnummer:	230005-03
Projectleider:	Bram ten Cate
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	37,9	37,9	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	37,9	37,9	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Betrouwbare en actuele feiten en cijfers op het terrein van natuur en landschap. Deze informatie moet toegankelijk zijn en helder beschreven zijn.

Doelstelling van het onderzoek:

Coördineren van WUR-bijdragen aan het Natuurcompendium. Maken en redigeren van teksten en figuren hiervoor, in 2005 voornamelijk voor de Nederlandstalige versie van de indicatoren, in het bijzonder herziening van indicatoren van het onderdeel Landschap. Als teamlid bijdragen leveren in het projectteam Milieu- en Natuurcompendium.

Aanpak en tijdpad:

Dit project heeft een continu karakter. Redactiewerk aan figuren en teksten, vooral voor het onderdeel Landschap. Coördinatie actualisering van diverse indicatoren.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

- Bijdragen aan de website Natuurcompendium
- Ongeveer 25 bestaande indicatoren zijn geactualiseerd.
- Notitie over de herziening van het onderdeel Landschap (incl. uitvoeringstijdpad).

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

- Op website: www.mnp.nl/mnc/index-nl.html
- In andere producten van het Milieu- en Natuurplanbureau.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Ruimte WRO Grond
Projectnummer:	230006-06
Projectleider:	Hans Farjon
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	18,4	18,4	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	18,4	18,4	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

In 2004 zijn de Nota Ruimte en Agenda Vitaal Platteland tot stand gekomen en is de herziening van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) en de aanpassing van het grondinstrumentarium weer een stap verder gekomen. Het MNP heeft de ex ante evaluatie "Milieu- en natuureffecten Nota Ruimte" uitgebracht. Na de beleidsvorming zal in 2005 de uitvoering van dit beleid meer aan de orde komen: de uitvoering door het rijk zelf, maar door decentralisatie ook meer dan voorheen door provincies en gemeenten.

Bij de verdere uitwerking van het ruimtelijke beleid spelen in 2005 enkele activiteiten waarbij advisering van het MNP aan de orde is. Hiertoe is binnen MNP het project "Ruimte, WRO Grond" gestart. Vanuit dit deelproject zal op drie punten een inbreng worden geleverd, namelijk

1. Ondersteuning en beoordeling van het Interactief BeleidsOnderzoek (IBO) Verstedelijking. Deze IBO richt zich op de vraag welke maatschappelijke kosten en baten een rol spelen bij de afweging van bouwen in bestaand bebouwd gebied en bouwen buiten bestaand bebouwd gebied, waar liggen de kosten en baten en hoe kan een evenwichtiger keuze worden bevorderd? Het MNP wil vooral zicht geven op de omgevingseffecten van verstedelijking. Een van die omgevingseffecten zijn landschappelijke veranderingen zoals bijvoorbeeld aantasting van open gebieden.
2. Bouwstenen aandragen voor een ex-ante beoordeling van regeringsvoorstellen ten aanzien van de Wet Ruimtelijke Ordening en het grondbeleid. Beide herzieningstrajecten lopen al lang en zullen naar verwachting dit jaar worden afgesloten met voorstellen aan de Tweede Kamer.

In 2006 loopt het eerst PlattelandsOntwikkelingsProgramma (POP) af. Het MNP bereidt een evaluatie ex post voor. In de voorbereiding van deze evaluatie is een project gestart dat beoogt om een methode voor een dergelijke evaluatie te ontwikkelen. Een van de aspecten die hierbij aan de orde komt zijn de landschappelijke effecten van het POP. De vraag is hoe een dergelijke evaluatie uitgevoerd dient te worden.

Doelstelling van het onderzoek:

- Inzicht in de landschappelijke effecten van verschillende vormen van verstedelijking
- Kwaliteitsborging landschappelijke inbreng in deelproject WRO-grond en Evaluatie POP

Aanpak en tijdpad:

Het project kent twee activiteiten, namelijk:

- Bijdrage IBO-verstedelijking
- Advies WRO en grondbeleid

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

1. MNP advisering, IBO-verstedelijking
2. Advies en commentaar op het deelproject WRO-Grond van Judith Borsboom (MNP-RIM)

Het project levert geen eigenstandig rapport of artikel op, maar is toeleverend aan andere MNP projecten.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Via MNP

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	WLO Landschap
Projectnummer:	230006-07
Projectleider:	Hans Farjon
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	21,1	21,1	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	21,1	21,0	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

De vier planbureaus voeren gezamenlijk het project Welvaart en Leefomgeving uit. Dit project verkent de bandbreedte van sociaal-economische ontwikkelingen tot 2040 en de wisselwerking met kenmerken van de leefomgeving.

Doelstelling van het onderzoek:

Op kwalitatieve en kwantitatieve wijze inzicht in de landschappelijke ontwikkelingen in vier scenario's van het project Welvaart en Leefomgeving geven.

Aanpak en tijdpad:

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Er zijn voor twee gebieden, een deel van het Groene Hart en het oostelijk zandgebied, series beeldsimulaties gemaakt van mogelijke landschappelijke ontwikkeling binnen de vier scenario's uitgaande van oblique luchtfoto's.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Via Planbureau rapport WLO (voorjaar 2006).

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Ruimte Monitor
Projectnummer:	230006-08
Projectleider:	Hans Farjon
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud, LNV-Natuur
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	34,1	34,1	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	34,1	34,1	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Onder het beleidsregime van de Nota Ruimte zullen zich veranderingen voordoen in het gebruik van de ruimte in Nederland. De Minister van VROM heeft de planbureaus RPb en MNP gevraagd haar te adviseren over de aard en omvang van deze ruimtelijke ontwikkelingen, om een beoordeling van deze ontwikkelingen in het licht van het bereiken van de doelen als opgenomen in de Nota Ruimte en om een belevingswaarden onderzoek. De vraag is welke ruimtelijke ontwikkelingen in Nederland zich hebben sinds begin 2005 voorgedaan; of deze ontwikkelingen sporen met de doelen van de Nota Ruimte; en welke ontwikkelingen worden door burgers ervaren en hoe waarderen ze deze ervaren ontwikkelingen.

Doelstelling van het onderzoek:

Signaleer (en kwantificeer), zo mogelijk regiospecifiek, significante ruimtelijke ontwikkelingen sinds begin 2005 en toets deze ontwikkelingen aan de doelen van de Nota Ruimte; Geef, zo mogelijk regiospecifiek, aan welke ruimtelijke ontwikkelingen door burgers zijn ervaren en hoe zij deze ontwikkelingen waarderen.

Aanpak en tijdspad:

Het project kent de vijf fasen, die voor een deel parallel lopen:

1. bepalen indicatoren
2. gegevensverzameling en -verwerking
3. rapportage
4. productie
5. communicatie

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

1. Een gezamenlijke publicatie van RPB en MNP wordt in juni 2006 aangeboden aan minister VROM
2. website www.monitornotaruimte.nl komt in juni 2006.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Presentaties voor RPC en beleidsambtenaren van verschillende overheden (UVP-Ruimte, DT-VROM, IPO werkgroepen, provincie Gelderland, BOAS).

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Quick Response Adviezen
Projectnummer:	230007-04
Projectleider:	Wim Lammers
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	205,0	205,0	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	205,0	205,0	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

De quick response functie 2005 is vrijwel geheel besteed aan de studie 'optimalisatie EHS'. De kennisbehoefte is in de loop van de uitvoering verschoven van 'quick scan' naar een brede 'mid-term review' van de EHS als groot publiek investeringsproject. Deze studie combineert twee adviesaanvragen, afkomstig van resp. ministerie LNV en het ministerie VROM.

Doelstelling van het onderzoek:

Halverwege de looptijd van het EHS project (1990-2020) wordt overzicht en inzicht gegeven in de voortgang van het EHS en de mogelijkheden om de ruimte, milieu en watercondities voor de EHS te optimaliseren.

Aanpak en tijdspad:

Het project is gefaseerd uitgevoerd en in september gelijktijdig met de Natuurbalans aan de minister van LBV en de Tweede Kamer aangeboden.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

1) een overzicht van praktijkervaringen, 2) een geografische informatie analyse (GIS) van de EHS als ruimtelijke strategie (vergroten en verbinden), 3) een beoordelingskader ontwikkelen voor de kwaliteit van de EHS in termen van biodiversiteit, 4) een produkt dat bruikbaar is als basis voor kwaliteitsborging in de EHS, als onderdeel van te maken afspraken tussen rijk en provincie.

Rapport:

Lammers, G.W., A. van Hinsberg, W. Loonen, M.J.S.M. Reijnen, M.E. Sanders, 2005. Optimalisatie Ecologische Hoofdstructuur. Ruimte, milieu en watercondities voor duurzaam behoud van biodiversiteit. Rapport 408768003, Milieu- en Natuurplanbureau, Bilthoven.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

In het laatste kwartaal zijn op verzoek van VROM, LNV, provincies en beheerders regelmatig presentaties gehouden over de resultaten van het project. Als vervolg op het project is door VROM en provincies een project gestart dat de achtergrondkennis uit de studie 'optimalisatie EHS' toegankelijk heeft gemaakt via

internet en beschikbaar voor de IPO-werkgroep milieu- en watercondities landelijk gebied. LNV wil de studie gebruiken als basis voor kwaliteitsborging natuur in de afspraken tussen rijk en provincies.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	IWC 2005
Projectnummer:	230008-05
Projectleider:	Peter Reijnders
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	39,0	39,0	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	39,0	39,0	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Nederland is lid van de IWC omdat de overheid invloed wil hebben op het internationale beleid en beheer van walvisachtigen. In de IWC neemt Nederland een "beschermingspositie" in, en stelt aan een eventuele exploitatie zeer stringente voorwaarden. Verscheidene landen op de wereld denken daar anders over, vandaar dat een sterke wetenschappelijke onderbouwing van het beleid en daaruit voortvloeiend beheer nodig is. De instrumenten voor Nederland om het internationale beleid mede te sturen is Nederlandse deelname aan het WC, waar het wetenschappelijk advies inzake alle walvissoorten wordt opgesteld, en daarnaast de inbreng van Nederland in de Commissie vergadering.

Doelstelling van het onderzoek:

Dit project levert een bijdrage aan de realisering van het geformuleerde overheidsbeleid t.a.v. beheer van walvissen. Door deelname aan het WC wordt het wetenschappelijk advies van het gehele WC aan de Commissie, mede bepaald door het Nederlandse standpunt ter zake. Door deelname aan de jaarlijkse Commissie vergaderingen als lid van de Nederlandse delegatie wordt die delegatie ondersteund in haar besluitvorming, met name is dit van belang wanneer ad hoc advies moet worden gegeven over de consequenties van ter plekke ingediende compromisvoorstellen.

Dit project heeft uiteindelijk als doel dat het door de Nederlandse overheid geformuleerde beleid t.a.v. walvisachtigen in het daartoe geëigende forum wordt ingebracht en daarmee een vinger aan de pols wordt gehouden of die beleidsopvattingen ook doorklinken in het uiteindelijke beheer.

Aanpak en tijdspad:

Kort samengevat zijn voor dit project de volgende activiteiten ondernomen:

- voorbereiding en deelname aan zittingen van het Wetenschappelijk Comité (Ulsan, Zuid Korea, 30 mei -10 juni),
- bijeenkomsten van de Internationale Walvisvaart Commissie (de Commissioners, eveneens in Ulsan, Zuid Korea, 20 -15 juni),
- inter-sessionele activiteiten w.o. voorzitter Werkgroep Pollution2000+ (implementatie van het IWC-project Pollution2000+),

participeren in Standing Working Group on Environmental Concerns,
participeren in Sub-Committee Small Cetaceans,
participeren in Sub-Committee Bycatch and other human induced mortalities
voor zover de tijd toelaat participatie in Sub-Ctee Whale Watching, procedures and
guidelines

- *ad hoc* adviezen aan LNV-Directie Natuur.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Conform de verwachting zijn de volgende resultaten en producten bereikt:

- uitvoerig jaarlijks rapporten van de werkzaamheden van het WC;
- jaarlijks verslag van de Nederlandse deelname aan de zittingen van het WC;
- jaarlijks verslag van de zittingen van de Commissie;
- jaarlijks voortgangsrapport aan de IWC over onderzoek aan walvissen dat vanuit Nederland is uitgevoerd.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Door de Nederlandse overheid is een beleid t.a.v. het internationale beheer van walvissen opgesteld en door het Parlement geaccordeerd. D.m.v. dit project is enerzijds uitvoering gegeven aan dat beleid en anderzijds worden ontwikkelingen gesignaleerd waardoor eventuele bijsturing c.q. herformulering van dat beleid kan plaatsvinden. Met name komt dat o.a. tot uiting in de opstelling van Nederland t.a.v. de Revised Management Procedure en het al dan niet handhaven van het Moratorium, en binnen Nederland in de contacten met de Tweede Kamer zoals b.v. beantwoording van kamervragen.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	ASCOBANS 2005
Projectnummer:	230008-06
Projectleider:	Peter Reijnders
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	36,2	36,2	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	36,2	36,2	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

De status van kleine walvisachtigen in de Noordzee en Oostzee is zorgwekkend. Met name de populaties bruinvissen zijn in vergelijking met enkele decennia geleden sterk gereduceerd. Om een halt toe te roepen aan de achteruitgang en herstel te bevorderen hebben een aantal landen, w.o. Nederland, een verdrag gesloten Agreement on the Conservation of Small Cetaceans of the Baltic and North Seas (ASCOBANS) dat onder de auspiciën van de Bonn-Conventie valt. Om uitvoering van het verdrag en daarmee de doelstellingen van ASCOBANS te realiseren hebben de lidstaten een Conservation and Management Plan opgesteld, met een daaraan gekoppeld Werkplan. Elke 3 jaar moet dit Werkplan tijdens een bijeenkomst van de lidstaten (Meeting of Parties MOP) worden geëvalueerd en een nieuw Werkplan worden opgesteld. Het concept Werkplan wordt opgesteld en het definitieve Werkplan wordt uitgevoerd door het Advisory Committee, waar Nederland wordt geacht een inbreng te leveren.

Doelstelling van het onderzoek:

Dit project levert een bijdrage aan de uitvoering van het Nederlandse beleid t.a.v. het beheer van kleine walvisachtigen in het Agreement gebied en speciaal de verplichtingen die Nederland heeft in zijn eigen kustwateren, incl. het NCP. Door actieve deelname in het Advisory Committee (AC) worden de Nederlandse opvattingen over de bescherming en het beheer van kleine walvisachtigen en onderzoeksactiviteiten daartoe vanuit Nederland, in internationale fora naar voren gebracht en bepalen daarmee mede het succes van ASCOBANS. v.w.b. de gestelde doelen. Alterra, i.c. prof. dr.ir. P.J.H. Reijnders, is op verzoek van LNV-Directie Natuur, lid van het AC en daarnaast wetenschappelijk adviseur van de Nederlandse delegatie op de MOP. Op ad hoc basis wordt tussentijds advies uitgebracht aan LNV. Door dit project wordt het voorgenomen (inter)nationale beleid t.a.v. de bescherming en beheer van kleine walvisachtigen uitgevoerd en door terugkoppeling van de resultaten bereikt in de MOP en het AC, kan de Nederlandse besluitvorming dienaangaande worden gevoed en zonodig worden geactualiseerd.

Aanpak en tijdpad:

- a. Voorbereiding zittingen en deelname Wetenschappelijk Adviescomité
- b. Initiële planning voorbereiding zittingen Meeting of Parties (MOP) in 2006 in Egmond
- c. Werkzaamheden als vice-voorzitter Wetenschappelijk Adviescomité (implementatie 3-jarig werkplan 2003-2006)

- d. Voorbereiding zittingen en deelname begeleidingsgroep ASCOBANS' project "North Sea Harbour Porpoise Recovery Plan"
- e. Deelname als representant van ASCOBANS in zittingen van ACCOBAMS Scientific Advisory Committee
- f. Voorzitten Stuurgroep "Recovery Plan for the Harbour Porpoise in the North Sea"
- g. ad hoc adviezen aan LNV-Directie Natuur.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Alle activiteiten genoemd in het werkplan zijn conform uitgevoerd. Gedurende dit project zijn o.a. de volgende verslagen en rapporten uitgebracht:

- Jaarlijkse uitvoerig rapportage over de zitting van het AC
- Interim rapportages over het ASCOBANS' project "North Sea Harbour porpoise Recovery Plan"
- Verslagen van de Werkgroep "Recovery Plan for the Harbour Porpoise in the Baltic Sea".

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

De Nederlandse overheid heeft een beleid t.a.v. het beheer van kleine walvisachtigen in het Agreement gebied geformuleerd. Dat is interdepartementaal kortgesloten en wordt aan het parlement voorgelegd. De Nederlandse opstelling in het AC en de MOP wordt geformaliseerd in de Instructie voor de delegatie en door de rapportage over de bereikte resultaten is het beleid geëvalueerd en naar bevinding bijgesteld. Dit laatste geldt m.n. t.a.v. onderzoek naar de omvang van bijvangst aan zeezoogdieren in de visserij.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Overig ecologisch advies
Projectnummer:	230010-04
Projectleider:	Marlies Sanders
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	64,6	64,6	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	64,6	64,6	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Info over Realisatie EHS.

Doelstelling van het onderzoek:

Realisatie EHS onderzoeken.

Aanpak en tijdpad:

Inventarisaties, gesprekken, GIS-analyses.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

- voorbereiding evaluatie PB
- rapport monitoring natuurdoelen
- adviezen verschillende ecologen
- onderwerp defensie in NB05

Sanders, M.E., C.A. Mûcher, R. Haveman. In prep. Monitoring natuurdoelen: beleidsprestaties, meetgegevens en landsdekkende bestanden MNP rapport.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Natuurbalans presentatie in 2^e kamer
Projectvoorstel EPB besproken met DN

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Kennisbasis Landschap
Projectnummer:	230011-08
Projectleider:	Joep Dirx
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	94,2	94,2	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	94,2	94,2	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

De doelgroep heeft behoefte aan wetenschappelijke basiskennis, die het mogelijk maakt de toestand van de kwaliteit van het landschap te beoordelen, veranderingen op middellange termijn te verkennen en de effecten van het landschapsbeleid te evalueren en langs die weg suggesties te doen voor optimalisatie van het landschapsbeleid.

Doelstelling van het onderzoek:

Ontwikkeling van een kennisbasis die het mogelijk maakt veranderingen in het landschap te evalueren, veranderingen op middellange termijn te verkennen en handreikingen te doen voor optimalisatie van het beleid.

Betreft begeleiding en synthese van onderzoek.

Aanpak en tijdpad:

Het project is uitgevoerd in de vorm van 4 deelprojecten: (1) definitiestudie NVK3, (2) coördinatie onderbouwend onderzoek, (3) themagroep landschap en (4) NVK3-landschap. Deelproject 1 liep van januari tot eind maart. Deelprojecten 2 en 3 van januari tot eind december en deelproject 4 van oktober tot december.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Er zijn onderzoeksvragen voor het onderbouwend onderzoek in 2006 geformuleerd. Het onderbouwend onderzoek in 2005 is begeleid. Van 4 projecten is de rapportage nagenoeg gereed. Van 2 projecten wordt in het eerste kwartaal van 2006 de rapportage afgerond. Eén project is wegens persoonlijke omstandigheden van de onderzoeker, naar 2006 doorgeschoven.

Er is geen afzonderlijke planbureaustudie of thematische assessment over landschapsdynamiek uitgebracht. In plaats daarvan is in de Natuurbalans 2005 veel aandacht aan landschap besteed en zijn bijdragen geleverd aan de gedachtevorming over de NVK3 dan wel Verkenning Groene Ruimte. Door onduidelijkheid over de organisatie is nog geen projectplan voor landschapsbijdragen aan de NVK3 opgesteld.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

In de Natuurbalans 2005 is al gebruik gemaakt van de resultaten uit het onderbouwend onderzoek van 2005. Tevens zijn resultaten uit het onderbouwend onderzoek van 2005 gebruikt in de doelbereikingsmonitor Nota Ruimte. In samenspraak met LNV is gewerkt aan uitwerking van een onderzoeksvraag over de sociaal-culturele en economische betekenis van investeren in landschap.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	NVK thema's vanuit invalshoek Bestuur en Samenleving
Projectnummer:	230012-11
Projectleider:	Karin Sollart (Saskia Ligthart)
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	7,7	7,7	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	7,7	7,7	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Inventariseren onderzoek uit het onderbouwend onderzoek per deelprogramma dat kan worden gebruikt voor de Natuurverkenning 2006.

Doelstelling van het onderzoek:

In 2006 zou een derde Natuurverkenning verschijnen, waarin vier onderstaande thema's zouden worden opgenomen. Inmiddels is dit plan veranderd en komt er in 2007 een Plattelandsverkenning uit en in 2006/2007 een apart rapport waarin de 4 thema's worden opgenomen.

- de omslag van verwerving naar beheer;
- een evaluatie van de Vogel- en Habitatrichtlijnen;
- de Kaderrichtlijn water;
- 2010 doelstelling inzake biodiversiteit.

Als voorbereiding op de (oorspronkelijke) Natuurverkenning is aan de WOT Natuur & Milieu gevraagd te inventariseren welk onderzoek uit het onderbouwend onderzoek nuttig kan zijn.

Omdat de beleidsvragen niet zijn geëxpliciteerd zijn we uitgegaan van mogelijk relevante beleidsvragen.

Ook is iets ruimer gekeken, dus ook naar relevant onderzoek buiten het onderbouwend onderzoek.

Aanpak en tijdpad:

In de periode van 1 januari tot 31 december 2005 zijn de volgende activiteiten ondernomen in drie verschillende deelprojecten:

Deelproject 1.

- Schrijven projectplan en opstellen mandat
- Overleg projectteam
- Bijwonen bijeenkomst kwartiermakers en deelprogrammaleiders

- Brainstorm mogelijk relevante vragen/boodschappen
- Selecteren te beschouwen onderzoeksresultaten

Deelproject 2:

- Samenvatten en beoordelen relevantie onderzoek Bestuur en Samenleving voor de beleidsthema's NVK3 a.d.h.v. format (zie bijlage)
- Overleg projectteam

Deelproject 3.

- Samenvattende rapportage
- Communicatie resultaten naar MNP contactpersonen en kwartiermakers MNP

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Een beknopte rapportage met daarin een overzicht van relevant beoordeeld onderzoek voor de NVK3, gedifferentieerd naar beleidsthema. Per onderzoek zal een samenvatting worden gegeven van de vraagstelling van het onderzoek en van de belangrijkste bevindingen en wordt de relevantie nader geduid. Ook is er aandacht voor mogelijke vervolgvragen (zie format in bijlage).

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Deze definitiestudie kan bevorderen dat degene die de NVK3 (nu apart rapport) gaan maken in elk geval bekend zijn met relevant onderbouwend onderzoek. Dit zou het gebruik van dit onderzoek kunnen versterken.

Afgerond met rapportage over literatuur.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Kennismanagment Bestuur en Samenleving
Projectnummer:	230012-12
Projectleider:	Birgit Elands
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep: :	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	107,4	107,4	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	107,4	107,4	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

De doelgroep heeft behoefte aan wetenschappelijke basiskennis die het mogelijk maakt de bestuurlijke aspecten van het succes dan wel falen van het natuur- en landschapsbeleid te beoordelen, te verklaren, veranderingen op de middellange termijn te verkennen en langs die weg suggesties te doen voor optimalisatie van bestuurlijke daadkracht in het natuur- en landschapsbeleid. Tevens heeft de doelgroep behoefte aan wetenschappelijke basiskennis met betrekking de betekenis van natuur en landschap voor de samenleving, betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid van de samenleving voor natuur en landschap. Ook hiervoor geldt dat de maatschappelijke dynamiek op de middellange termijn in oenschouw wordt genomen.

Doelstelling van het onderzoek:

Ontwikkelen van een kennisbasis die het mogelijk maakt:

- effectiviteit van bestuurlijke handelen in relatie tot natuur en landschap te (i) verkennen, analyseren en evalueren, (ii) veranderingen op middellange termijn te verkennen en (iii) handreikingen te doen voor optimalisatie van het beleid
- betekenis en belang van natuur en landschap voor de samenleving te (i) verkennen, analyseren en evalueren, (ii) veranderingen op middellange termijn te verkennen en (iii) handreikingen te doen om de betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid van de samenleving ten aanzien van natuur en landschap te vergroten.

Aanpak en tijdpad:

Het project is uitgevoerd in de vorm van 4 deelprojecten: (1) deelprogramma management (2) vraagarticulatie Natuur in Bestuur en Samenleving, (3) begeleiding onderbouwend onderzoek, (4) kennisverspreiding. Alle deelprojecten liepen van januari tot eind december. Het deelprogramma werd van januari tot en met augustus geleid door Saskia Ligthart en van september tot en met december door Birgit Elands. Projectmedewerkers van het team Natuur in Bestuur en Samenleving waren Florence van den Bosch en Karin Sollart. Tevens is een bijdrage geleverd door Wim Lammers, Tanja de Koeijer, Joep Dirkx en Hans Farjon.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Deelproject 1: participatie Programma Commissie Natuur van het Milieu- en Natuurplanbureau.

Deelproject 2: Er zijn onderzoeksvragen voor het onderbouwend onderzoek in 2006 geformuleerd.

Deelproject 3: Het onderbouwend onderzoek in 2005 is begeleid. Het gaat om 10 onderzoeksprojecten, waarvan 3 rapportages (nagenoeg) gereed zijn. Van 6 projecten wordt in het eerste kwartaal van 2006 de rapportage afgerond. Twee projecten wordt wegens omstandigheden afgerond in het tweede kwartaal van 2006. Tevens zijn 5 lopende onderzoeken uit 2004 begeleid, waarvan 2 rapportages (nagenoeg) gereed zijn. De overige 3 projecten worden in het eerste kwartaal van 2006 afgerond.

Deelproject 4: Er is een afzonderlijke planbureaustudie verschenen m.b.t. het samenspel van actoren, belangen, doelen en institutionele context van natuur in beleidsprocessen (Van den Bosch, 2005). Tevens is een planbureau-rapport verschenen m.b.t. verschillende methoden van beleidsevaluatie (Kuindersma en Boonstra, 2005). Er zijn verschillende presentaties gehouden bij het MNP.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Op dit moment is het nog onduidelijk welke onderzoeksresultaten uit het Onderbouwend Onderzoek 2005 zullen worden gebruikt in MNP-producten. Dit vanwege de vertraging van 6 van de 10 projecten. Naar verwachting zullen de meeste resultaten doorwerken in de MNP-producten van 2007.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Afronding actoren
Projectnummer:	230012-13
Projectleider:	Florence v/d Bosch
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	31,2	31,2	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	31,2	31,2	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Behoefte aan kennis van het scala aan actoren met invloed op natuur en natuurbeleid; behoefte aan kennis over hoe met deze actoren om te gaan met het oog op realisatie natuurdoelen.

Doelstelling van het onderzoek:

Het verkennen van de strategische ruimte om het natuurbeleid te versterken met allianties van actoren.

Aanpak en tijdpad:

Achtergronddocument Natuurbalans 2004 (Planbureau rapporten-3) afgerond in mei 2005.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Een eerste verkenning van het scala aan actoren en hun (mogelijke) betekenis voor het natuurbeleid; vastgelegd in Planbureau rapport 3.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Resultaten gepresenteerd in de Natuurbalans 2004; onderbouwing vastgelegd in Planbureau rapport 2004-03.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Soorten- en gebiedenbeleid '05
Projectnummer:	230012-14
Projectleider:	Fred Kistenkas
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	25,0	25,0	
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	25,0	25,0	
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Actuele en exhaustieve overzichten van de ontwikkelingen in regelgeving en jurisprudentie op het gebied van EU en Nederlands natuurbeschermingsrecht.

Doelstelling van het onderzoek:

Het project levert als onderdeel van programma 394 een bijdrage aan het up to date houden van de kennis van het natuurbeschermingsrecht tbv WOT en MNP producten als quickscans, balansen en verkenningen. Voorts wordt het vaak als belangrijk verwijz- en achtergrondmateriaal gebruikt bij BM-onderzoek en andere planbureauproducten.

Het wetenschappelijk en maatschappelijk belang wordt verder onderstreept door het feit dat alleen bij NPB Wageningen (2004 en 2005) en in 2006 bij WOT MN een dergelijk overzicht en analyse wordt gemaakt. Ook in de rechtsliteratuur wordt inmiddels veelvuldig naar dit Wageningse onderzoeksproject verwezen. Ook is het rapport uit 2004 in diverse recensies en vaktijdschriftartikelen als zeer nuttig en bruikbaar omschreven.

Aanpak en tijdpad:

Het project kent drie onderdelen:

1. Jurisprudentie-overzicht en bestuursrechtelijke duiding daarvan (interpretatie)
2. Overzicht wet- en regelgeving (implementatie)
3. Praktische voorbeelden en beleidsontwikkelingen (integratie)

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Kistenkas, F.H. en W. Kuindersma (2005). Soorten en gebieden; Het groene milieurecht in 2005. WOTrapporten 07.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

In NPB-producten als Natuurbalans of Quick Responses.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	State of the Art NBS
Projectnummer:	230012-15
Projectleider:	Saskia Ligthart
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	17,2	17,2	
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	17,2	17,2	
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Vanaf de start van de Natuurplanbureaufunctie spelen bestuurskundigen een rol in het onderzoek dat hiervoor wordt uitgevoerd. Van tijd tot tijd is het zinvol om de balans op te maken. Is er een bepaalde lijn te onderkennen in dit onderzoek? Welke kennisvragen komen aan de orde? Hoe wordt er binnen het Natuurplanbureau gedacht voor de kennisproducten van dit expertiseveld? Binnen het bestuurskundig onderzoek speelt de ontwikkeling van methodologie voor beleidsevaluatie een belangrijke rol. In deze beschouwende studie worden daarom bovenstaande vragen beantwoord voor dit onderwerp.

Doelstelling van het onderzoek:

Geven van een overzicht van de ontwikkeling van methodologieën voor beleidsevaluatie tegen de achtergrond van de ideeën die hierover leven binnen het NPB en geduid vanuit een bestuurskundig/beleidswetenschappelijk perspectief.

Aanpak en tijdspad:

Tijdspad: start juli 2005, concept rapportage 31 maart 2006 en afronding zomer 2006.
Aanpak: literatuuronderzoek en documentanalyse.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

WOT studie (concept)
werktitel: Natuurbeleid met kwaliteit-over beleidsevaluatie

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Beoogd effect is reflectie.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Education for Sustainable Development
Projectnummer:	230012-16
Projectleider:	Karin Sollart
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	24,8	24,8	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	24,8	24,8	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Expertise on (indicators for) Education for SD is requested by LNV-DN.

Doelstelling van het onderzoek:

This project aims at delivering capacity for the Netherlands' contribution to the Expert Group on Indicators for ESD. The Group will discuss and agree upon a set of indicators for ESD to be proposed to the Steering Committee on Education for Sustainable Development for endorsement. The project will thus contribute to the development of indicators for Education for Sustainable Development as described in the UNECE Strategy.

Furthermore the project will help improve the monitoring and evaluation of national Environmental Education projects and the national program 'Learning for Sustainable Development', both of which are programs administered by the Ministry of LNV.

The project will also contribute to the involvement of the Netherlands Environmental Assessment Agency (MNP) in an UNECE forum related to education for sustainable development, which is becoming an increasingly relevant national and international issue.

Aanpak en tijdpad:

From 1 January up to 31 December 2005 (and ongoing in 2006) the following activities have been undertaken:

- Participation in two international Meetings of the UNECE Expert Group on Indicators for ESD in 2005
- Participation in a number of preparatory sessions of the Netherlands Group, report writing sessions and final report writing, and preparatory document reading.

Presentation of results in the First South-East Europe Sub-regional Workshop on the implementation of the UNECE Strategy for Education for Sustainable Development in Athens, 28 November 2005.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

The results of this project are aimed at contributing to a higher goal (Indicators for ESD), that is set for the UNECE 'Implementation of the Strategy- project. See 1.2. That international project, to which a large number of UN states contribute, will run for several years under the auspices of UNECE, and will deliver its own results.

Results of the here described MNP-project will therefore mainly be relating to personal achievements such as participation in Meetings of the Expertise Group, actual contributions to the intermediate and final reporting, the establishment of new contacts and networking for the MNP, and follow-up perspectives for MNP. These will be described in a WOt publication, WOT N&M, Wageningen.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

The results may contribute to:

- Ongoing involvement of the MNP in an international (UN) Forum on Education for Sustainable Development;
- Development of expertise in this field. In an era of increasing national and international attention for Sustainable Development this seems a worthwhile step to make for the MNP.

Project ongoing in 2006

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Kosteneffectiviteit 2004/2005
Projectnummer:	230013-04
Projectleider:	Paul Hinssen
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	24,6	24,6	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	24,6	24,6	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Kosteneffectiviteit van het natuurbeleid.

Doelstelling van het onderzoek:

Ontwikkeling methodiek voor het in kaart brengen van de kosteneffectiviteit van het natuurbeleid.

De methodiek is ontwikkeld aan de hand van de case 'natte heide'

Het onderhavige project was gericht op het in gang zetten van de benodigde werkzaamheden.

Aanpak en tijdpad:

Uitgangspunt: de milieu- ruimte- en beheercondities moeten gerealiseerd zodanig dat natuurdoel duurzaam in stand kan worden gehouden.

Met gis zijn de milieu en beheercondities in kaart gebracht, vervolgens zijn maatregelen en kosten bepaald om instandhoudingscondities te realiseren waarna voor elk afzonderlijk gebied de kosteneffectiviteit kon worden aangegeven.

Afronding in gang gezet project december 2005. afronding project zelf in juni 2005.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Projectvoorstel en afstemming met opdrachtgever en projectteam.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Het project is uitgevoerd en er ligt bruikbare methodiek om op te schalen voor gehele EHS, dit wordt binnen kort besproken met opdrachtgever.

WOT-rapport in voorbereiding: Koeijer, T.J. de, K. van Bommel, Rolf Groeneveld, Arjen van Hinsberg, Rien Reijnen en Martijn van Wijk. Kosteneffectiviteit van Natte heide, WOT Natuur en Milieu.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Recreatie-indicatoren ME-AVP
Projectnummer:	230015-05
Projectleider:	Martin Goossen
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	25,2	25,2	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	25,2	25,2	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

In de Agenda Vitaal Platteland (AVP) is één van de beleidsthema's het thema Recreatie. Hiervoor zijn doelstellingen geformuleerd voor recreatie. Op basis hiervan is er behoefte aan uitwerking van de doelstellingen naar prestatie- en effectindicatoren. In het project 1.1 (Beleidsbehoefte ME-AVP) zijn de (voorlopige) indicatoren geformuleerd. Binnen project 1.2. (Indicatoren ME-AVP) wordt gevraagd naar uitwerking van de indicatoren, waaronder de recreatie-indicatoren. Dit beperkt zich hier tot de effect-indicatoren. De uitwerking vindt plaats door invulling van factsheets en het beschrijven van de benodigde informatie om deze factsheets te kunnen invullen. Op grond hiervan worden verschillende opties voor sets van recreatie-indicatoren ontwikkeld.

Doelstelling van het onderzoek:

Doel van de beschrijving van recreatie-indicatoren in factsheets en MNP-werkdocument is om:

- tot een afgewogen besluitvorming door het beleid te komen over de te hanteren set van recreatie-indicatoren;
- om de gekozen set van recreatie-indicatoren te benutten bij de nulmeting en de effectmeting.

Aanpak en tijdpad:

Per effectindicator is beschreven wat er al bekend is in de literatuur. Daarbij is een kritische beschouwing gemaakt hoe de indicator gedefinieerd is in operationele termen, welke methode is toegepast en welk resultaat het heeft opgeleverd. Daarnaast is beoordeeld of de definitie, methode en resultaten (afgezet tegen het gebruikte onderzoeksbudget) voldoende zijn om als meetinstrument te kunnen fungeren. Er zijn nieuwe onderzoeksmethoden beschreven indien er geen (bruikbare) methoden en resultaten in de literatuur gevonden worden. Per onderzoeksmethode is dan beschreven wat het verwachte resultaat kan zijn met betrekking tot het effect en wat de kosten van onderzoek zijn. Dit leidt tot een aantal opties van meetmethoden en kosten.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

C.M. Goossen en S. de Vries (2005). Beschrijving recreatie-indicatoren voor de Monitoring en Evaluatie Agenda Vitaal Platteland (ME-AVP). WOT werkdocumenten 5.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

De effectindicatoren, zoals door het beleid geformuleerd, kunnen vrijwel onmogelijk op grond van (bewerking van) bestaande informatie ingevuld worden. Tenzij de indicatoren geherformuleerd worden, zal veelal specifiek voor het bepalen van de indicatorwaarden onderzoek uitgevoerd moeten worden.

Het invullen van de gewenste factsheets per indicator is pas mogelijk als de te volgen werkwijze voor het bepalen van de indicator verder uitgekristalliseerd is, en bij voorkeur ook toegepast is. Zo is een kostenindicatie per indicator nu niet goed te geven. Er zijn nu nog te veel onzekerheden, en daardoor te veel opties om deze allemaal tot in detail uit te werken. Voorafgaand aan een verdere uitwerking dienen door het beleid nog een groot aantal keuzes gemaakt te worden, dan wel hier voorgestelde keuzes geaccordeerd te worden.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Monitoring Schaal
Projectnummer:	230015-06
Projectleider:	Janneke Roos-Klein Lankhorst
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	9,9	9,9	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	9,9	9,9	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Het kunnen bepalen van de schaal van het landschap, open gebieden en kleinschalige landschappen en het volgen van veranderingen daarin, in het kader van het Milieu- en Natuurplanbureau.

Doelstelling van het onderzoek:

Projectdoelstelling:

- 1 om de resultaten van de steekproef 1900, 1950, 1980, 1990 door te trekken naar 2000;
- 2 om de studie (Dijkstra e.a., 2000) te updaten en speciaal de gegevens voor het Natuurcompendium. Dit in de vorm van Osiris-projecten zodat ze in de toekomst op exact dezelfde wijze kunnen worden herhaald.

Aanpak en tijdpad:

De volgende activiteiten zijn in het kader van dit onderzoek verricht (2004 en 2005):

- 1) Ontwikkeling van een Osiris-monitoringsysteem, uitgaande van het huidige KELK-model voor de update, inclusief bewerkingen voor het bepalen van veranderingen in de tijd**
 - In 2004 zijn reeds aanwezige berekeningsschema's, kennistabellen en resultaatkaarten in het model KELK voor de bepaling van de schaal per cel en de bepaling van groot- en kleinschalige gebieden (op grond van meest recente VIRIS-bestanden) aangepast in overleg met Harry Dijkstra (o.a. toevoeging van boomgaarden en kwekerijen en het afleiden van erfbeplanting op basis van verspreide bebouwing) en in een apart Osirisproject ondergebracht, Monitor Schaal genoemd.
 - Met dit systeem zijn landsdekkende kaarten gemaakt van de schaal per cel, grootschalige gebieden en kleinschalige, heggrijke gebieden.
- 2) Valideren en documenteren van de werkwijze en resultaten, en het maken van een beheersplan voor het monitoringsysteem schaalkenmerken**
 - De resultaten van fase 1 zijn in 2004 getoetst in het veld in het kader van de Natuurbalans 2004 waarin o.a. de waargenomen openheid is vergeleken met de berekende openheid. De resultaten van deze toetsing zijn vastgelegd in Alterra-rapport 1056, 2004.
 - Het monitorsysteem Schaal is beschreven in Planbureau-rapport 20, 2004.
 - Verder is er een beheersplan opgesteld voor het monitoringssysteem Schaal van het Landschap

waarin is vastgelegd hoe en door wie het model zal worden onderhouden (NBP Werkdocument 2004-15).

3) Ontwikkeling van een aangepast Osiris-project voor het berekenen van resultaten ten behoeve van de tijdreeks op basis van de methode van de Natuurbalans 1999

- In 2005 is een apart Osiris project gemaakt tbv de tijdreeks. Daarbij zijn de classificatie-kennistabellen van het Monitorsysteem Schaal aangepast en is een resolutie van 1x1km aangehouden zodat de resultaten overeenkomen met methode van de Natuurbalans 1999.

4) Generen en verwerken van de resultaten tot een rapportage, speciaal ten behoeve van herziening van de betreffende paragrafen in het Natuurcompendium.

- Met de twee osiris-projecten zijn in 2005 nieuwe resultaatkaarten gegenereerd en voor zover relevant toegevoegd aan het tijdreeks-excelbestand, en (met behulp van het Natuurplanbureau) verwerkt in staafdiagrammen in overeenstemming met het Natuurcompendium 2003. Ook is er toelichtende tekst aangeleverd.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

- Een monitorsysteem voor de schaal van het landschap in de vorm van een Osiris-project, waarmee de studie van Dijkstra e.a., 2000 geactualiseerd is met een gridgrootte van 250m².
- Materiaal voor een geactualiseerde tekst voor het Natuurcompendium;
- Een aangepaste versie van het monitorsysteem (gridgrootte 1x1km) voor het doortrekken van de steekproef;
- Een handleiding geschreven voor het gebruik van het monitoringsysteem voor intern gebruik
- Een rapportage waarin (o.a.) het monitorsysteem Schaal is beschreven:
Roos-Klein Lankhorst, J, S. de Vries, J. van Lith-Kranendonk, H. Dijkstra en J.M.J. Farjon, 2004. Modellen voor de graadmeters landschap, beleving en recreatie, Planbureaurapport 20 Natuurplanbureau, vestiging Wageningen, Wageningen, December 2004
- Een rapportage waarin (o.a) de kaarten gegenereerd met het Monitorsysteem Schaal in het veld zijn getoetst:
Roos-Klein Lankhorst, J, W. Nieuwenhuizen, M.H.I. Bloemmen, S. Blok, J.M.J. Farjon, 2004. Verstedelijking en Landschap 1989-2030. Berekende, waargenomen en verbeelde effecten van bebouwing. Alterra-rapport 1056, ISSN 1566-7197.
- Een beheers- en ontwikkelingsplan in de vorm van een MNP-werkdocument:
Nieuwenhuizen, Wim, Janneke Roos-Klein Lankhorst, Jetty van Lith-Kranendonk, Sierp de Vries, Hans Farjon, 2004. Beheers- en Ontwikkelingsplan 2004 MNP-modellen: Kennismodel Effecten landschap Kwaliteit, Monitoring Schaal, BelevingsGIS. Werkdocument 2004-15. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Landbouw-Economisch Instituut, Bilthoven/Wageningen/Den Haag, 2004

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Met het monitorsysteem Schaal kunnen veranderingen in de openheid worden gemonitord. Dit is van belang voor het beleid. Het rijksbeleid hecht eraan dat open gebieden niet langzamerhand dichtslibben. Zo is openheid één van de in de Nota Ruimte genoemde kernkwaliteiten.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Gegevensvoorziening ME-AVP
Projectnummer:	230015-07
Projectleider:	Lammert Kooistra
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	10,9	10,9	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	10,9	10,9	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Inzicht in beschikbare (ruimtelijke) gegevensbestanden welke gebruikt kunnen worden voor het in beeld brengen van de nulsituatie en voor de monitoring van effect- en prestatie-indicatoren voor Agenda Vitaal Platteland. Dit als input voor het LNV project 'Taakstelling op de kaart'.

Doelstelling van het onderzoek:

Inventarisatie van ruimtelijke bestanden welke beschikbaar zijn voor het in beeld brengen van de nulsituatie voor de prestatie-indicatoren van het MJP-AVP.

Aanpak en tijdpad:

Febr – maart 2005: inventarisatie ruimtelijke bestanden (incl. metadata)
 Maart 2005: inhoudelijk verslaglegging in memo + overzichttabel
 April 2005: Resultaten besproken in projectgroep ME-AVP.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Resultaten (memo + tabel) zijn verder gebruikt voor de ontwikkeling van de kaarten van de nulsituatie voor de prestatie-indicatoren in het MJP-AVP (LNV project Taakstelling op de kaart (DP: contact Paul Sinnige).

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Via projectgroep ME-AVP, doorwerking in het MJP-AVP welke zal worden gepubliceerd in febr. 2006. Dit project was vooral een stuk ondersteuning en heeft niet direct tot uitgebreide inhoudelijke resultaten geleid.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Monitoring en Evaluatie Agenda Vitaal Platteland
Projecttitel:	Kennis Online (website, nieuwsbrief/e-newsletter, infrastructuur Helpdesk)
Projectnummer: -	230016
Projectleider:	mw. Ir W. van Eck, Bestuurscentrum Wageningen UR
Uitvoerende instellingen:	Coördinatie en content-manager: Nicolien Pieterse (Bestuurscentrum) Redactie nieuwsbrief/ e- newsletter: BO-clusterleiders Productie nieuwsbrief/e-newsletter; uitgeverij Cereales, Wageningen Technische realisatie website: ICT-afdeling Facilitair Bedrijf Wageningen UR Ieder BO-WOT-KB cluster heeft één of meerdere contactpersonen. Voor de WOT-04-394 zijn dit Bram ten Cate en Dorien van der Zwaag
Doelgroep/probleemhebber:	Beleidsmedewerkers LNV, overige doelgroepen van het onderzoek (landbouwsectoren, maatschappelijke organisaties etc)
Contactpersoon van de doelgroep:	Dr.ir. T. Breimer, ing. R. Bok, ir. P.J.M. Keet (allen LNV-DK)
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004			
Reguliere programmagelden	7,4	7,4	
NAP-gelden			
Additionele LNV-projectgelden			
<i>Totaal LNV</i>	7,4	7,4	
Overig (indien van toepassing)	nvt	nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Binnen het beleidsondersteunende onderzoek van Wageningen UR voor LNV speelt communicatie een belangrijke rol. Bij communicatie gaat het om 3 processen: Zenden, Consulteren en Interactie. Binnen het project Kennis-Online komen al deze facetten aan bod:

- a. Zenden: via de website met programma- en projectinformatie (www.kennisonline.wur.nl), de nieuwsbrief Kennisonline en de e-newsletter worden LNV-beleidsmedewerkers geïnformeerd over de onderzoekprogramma's.
- b. Consulteren: via het helpdesk-loket op www.kennisonline.wur.nl kunnen LNV-medewerkers (ook degenen die niet direct bij het onderzoek betrokken zijn) op elk gewenst moment een vraag stellen (kleine vragen kunnen snel beantwoord worden, grote vragen vergen meer tijd).
- c. Interactie: via de website, de nieuwsbrief en/of de helpdesk kunnen LNV-medewerkers snel in contact komen met deskundigen van Wageningen UR.

Artikel 14 van de subsidievoorwaarden DLO-LNV stelt dat de resultaten van het door LNV gefinancierde onderzoek openbaar toegankelijk dienen te zijn (tenzij de minister beslist tot (voorlopige) geheimhouding). De website www.kennisonline.wur.nl is een instrument om de openbare toegankelijkheid van het onderzoek te faciliteren.

Doelstelling van het onderzoek:

Het doel van Kennis-online is het toegankelijk maken van kennis uit de onderzoekprogramma's van Wageningen UR voor LNV, en het stimuleren van de benutting daarvan.

Aanpak en tijdpad:*Website:*

In 2005 is versie 2 van de website opgeleverd door FB-ICT. De belangrijkste verandering was de introductie van een Web Content Management Server (WCMS). Met de WCMS is informatie op de website eenvoudig te beheren. Alle Wageningen UR websites werken met hetzelfde systeem waardoor gegevensuitwisseling tussen de website www.kennisonline.wur.nl en de overige websites van Wageningen UR eenvoudiger wordt.

Naast informatie over BO en WOT onderzoek is in versie 2 ook het KennisBasis onderzoek ontsloten.

Overige belangrijke aanpassingen:

- Ieder project heeft een eigen beheerssite in sharepoint gekregen. Op deze zgn. teamsites kunnen interne projectgegevens bewaard en gedeeld worden. Deze gegevens zijn alleen beschikbaar voor een geselecteerde groep.
- Er is een start gemaakt met de bouw van een interface tussen Kennis-online en Metis. Via deze interface wordt informatie vanuit Kennis-online automatisch ingelezen in de Metis database. Via Metis wordt specifieke Kennis-online informatie, bijv. het Engelstalige Abstract, doorgegeven aan de Nederlandse Onderzoeks Databank (NOD).

Vanwege de technische vernieuwing die in 2005 heeft plaatsgevonden, is de invoering van de 2005-onderzoeksinformatie vertraagd. Vanaf najaar 2005 wordt de website weer gevuld met onderzoeksinformatie. De contentmanager en de communicatie-contactpersonen coördineren dit proces binnen het cluster.

Nieuwsbrief:

Iedere maand vond een redactievergadering plaats waaraan een (steeds wisselend) deel van de clusterleiders deelnam. Tijdens de redactievergadering bespraken de bladmanager van Cereales (vanaf oktober 2005) en de clusterleiders de mogelijke onderwerpen voor het nieuwe nummer. Halverwege 2005 is besloten de bladformule iets aan te passen: sindsdien wordt een specifiek onderwerp uitgediept in meerdere artikelen.

De coördinatie werd uitgevoerd door Cereales en de stafafdeling Onderwijs- en Onderzoekstrategie. De inhoud van het blad werd door de stafafdelingen Corporate Communicatie en Onderwijs- en Onderzoekstrategie van het bestuurscentrum getoetst. De nieuwsbrief verscheen in 3 thema's (elke 3 maanden verschijnt hetzelfde thema). Het aantal (gratis) abonnees per december 2005 bedroeg:

thema	aantal
Landelijk Gebied en Natuur	1460
Duurzame Productie	1080
Ketens, Voedsel en Diergezondheid	918

e-newsletter

Maart 2005 is het enews van Kennis Online geïntroduceerd. Het enews verscheen 2 keer per maand. De e-newsberichten werden aangeleverd door de communicatiecontactpersonen van de clusters. De redactie beoordeelde alle berichten. Cereales redigeerde zonnodig en verzorgde de opmaak met behulp van een door ICT ontwikkelde tool. Stafafdeling Onderwijs- en Onderzoekstrategie verzorgde de mailing naar de abonnees.. Het aantal (gratis) abonnees per december 2005 bedroeg:

abonnees	aantal
LNV	188
WUR	371
Overig	94

Helpdesk

Begin 2005 is de helpdesk voor kennisvragen geïntroduceerd. Via de website kunnen medewerkers van LNV kennisvragen indienen bij een helpdesk. Ieder BO helpdeskloket heeft een contactpersoon die de vraag uitzet in het cluster.

Er wordt een aparte rapportage gemaakt waarin een overzicht gegeven wordt van het aantal ingediende vragen, de aard en herkomst daarvan en de tevredenheid van de vraagstellers over de beantwoording.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

- Website met actuele informatie over alle clusters, clusterthema's en projectbeschrijving binnen het BO, WOT en KB
- 12 papieren nieuwsbrieven per jaar
- 20 e-newsletters
- Circa 200 beantwoorde helpdesk-kennisvragen (zie aparte rapportage)

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Medio 2006 is een gebruikersonderzoek van de nieuwsbrief, het enews en de website gepland.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Kennismanagement 2005
Projectnummer:	230017-07
Projectleider:	Harm Houweling
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur; MNP
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud, Dr. L.C. Braat
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	168,9	168,9	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	168,9	168,9	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Hoofddoelstellingen van het Milieu en Natuurplanbureau (MNP) zijn: a) Wetenschappelijke kennis opbouwen en b) Synthesen van deze kennis benutten ter ondersteuning van het debat in Kabinet en Parlement. Om deze doelstelling te realiseren voert Wageningen-UR onderbouwend onderzoek uit voor het MNP in vier kennisvelden; Biodiversiteit, Landschap, Bestuur & Samenleving, Economie.

Doelstelling van het onderzoek:

Doelstelling van het project is de kennisontwikkeling voor de Natuurplanbureaufunctie van het MNP te faciliteren, de effectiviteit en efficiency te verbeteren en daarmee de tevredenheid van het MNP te verhogen.

Aanpak en tijdpad:

In de kennisontwikkeling voor het MNP worden de volgende fasen onderscheiden: a) inventariseren van benodigde kennis voor de realisatie van producten in de nabije toekomst en voor versterking van de kennisbasis voor de langere termijn, b) inventariseren van de reeds beschikbare kennis, c) vertalen van het verschil tussen benodigde kennis en reeds beschikbare kennis in onderzoeksvragen, d) kennis ontwikkelen, e) kennis delen, f) kennis toepassen (geen onderdeel van dit project), g) evalueren van kennistoepassingen in producten van het MNP. Dit is een cyclisch proces met een doorlooptijd van ca. 3 jaar dat jaarlijks start in het voorjaar.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Programma Commissie Natuur (2006). Onderbouwend Onderzoek voor de Natuurplanbureau-functie van het MNP; Thema's en onderzoeksvragen 2006. Wot werkdocumenten 11. WOT N&M, Wageningen.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Doorwerking van resultaten is een permanent aandachtspunt in het maandelijkse overleg van de Programma Commissie Natuur (PCN) waarin MNP en WUR deelnemen. PCN fungeert als (gedelegeerd) opdrachtgever voor het onderbouwend onderzoek voor de Natuurplanbureaufunctie van het MNP.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Communicatie 2005
Projectnummer:	230018-03
Projectleider:	Bram ten Cate
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	143,2	143,2	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	143,2	143,2	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

De overheid heeft kennis nodig over natuur, landschap en milieu in de context van het bestuur, de economie en de samenleving. De WOT Natuur & Milieu verzorgt deze informatie voor de rijksoverheid, in het bijzonder voor het ministerie van LNV. Dit project speelt daarin een cruciale rol.

Doelstelling van het onderzoek:

Doel van dit project is om de communicatie van de WOT Natuur & Milieu met de doelgroep te bevorderen en om de WOT te profileren, met name binnen de WUR, LNV en het MNP. Doel is ook om de betrokkenheid van medewerkers die werken of willen gaan werken voor WOT Natuur en Milieu aan te wakkeren en te versterken.

Aanpak en tijdpad:

Het project is een continu proces.

Activiteiten in 2005: (1) uitgeven en beheren van publicaties (studies, rapporten, werkdocumenten, folders, nieuwsbrieven; (2) het onderhouden van de website www.wotnatuurenmilieu.wur.nl en www.kennisonline.wur.nl (3) het organiseren van workshops en/of bijeenkomsten; (4) het ontwikkelen van een communicatiestrategie- en beleid.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Het project heeft in 2005 geresulteerd in een duidelijke, heldere communicatie voor (toekomstige) medewerkers en er is een begin gemaakt met een duidelijke profilering van de WOT Natuur & Milieu naar de diverse doelgroepen. Een eerste Communicatieplan is gemaakt.

Verschenen rapportages

Nieuwsbrieven (5), Studies (1), Rapporten (ca. 10) Werkdocumenten (ca 10), en project en productfolders (ca. 3). Verder: Het actueel houden van de websites van de WOT Natuur & Milieu, en Kennisonline, en bijdragen aan diverse bijeenkomsten.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Onder meer in producten van het Milieu- en Natuurplanbureau.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	DINO 2005
Projectnummer:	230019-04
Projectleider:	Marc Hoogerwerf
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	218,8	218,8	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	218,8	218,8	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Om de doelstelling van een duurzame en effectieve informatievoorziening zowel binnen de MNP-organisatie (ter ondersteuning van de productieprocessen) als ook tussen de instituten binnen het MNP-netwerk te kunnen verwezenlijken is een verdergaande afstemming en gezamenlijke ontwikkeling van een gemeenschappelijke informatie-infrastructuur een essentiële voorwaarde.

Doelstelling van het onderzoek:

Het doel van het project is de informatievoorziening van het MNP-netwerk structureel te verbeteren, waardoor de natuurplanbureaufunctie, inclusief de imbedding in de bredere MNP taak, op een efficiëntere en effectievere wijze kan worden uitgevoerd.

Aanpak en tijdspad:

De volgende deelprojecten zijn in 2005 uitgevoerd:

- Operationeel:
 - deelproject 1.1: Beheer informatie-infrastructuur
 - deelproject 1.2: Gegevenslogistiek
 - deelproject 1.3: Coördinatie en communicatie DINO
- Strategisch:
 - deelproject 2.1: Visie DINO 2005-2007
 - deelproject 2.2: Informatievoorziening MNP-netwerk
 - deelproject 2.3: Techniek voor MNP-infrastructuur
 - deelproject 2.4: Infrastructuur Kennis Management
 - deelproject 2.5: Mogelijkheden van Remote sensing voor ecosysteemmonitoring

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

De volgende resultaten zijn voorzien en in 2005 ook gerealiseerd vanuit de operationele taken:

- Werkende natuurplanbureau website, datacatalogus en indibase
- Beschikbaarheid van actuele NPB kernbestanden
- Toegang tot monitoring gegevens via WOT IN

De volgende producten zijn voor 2005 voorzien vanuit de strategische taken:

- Visie document DINO 2005 – 2007, “lessons learned and the road ahead”;
- Informatiekaart Natuur, Milieu en Ruimte (doorgeschoven naar 2006);
- Informatiesysteem voor Kennis Management i.s.m. Harm Houweling (gerealiseerd in 2005)
- Rapportage en presentatie inzet Remote Sensing in het MNP instrumentarium (gerealiseerd in 2005)

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

In 2005 lag de focus vooral op de verdergaande facilitering van de netwerkfunctionaliteit van het MNP: afstemming en gezamenlijke ontwikkeling van de informatie-infrastructuur binnen het NPB-netwerk (uitwisseling met leveranciers kennisproducten), verbetering van de organisatie van de gegevensvoorziening van de primaire processen (op basis van advies 'Gegevensvoorziening NB') en de ondersteuning van het proces van kennismanagement. De verbetering van de efficiëntie en effectiviteit van de gegevensvoorziening levert een belangrijke bijdrage aan het succes van het NPB.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Recreatieonderzoek NPB
Projectnummer:	230020-04
Projectleider:	Karin Sollart
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	28,0	18,4	7,5
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	28,0	18,4	7,5
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Een visie op kennis (-ontwikkeling) voor en een uitwerking van een structurele datavoorziening op het gebied van recreatie, als onderdeel van 'natuur en mens' - aspecten voor NPB-producten zoals de Natuurbalans en het Natuurcompendium, ontbreekt. Het verzamelen van informatie op dit gebied is nu een ad hoc gebeuren. Een systematische aanpak zou het NPB-W een mogelijkheid geven deze informatie gestructureerd, gestandaardiseerd en effectiever te leveren. Deelname van het NPB-W (sinds 2004) aan het monitoringsonderzoek naar dagrecreatie van het bureau ContinuVrijetijdsOnderzoek (CVTO) kan hieraan een bijdrage leveren.

Doelstelling van het onderzoek:

Bijdrage aan structurele datavoorziening op het gebied van recreatie voor NPB-producten.

Aanpak en tijdspad:

Van 1 januari 2005 tot 31 maart 2005 zijn de volgende activiteiten ondernomen:

- Inventarisatie van mogelijk relevante onderzoeks-/monitoringsinformatie cq datavoorziening ten behoeve van signalerende en/of beleidsevaluerende onderdelen van de Natuurbalans, het Natuurcompendium of andere NPB-producten op het gebied van recreatie/ gebruik van natuur en landschap.
- Inventarisatie van mogelijke analyses op basis van CVTO data t.b.v. NPB-producten.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Sollart, K.M (2005). Recreatie: Kennis- en datavoorziening voor MNP-producten. Discussienotitie. WOT werkdocumenten 3, Wageningen.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

De doelgroep is intern: MNP

Doorwerking is te verwachten m.b.t.:

- Standaardisering van recreatie-data t.b.v. NPB-producten
- Efficiëntiewinst in dit type bijdragen aan NPB-producten.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Monitoring van verdroging
Projectnummer:	230020-05
Projectleider:	Jaco van der Gaast
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	5,2	5,2	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	5,2	5,2	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

De aanleiding voor het onderzoek was een vraag van het Natuurplanbureau aan programma 395, Basis- en kernegevens bovengrond, naar een ontwerp voor een meetnet verdroging. Het doel van een meetnet verdroging is om de landelijke trend in de verdroging (als afstand tot de GGOR) te kunnen vaststellen (vraag kaderbrief WUR 2003 417-1). Daarnaast heeft Staatsbosbeheer een verzoek ingediend om een methode te ontwikkelen waarmee, vanuit een meetnet per natuurterrein, een landelijk grondwatermeetnet kan worden opgezet. Dit meetnet zou als basis voor een landelijke verdrogingskaart kunnen dienen.

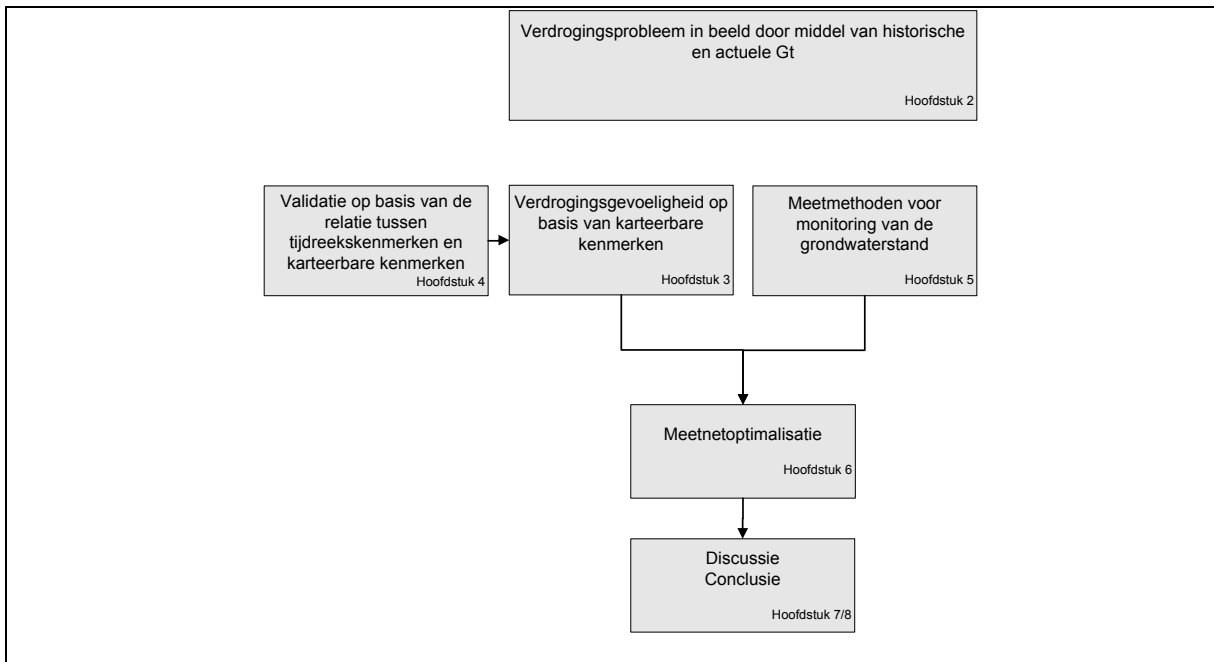
Doelstelling van het onderzoek:

De onderzoeksvragen waarop in deze studie een antwoord is gegeven, zijn:

- hoe kan met bestaande technieken de verdroging van natuurgebieden (of gebieden binnen de EHS) in beeld worden gebracht, en wat is daarvoor de optimale meetstrategie (monitoring, periodiek herhaalde karteringen of een combinatie van beiden)?;
- hoe nauwkeurig zijn de uitspraken die met de bestaande technieken en gegevens gedaan kunnen worden, en hoe is, indien nodig, de nauwkeurigheid te verbeteren?

Aanpak en tijdpad:

Het onderzoek is opgedeeld in een aantal onderdelen die beschreven zijn in een rapport. De samenhang van de onderdelen zijn in het onderstaande schema weergegeven:

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Het onderstaande rapport met bijbehorende kaarten is het eindresultaat van het onderzoek. Voor de volledigheid is het referaat van het rapport opgenomen.

J.W.J. van der Gaast, H.Th.L. Massop en G.B.M. Heuvelink, 2005. *Monitoring van verdroging; Methodische aspecten van meetnetoptimalisatie*. Wageningen, Alterra, Alterra-Jaarrapportage 05 WOT-04-394.doc. 150 blz. 31 fig.; 18 tab.; 65 ref.

In dit onderzoek zijn methodische aspecten van verdrogingsmonitoring onderzocht. Het gaat hierbij om monitoring van de freatische grondwaterstand. Om het verdrogingsprobleem in kaart te brengen zijn op basis van een eenvoudige methode landsdekkende Gt-kaarten gemaakt voor zowel de referentie als de actuele situatie. Vervolgens is gekeken naar de fysische en ruimtelijke aspecten van verdroging. Aspecten zoals verdrogingsgevoeligheid, veerkracht en hydrologische standplaatscondities geven een inschatting van de te verwachten effecten van een grondwaterstandsverandering. Met behulp van een fysische interpretatie van tijdreeksen is getracht de kaarten te valideren. Naast het ruimtelijke aspect zijn ook een aantal beschikbare meetmethoden nader onderzocht. Op basis van de ingeschatte onzekerheid in de meetmethoden is een aanzet voor een monitoringopzet gegeven voor de optimale schatting van gebiedsgemiddelde grondwaterstandskarakteristieken.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Het onderzoek heeft geresulteerd in een overzicht in de vorm van een rapportage dat door beleidsmakers van rijk, provincies en waterschappen gebruikt kan worden als basis voor de discussie hoe de verdroging in beeld te brengen. Kaarten met bijvoorbeeld de verdrogingsgevoeligheid en veerkracht op basis van karteerbare kenmerken zijn hiervoor belangrijke bouwstenen.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Coördinatie Pijlersdag 2005
Projectnummer:	230020-06
Projectleider:	Joost Tersteeg
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	13,6	13,6	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	13,6	13,6	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Kennisuitwisseling landschapontwikkeling tussen onderzoekers, beleidsmakers, adviseurs/ontwerpers, projectontwikkelaars, recreanten, agrariërs en andere gebruikers en hun belangenbehartigers.

Doelstelling van het onderzoek:

Kennisuitwisseling landschapontwikkeling.

Aanpak en tijdpad:

Symposium met inleidende sprekers en debat. Antropia, Driebergen, juni 2005.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Grote opkomst, goede commentaren. Geen verdere producten.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Kennisuitwisseling landschapontwikkeling.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	BM 7+
Projectnummer:	230020-07
Projectleider:	Noëlle Aarts
Uitvoerende instellingen:	WU
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	25,0	25,0	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	25,0	25,0	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Er is behoefte aan kennis die bijdraagt aan een effectieve inzet van communicatieve sturing, zodanig dat de Nederlandse biodiversiteit en landschapskwaliteit zullen toenemen.

Doelstelling van het onderzoek:

Met het onderzoek beogen we kennis te leveren waarmee de betrokkenheid van burgers bij natuur en landschap wordt verhoogd en, in samenhang daarmee, sociale leerprocessen worden bevorderd

Aanpak en tijdpad:

Het onderzoek heeft volgende onderdelen omvat:

1. literatuurstudie (resultaat: conceptueel kader)
2. interviews in de Drentsche Aa (resultaat: onderzoeksgegevens)
3. analyse en verslaglegging (resultaat: rapport)

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Onderzoeksrapport: Van Bommel, S., N. Aarts en E. Turnhout (2006). Communicatieve sturing in het natuurbeleid: framing, reframing en betrokkenheid van burgers

Wetenschappelijk artikel: Van Bommel, S., N. Aarts en E. Turnhout (2006) Te publiceren in het tijdschrift 'Environmental values'

Vakartikel: Van Bommel, S., N. Aarts en E. Turnhout (2006). Te publiceren in het tijdschrift 'Landschap'

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Presentatie bij Communicatiewetenschap, te houden in maart 2006

Presentatie bij Bos en Natuurbeheer, gehouden op 24 november 2005

Lunchbijeenkomst LNV

Dit onderzoek vindt voortgang in het project 'Governance in het Nederlandse natuurbeleid: van draagvlak naar betrokkenheid' en in het proefschrift van S. van Bommel, met de werktitel 'The changing role of experts in nature conservation'.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Data-analyse landbouw in de nationale landschappen
Projectnummer:	230020-08 en LEI 20561
Projectleider:	Edo Gies
Uitvoerende instellingen:	Alterra en LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. W.J. de Regt, MNP
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	8,4 (Alterra) 6,7 (LEI)	8,3 6,8	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	15,1	15,1	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

In het kader van onderzoek van MNP naar landbouw in de nationale landschappen is er behoefte aan cijfermateriaal over de landbouw.

Doelstelling van het onderzoek:

Doel van dit project is het uitvoeren en begeleiden van een data-analyse met betrekking tot de Landbouw in de Nationale landschappen. Dit project maakt deel uit van het project, zoals Wim de Regt in de startnotitie "continuïteit van de landbouw in de nationale landschappen" van 23 juni 2005 heeft beschreven. Dit project maakt op zijn beurt weer onderdeel uit van het MNP-deelproject M/711931/01/RU/04 (perspectieven grondgebonden landbouw).

Aanpak en tijdpad:

Het project kent de volgende onderdelen:

- A. Analyse landelijk beeld en voor alle 18 nationale landschappen
- B. Analyse voor 3 nationale landschappen.

De werkzaamheden bestaan uit data-analyses op basis van GIAB en Statline. Daarnaast zal er enige begeleiding worden gegeven bij de werkzaamheden die Wim de Regt bij Alterra zelf zal uitvoeren.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Het resultaat bestaat uit een document met daarin de volgende informatie een beschrijving van de werkwijze, de resultaten in tabel- en kaartvorm. Daarnaast zullen de resultaten worden opgeleverd in de volgende vorm:

- excelsheet per gemeente of nationaal landschap
- Arc-Info gridbestanden

Het soort gegevens waarover resultaten verwacht worden staan weergegeven in hoofdstuk 2.

Daarnaast zal Alterra enige begeleiding verzorgen t.b.v. de data-analyses die de opdrachtgever in de persoon van Wim de Regt zelf uitvoert.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

De resultaten en de analyse daarvan worden verwerkt in eerder genoemde projecten.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Vorbereidingen evaluatie PB
Projectnummer:	230020-09
Projectleider:	Marlies Sanders
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	8,1	8,1	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	8,1	8,1	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Evaluatie programma beheer.

Doelstelling van het onderzoek:

Vorbereiding project.

Aanpak en tijdpad:

Orienterende gesprekken, bijeenkomst deelprojectleiders.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Geen.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Bespreken uitkomst met DN.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Secretariaat NPB-W 2005
Projectnummer:	230021-03
Projectleider:	Marjon Hinssen
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	72,0	72,0	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	72,0	72,0	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

n.v.t.

Doelstelling van het onderzoek:

Optimale ondersteuning van de medewerkers van de unit WOT Natuur & Milieu.

Aanpak en tijdpad:

Het secretariaat vervult de volgende taken:

- Afspraken bijhouden
- Archieffunctie
- Ondersteuning projectleiders
- Bereikbaarheid medewerkers verzorgen
- Correspondentie verzorgen

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Het project heeft een procesmatig karakter. De beoogde taken zijn uitgevoerd, daar waar het nodig was in het proces.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

n.v.t. (intern project)

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Programma management 2005
Projectnummer:	230022-04
Projectleider:	Paul Hinssen
Uitvoerende instellingen:	Alterra
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	138,0	138,0	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	138,0	138,0	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Doelstelling van het onderzoek:

Programmamanagement is gericht op de sturing, planning en control om zo een effectieve en efficiënte inzet van middelen en uitvoering van de projecten van het Natuurplanbureau te bereiken.

Sturing levert:

- Verslagen van overleg
- Voorbereiding van besluitvorming

Planning & Control levert:

- Jaarplan
- Kwartaalrapportages over voortgang
- Evaluatie van het jaarplan (voortgangsrapportage over het gehele jaar)
- Zo nodig verbetering van het kwaliteitssysteem
- Zo nodig actualisatie van het strategisch plan en het meerjarenprogramma

Aanpak en tijdpad:

Kennismaken van informatie uit departementen – voor zover dit de aansturing van het programma betreft – dus geen inhoudelijke beleidsinformatie. Dit betreft hoofdzakelijk het ministerie van LNV. Naast publieke informatie van LNV (via internet en media) zullen de volgende kanalen systematisch worden benut:

- het 3DG overleg (WOT vertegenwoordigd door dr. D. van Zaane)
- De Kaderbrief Natuurplanbureaufunctie 2004 en 2005.
- Informatie van andere planbureaus

Voorbereiding, deelname en verslaglegging van sturingsoverleg, te weten:

- MTO – Management Team Overleg MNP (1x per week)
- PCN - Programmacommissie Natuurplanbureaufunctie (1x per maand)
- PGL - WOT- programmaleidersoverleg (1x per kwartaal)

- WOT - WOT- coördinatieoverleg (2x per jaar)
- MGM - Managementoverleg en onderlinge afstemming binnen DLO (Alterra, LEI, PRI): (bilateraal wanneer dat nodig was)
- Beheerscommissie NPB (2x)

CUI (5x)

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

WOt werkdocument 1 (Projectverslagen 2004)

WOt werkdocument 2 (Strategisch plan van de Unit Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, 2005-2009)

Jaarplan 2006

WOt kwaliteitshandboek versie 2.0

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Diverse overlegverslagen (o.a. CUI, Stuurgroep)

Kwartaalrapportages over voortgang (1^e, 2^e, 3^e kwartaal 2004)

Evaluatie van het jaarplan 2004 (voortgangsrapportage over het gehele jaar)

Verbetering van het kwaliteitssysteem (Kwaliteitshandboek versie 2.0)

Strategisch plan en het meerjarenprogramma besproken met betrokkenen van LNV-DK en LNV-DN.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema :	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel :	Natuurverkenning VHR
Projectnummer :	232116-01
Projectleider :	Irene Bouwma
Uitvoerende instellingen :	Alterra
Doelgroep/probleemhebber :	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep :	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2007

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	65,0	36,1	28,9
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	65,0	36,1	28,9
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Kennis t.b.v. de evaluatie van de Vogel- en Habitatrichtlijn zoals deze door de Europese Commissie in 2007 wordt gevraagd. Het gaat daarbij specifiek over de vraag hoe de bescherming van de VHR-gebieden uitpakt, zowel voor wat betreft de natuurdoelen als de sociaal-economische gevolgen.

Doelstelling van het onderzoek:

Rapportage waarin de Nederlandse en Europese doelen, prestaties en plannen in het kader van de VHR geëvalueerd worden. Het betreft een beschrijving van de uitgangsdelen en een ex-ante evaluatie van de effecten van het ingezette beleid tot 2010 met een doorkijk naar 2030.

Aanpak en tijdpad:

Voor 2005: Algemene opstart van het project, in beeld brengen van de uitgangssituatie
Voor 2006: ex-ante evaluatie 2015 met doorkijk naar 2030.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Eindproduct: Rapport Thematische Assessment over de Vogel- en Habitatrichtlijn en bijdrage aan de beleidsgerichte samenvatting van de Natuurverkenning.
Beide producten worden in 2007 opgeleverd.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Wordt als onderdeel van / bijlage bij de Natuurverkenning onder de aandacht gebracht dan de doelgroep, het Nederlandse Natuurbeleid.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Geldstromen
Projectnummer:	LEI 20395 en 20430
Projectleider:	Aris Gaaff
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	78,0	78,0	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	78,0	78,0	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

De Kaderbrief 2005-2008 MNP van het Ministerie van LNV¹ schetst als algemene achtergrond:

“De natuurbalansen omvatten vooral de ontwikkelingen in de toestand van natuur en landschap, de realisatie van het beleid uit de nota ‘Natuur voor mensen, mensen voor natuur’ (ook instrumenteel gericht) en de impact van de uitvoering van ander (rijks)beleid op natuur en landschap. Het jaarthema voor de Natuurbalans 2005 is geldstromen voor natuur. Ik verwacht dat hierbij ingegaan wordt op de volgende vragen:

- de omvang en richting van de geldstromen voor natuur,
- de actoren die betrokken zijn bij natuurbetalingen,
- de kosteneffectiviteit van natuurbeleid en
- de sociaal-economische effecten van natuur in de plattelandseconomie.”

Samengevat is de vraag dus naar inzicht in geldstromen voor natuur.

Doelstelling van het onderzoek:

Het project is een deelproject van de Natuurbalans 2005. Onderzocht worden onder meer:

- De totale geldstroom voor natuur in Nederland;
- De besteding van geld aan categorieën verwerking, inrichting en beheer en door overheden en particulieren
- Onzichtbare geldstromen via fiscale instrumenten;
- Geldstromen van de Europese Unie en de bijbehorende cofinanciering;
- Het verloop van geldstromen in de tijd.

Op de onderwerpen kosteneffectiviteit en plattelandseconomie wordt nieuw onderzoek verricht, maar resultaten worden ontleend aan lopende studies.

Aanpak en tijdspad:

Het project bouwt sterk voort op onderbouwend onderzoek dat specifiek verricht is om geldstromen zichtbaar te maken. Dit betreft onder meer een onderzoek naar scheiding van geldstromen voor

¹ kenmerk DN. 2004/1740 d.d. 2-7-2004

verwerving, inrichting en beheer, een onderzoek naar fiscale aspecten en naar EU geldstromen. Verder is intensief samengewerkt met het CBS en zijn gesprekken gevoerd met ministeries, het Nationaal Groenfonds en andere actoren. Over de werkwijze en tussenresultaten is enkele malen teruggekoppeld naar de Begeleidingsgroep Natuur en Economie van het MNP.

Het project heeft zich uitgestrekt over 2005, na voorbereiding in 2004.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Het project heeft, zoals voorzien, geresulteerd in een hoofdstuk Geldstromen voor Natuur en Landschap in de Natuurbalans 2005. Verder is een bijdrage geleverd aan verschillende andere hoofdstukken van de Natuurbalans 2006 waarin eveneens aandacht aan geldstromen is gegeven. Een achtergrondrapport in de vorm van een WOt publicatie is in bewerking.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

De Natuurbalans is aangeboden aan de minister van LNV en in bij de begrotingsbehandeling van LNV in de Tweede Kamer meermalen geciteerd.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Actoren
Projectnummer:	LEI 20482
Projectleider:	Trond Selnes
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	50,0	50,0	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	50,0	50,0	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Inzicht in het optimaliseren van beleidsprocessen' (kaderbrief 2005-2008).

Doelstelling van het onderzoek:

Dit project is erop gericht inzicht te verschaffen in de manier waarop de beleidsprocessen in elkaar zitten t.a.v. natuur. Met name gaat het om de rol van actoren en de relaties tussen de actoren, met aandacht voor de proceskant van beleid.

Aanpak en tijdspad:

Deskresearch (tekstanalyse en gesprekken). Uitvoering: 2005

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Achtergrondrapport tbv van de Natuurbalans 2005.
Rapport 408763011/2005

Natuurbeleid en sturing in beweging
Achtergronden bij de Natuurbalans 2005

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Vooraf doorwerking in de Natuurbalans.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Tekstkaders NB
Projectnummer:	LEI 20512
Projectleider:	Aris Gaaff
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	4,0	4,0	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	4,0	4,0	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

De Kaderbrief 2005-2008 MNP van het Ministerie van LNV² schetst als algemene achtergrond: "De natuurbalansen omvatten vooral de ontwikkelingen in de toestand van natuur en landschap, de realisatie van het beleid uit de nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' (ook instrumenteel gericht) en de impact van de uitvoering van ander (rijks)beleid op natuur en landschap. Het jaarthema voor de Natuurbalans 2005 is geldstromen voor natuur. Ik verwacht dat hierbij ingegaan wordt op de volgende vragen:

- de omvang en richting van de geldstromen voor natuur,
- de actoren die betrokken zijn bij natuurbetalingen,
- de kosteneffectiviteit van natuurbeleid en
- de sociaal-economische effecten van natuur in de plattelandseconomie."

In een *intermezzo* in de Natuurbalans wordt een aspect nader uitgewerkt aan de hand van een specifieke locatie, actor of instrument om een algemene ontwikkeling gedetailleerd te kunnen tonen. Een intermezzo illustreert de hoofdlijnen van de analyse.

Doelstelling van het onderzoek:

Doel van dit intermezzo is te illustreren dat met grootschalige compensatieprojecten ook grote geldstromen gemoeid kunnen zijn, die niet als geldstromen voor natuur en landschap in de reguliere analyse worden meegenomen. De case betreft de HSL-tunnel onder het Groene Hart.

Aanpak en tijdpad:

De beschrijving van de case "HSL-tunnel" berust op desk research van kamerstukken (waaronder de rapportages van de Commissie-Duivesteijn) en gesprekken met betrokken organisaties bij de realisatie. Dit heeft plaatsgevonden in de periode april-juni 2005.

² kenmerk DN. 2004/1740 d.d. 2-7-2004

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

In de Natuurbalans 2005 is een intermezzo "HSL-tunnel onder het Groene Hart" opgenomen, waarin ingegaan wordt op de achtergronden, de kosten en financiering, en de effecten van de HSL-tunnel. Daarmee wordt een aspect van het thema "geldstromen" in de Natuurbalans 2005 opgenomen dat in de totale analyse niet integraal in beeld gebracht kon worden, maar wel aansprekend is.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

De Natuurbalans is aangeboden aan de minister van LNV en in bij de begrotingsbehandeling van LNV in de Tweede Kamer meermalen geciteerd (zonder dat daarbij specifiek op het intermezzo is ingegaan).

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Thematisch Assesment I
Projectnummer:	LEI 20464
Projectleider:	Tanja de Koeijer
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	55,1	55,1	
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	55,1	55,1	
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Inzicht in economische en ecologische effecten evenals deelnamebereidheid bij omslag natuurbeleid.

Doelstelling van het onderzoek:

De verzamelde onderzoeksgegevens uit 2003 en 2004 integreren tot beleidsrapport

Aanpak en tijdpad:

Afronding in augustus 2005 teneinde te kunnen aansluiten bij de Natuurbalans 2005 en als bijlage hierbij te verschijnen.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Van Egmond, P. en T.J. de Koeijer (2005) Van aankoop naar beheer; verkenning kansrijkheid omslag natuurbeleid I, MNP rapport nr. 408767001, Bilthoven.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

De resultaten worden gebruikt bij ontwikkeling van het beleid t.b.v. beheer EHS, tevens konden kamerleden zich informeren over effecten omslag natuurbeleid en stand van zaken beheer.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Thematisch Assesment II
Projectnummer:	LEI 20465
Projectleider:	Tanja de Koeijer
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	41,0	41,0	
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	41,0	41,0	
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Aanvullend op thematisch assessment deel 1 een verkenning van de effecten van het landbouwbeleid op de kosten en deelnamebereidheid aan natuurbeheer. Evenals het schetsen van mogelijke opties.

Doelstelling van het onderzoek:

Het ontwikkelen van een plan van aanpak evenals de nazorg vanuit deel 1

Aanpak en tijdpad:

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Nazorg en bijdrage aan Natuurbalans vanuit het eerste deel van het MNP-rapport

Bijdrage aan Kennis online en aan de nieuwsbrief Milieu en Economie, afronding van toeleverende rapporten:

Polman en Slangen (2005) Transactiekosten, leerstoelgroep Agrarische Economie en plattelandsbeleid, Wageningen, Wageningen Universiteit.

Schrijver, R.A.M., R.A. Groeneveld, P.B.M. Berentsen en T.J. de Koeijer (2005) Potenties bij melkveebedrijven voor deelname aan de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer. WOT-rapport 3. WOT Natuur & Milieu, Wageningen.

Voskuilen, M. (2006) Profiel deelnemers agrarisch natuurbeheer, WOT-rapport, WOT Natuur & Milieu, Wageningen (in voorbereiding).

Boers, A. en J. Luijt (2005) Uitgaven en kosteneffect van een koerswijziging in het natuurbeleid van LNV, LEI-rapport no 6.05.20, Den Haag, LEI.

Een MNP-Plan van aanpak voor deel 2 door Petra van Egmond en Tanja de Koeijer waaronder het verkennen van de mogelijkheden voor landen van de resultaten in NVK en/of Plattelandsverkenning.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Vormt start voor het uitwerken van deel 2 van het thematisch assessment in 2006.

Het onderzoek kan voortbouwen op de resultaten en gehanteerde methoden ontwikkeld t.b.v. deel 1. Deze zijn gepresenteerd zowel intern als extern voor waarborging van de wetenschappelijke kwaliteit.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	TA Natuurbeheer
Projectnummer:	LEI 20194
Projectleider:	Tanja de Koeijer
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2004
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	12,6	12,6	0
Reguliere programmagelden	n.v.t.		
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	12,6	12,6	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep: De deelnamebereidheid van agrariers aan agrarisch natuurbeheer

Tbv thematisch assessment omslag natuurbeleid.

Doelstelling van het onderzoek: het berekenen van de deelnamebereidheid van agrariers met een in 2004 hiertoe ontwikkeld bedrijfseconomisch optimalisatiemodel.

Aanpak en tijdpad:

Het ging om afronding deelproject modelontwikkeling en uitvoeren berekeningen die begin 2005 zijn afgerond tbv thematisch assessment omslag natuurbeleid I

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Tbv:

Van Egmond, P en T. de Koeijer(2005) Van aankoop naar beheer; verkenning kansrijkheid omslag natuurbeleid I, MNP, Bilthoven.

Onderzoeksverslag:

Schrijver, R.A.M., R.A. Groeneveld, T.J. de Koeijer en P.B.M. Berentsen, Potenties bij melkveebedrijven voor deelname aan de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer, WOt-rapporten 3, WOT N&M, Wageningen.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Aan de resultaten wordt veel belang gehecht door LNV DN, in het kader van evaluatie omslag natuurbeleid in 2007.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Indicatoren Natuurcompendium 2004
Projectnummer:	LEI 20391
Projectleider:	Martien Voskuilen
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2004
Einddatum:	01-10-2005

<i>Bedragen</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	6,87	6,87	0
Reguliere programmagelden	n.v.t.		
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	6,87	6,87	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Feiten en cijfers over milieu en natuur overzichtelijk bij elkaar.

Doelstelling van het onderzoek:

Actualisatie van bestaande indicatoren voor de website van het Natuurcompendium.

Aanpak en tijdpad:

Per indicator gegevens verzameld, bewerkt tot figuren of tabellen en een korte tekst geschreven.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Een set indicatoren die per indicator bestaat uit een tabel of figuur met bijbehorende toelichtende tekst.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

De gegevens zijn opgeleverd aan Bram ten Cate die binnen het MNP voor verdere verwerking en plaatsing op de website van het Natuurcompendium zorgt.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Bijdrage duurzaamheidsverkenning
Projectnummer:	LEI 20111
Projectleider:	Hans van Meijl
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2004
Einddatum:	01-10-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	7,0	7,0	0
Reguliere programmagelden	n.v.t.		
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	7,0	7,0	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Het project levert een bijdrage aan een duurzaamheidsverkenning m.b.t. de internationale handel in landbouwproducten. De bijdrage wordt zodanig door het LEI aangeleverd dat deze enerzijds gebruikt kan worden in analyses voor de duurzaamheidsverkenning en anderzijds als een zelfstandig achtergrond rapport in de LEI onderzoeksrapporten reeks. De duurzaamheidsverkenning wordt door het RIVM opgesteld, andere planbureaus (CPB, RPB en SCP) zijn zijdelings betrokken.

Doelstelling van het onderzoek:

Kwantificering van de internationale handel in landbouwproducten binnen de vier CPB scenario's (Oost, West, Thuis, Best?) voor 2020. De berekeningen kunnen ook informatie opleveren over bijvoorbeeld het percentage van de bevolking werkzaam in de landbouw en het GDP per werknemer in de landbouw. Op basis van de uitgangspuntennotitie van het RIVM wordt bekeken over welke variabelen gerapporteerd zal worden.

Aanpak en tijdpad:

Het GTAP model is aangepast en gebruikt.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

- Eickhout, Bas, Hans van Meijl, Andrzej Tabeau, and Henk van Zeijts (2005), Between Liberalization and Protection: Four Long-term Scenarios for Trade, Poverty and the Environment, Presented at the Seventh Annual Conference on Global Economic Analysis, Washington, USA.
- Verschijnt binnenkort ook als RIVM publikatie.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Resultaten zijn naar tevredenheid gebruikt in de duurzaamheidsverkenning van het RIVM

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Begeleidingsgroep Natuur en Economie
Projectnummer:	LEI 20457
Projectleider:	Hans Leneman
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	38,9	38,9	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	38,9		0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Het MNP heeft behoefte aan een externe toets op de onderzoeken op terrein van 'Natuur en Economie', omdat dit niet als "core-business van het MNP kan worden beschouwd. In 2004 is daarom de begeleidingsgroep "Natuur en Economie" van start gegaan, met als taak:

Advies geven aan het Milieu en Natuurplanbureau over onderzoeken op terrein van 'Natuur en Economie'

De begeleidingsgroep geeft gevraagd en ongevraagd advies.

Doelstelling van het onderzoek:

Voortzetten van de activiteiten van de begeleidingsgroep Natuur en Economie in 2005

- met meer deelname van externe deskundigen waar dat relevant is
- extra aandacht voor kwaliteit van vergaderingen
- en de kwaliteit en de verzorging van de adviezen
- extra profilering intern MNP via een website

Aanpak en tijdpad:

In 2005 staan vijf vergaderingen van de begeleidingsgroep op het programma. Naast afronding van in 2004 gestarte activiteiten (zoals het Thematisch Assessment Agrarisch en Particulier natuurbeheer) zal Natuurbalans 2005 een onderdeel vormen. Hierin zijn geldstromen voor Natuur een belangrijk onderwerp. Verder zullen onderwerpen uit het onderbouwend onderzoek van het MNP worden behandeld. De agenda wordt in overleg met MNP, de voorzitter en de secretaris vastgesteld.

De begeleidingsgroep wil verder ook onderwerpen buiten het "MNP kader", maar wel relevant voor het werkveld, agenderen. Dat is al ingezet in 2004.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

1. Overzicht inhoud vergaderingen 2005

19 januari, 21 april, 21 juni, 6 oktober, 2 december

2. Wettelijke producten

Natuurbalans 2005: Geldstromen voor natuur

Bespreking van het interne concept, en de achtergrondrapporten '*Europese geldstromen voor natuur en landschap in Nederland in 1994 tot 2003*' en '*Belastinguitgaven door fiscale faciliteiten voor natuurbeleid*'.

(Aris Gaaff (MNP), Dr. H.R.J. Vollebergh (EUR))

Natuurbalans 2005: Bespreking van het externe concept, en het conceptrapport '*Apparaatskosten voor natuur in Nederland*'

Aris Gaaff (MNP), Paul Koutstaal (Ministerie van Financiën)

Bijdrage aan NB2005 via discussie over definities (Bijlage).

3. 'Prioritaire' onderwerpen

Kosteneffectiviteit- Voorstel tot aanpak van de kosteneffectiviteitsanalyses (*Kosteneffectiviteit activiteiten 2005*). Tanja de Koeijer (MNP)

Thematisch Assessment Agrarisch en Particulier Natuurbeheer- concept
(Tanja de Koeijer/Petra van Egmond)

4. Onderbouwend Onderzoek

"Secundaire kosten en baten" concept (Roel Jongeneel (WUR))

Onderzoeksprogrammering van MNP in 2006 (Floor Brouwer (MNP))

'Groene Initiatieven in de aanbidding – kansen en knelpunten van publieke en private financiering"
Ernst Bos (LEI), Prof. Dr. de Snoo (WUR- bijzonder hoogleraar Agrarisch natuur- en landschapsbeheer)

FIONA (FARM level Integratied Optimisation model of Nature and Agriculture) (Rolf Groeneveld (WUR-LEI))

Transactiekosten in het natuurbeheer (Nico Polman (WUR Leerstoelgroep Algemene Economie en Plattelandsbeleid)

5. Eigen initiatief/overig

Definities en Begrippen: Notitie van Ekko van Ierland over definities en 'Overheid in de nationale rekeningen' (CBS, Kees Jan Wolswinkel)

Kosteneffectiviteitsanalyse EU Kaderrichtlijn Water (EU-KRW)
Rob van der Veeren (RIZA)

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Adviezen over Natuurbalans hebben (mede) geleid tot aanpassingen daarin.

De Begeleidingsgroep heeft daarnaast een bijlage in de Natuurbalans verzorgd.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Kennismanagement Natuur en Economie
Projectnummer:	LEI 20486
Projectleider:	Floor Brouwer
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	53,1	53,1	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	53,1	53,1	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

- Vraagarticulatie;
- Onderzoeksprogrammering;
- Begeleiding van onderbouwend onderzoek;
- Doorvertaling van het onderbouwend onderzoek voor de producten van het MNP.
- Voor het kennisveld Economische context van natuur.

Doelstelling van het onderzoek:

Management van het onderdeel Economie in het onderbouwend onderzoek dat een effectieve basis voor de wettelijke producten van MNP vormt.

Aanpak en tijdpad:

- Maandelijks bijeenkomst PCN (inclusief voorbereiding en nazorg)
- Begeleiding onderbouwend onderzoek Economie 2005: E1 t/m E9 (inclusief periodiek overleg met projectleiders onderbouwend onderzoek)
- Deelname vijf bijeenkomsten van de begeleidingsgroep Natuur en Economie
- Formuleren visie en meerjarenprogramma 2006-2010 voor onderdeel economie
- Voorbereiding onderbouwend onderzoek 2006 (waarbij kennisleemtes in operationele vragen worden omgezet)
- Vertaling onderbouwend onderzoek naar wettelijke producten (incl. overleg MNP, commentaar op wettelijke producten)

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

- Afronding onderbouwend onderzoek 2005;
- Werkprogramma 2006 (onderbouwend onderzoek)

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

- Doorvertaling onderbouwend onderzoek naar wettelijke producten (Natuurbalans, natuurcompendium) en producten als Natuurverkenning en Verkenning Groene Ruimte.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Economische Aspecten Natuurbeheer
Projectnummer:	LEI 20460
Projectleider:	Tanja de Koeijer
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	80,0	45,8	34,2
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	80,0	45,8	34,2
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Inzicht in kosten en opbrengsten van beheer plus benodigde tools voor verkennen en evalueren.

Doelstelling van het onderzoek:

Stimuleren ontwikkeling datavoorziening mbt kosten en effectiviteit beheer
 Stimuleren draagvlak ontwikkeling bedrijfseconomisch optimalisatiemodel Fiona tbv beleid
 Stimuleren en synthese ontwikkeling methodiek voor Kosteneffectiviteitsanalyse natuurbeleid.

Aanpak en tijdpad:

Er is een project als vervolg op project uit 2004 opgestart om aan de hand van een ecologische dataset te onderzoeken in hoeverre koppeling met het BedrijvenInformatieNet meerwaarde kan opleveren voor effectiviteitsanalyses van agr. Natuurbeheer.

Over Fiona is een wetenschappelijk artikel evenals wat presentaties zowel binnen als buiten nederland gegeven plus een aantal artikelen.
 Daarnaast is een deelproject gestart naar de mogelijkheden om ecologische kwaliteit te modelleren in Fiona.

Synthese en projectaansturing t.b.v. methodiekontwikkeling kosteneffectiviteit.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Leneman, H., M. Voskuilen en M.Betgen (2006) Koppelen van ecologische gegevens aan informatieNet: Noord-Holland, LEI-project 20517, LEI, Den Haag.

Koeijer, Tanja de, Raymond Schrijver, Rolf Groeneveld en Paul Berentsen (2005) Micro-economische modellering essentieel voor evaluatie natuurbeleid In: Van den Burg, Gert Spaargaren en Henk Waaijers (red), Swome/Gamond Marktdag 2005, Wetenschap met beleid, beleid met wetenschap, Wageningen Universiteit Leerstoel Milieubeleid, pp 179-184.

Schrijver, Raymond, Paul Berentsen, Rolf Groeneveld en Tanja de Koeijer (2005) Agrarisch Natuurbeheer en deelnamebereidheid melkveehouders, LEI Agrimonitor, oktober 2005.

Schrijver, R.A.M., P.B.M. Berentsen, A. Corporaal, R.A. Groeneveld and T.J. de Koeijer (2006) Development of nature oriented dairy farm systems with an optimisation model: the case of farming for nature in 'de Langstraat', German Journal of Agricultural Economics (Agrarwirtschaft), forthcoming.

Koeijer, T.J. de, K. van Bommel, R. Groeneveld, A. van Hinsberg, R. Reinen en Martijn van Wijk (2005) Kosteneffectiviteit van realisatie 'Natte Heide', WOt publicatie, WOT N&M, Wageningen.

Presentaties:

Schrijver, R.a.M., R.A. Groeneveld, T.J. de Koeijer en P.B.M. Berentsen (2005) Potential for nature management by Dutch dairy farmers, Conference " Multifunctionality of Landscapes, 18/19 may, Giessen.

Koeijer, Tanja de, Raymond Schrijver, Rolf Groeneveld en Paul Berentsen (2005) Micro-economische modellering essentieel voor evaluatie natuurbeleid, Swome/Gamond Marktdag 2005, Wetenschap met beleid, beleid met wetenschap, 14 april 2005.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Kosteneffectiviteitsmethodiek door Financien en LNV goed bevonden. Onderzocht worden de mogelijkheden om de methodiek/resultaten van de opschaling uit 2006 te gebruiken voor beleidsdoorlichting EHS. Daarnaast worden de mogelijkheden onderzocht om aan te sluiten bij ILG teneinde tevens provincies te kunnen ondersteunen bij plannen EHS.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Kosteneffectiviteit ontwikkeling optimaliseringsmodel
Projectnummer:	LEI 20596
Projectleider:	Tanja de Koeijer
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	22,8	12,1	10,7
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	22,8	12,1	10,7
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Het ontwikkelen van een methodiek waarmee de opschaling van de methodiek voor Kosteneffectiviteit van 'Natte Heide' kan worden uitgevoerd.

Doelstelling van het onderzoek:

Aangeven op welke wijze de kosteneffectiviteit van gebieden kan worden vastgesteld zodra rekening moet worden gehouden met meer dan een randvoorwaarde zoals bijv. minimale oppervlaktes per natuurdoel.

Aanpak en tijdpad:

Aansluiting gemaakt met lopend traject kosteneffectiviteit natte heide in 2005 en vervolgens aan de hand van fictieve voorbeelden geschetst hoe de aanpak vorm kan krijgen bij opschaling.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Hoofdstuk in rapport:
Koeijer, T.J. de, K. van Bommel, R. Groeneveld, A. van Hinsberg, R. Reinen en Martijn van Wijk (2005) Kosteneffectiviteit van realisatie 'Natte Heide', WOT publicatie, WOT N&M, Wageningen.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Financien en LNV zien mogelijke toepassing bij beleidsdoorlichting EHS en bij het invullen provinciale plannen tav EHS.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	ME- AVP Vervolg van 2004
Projectnummer:	LEI 20339
Projectleider:	Tom Kuhlman
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	14,2	14,2	0
Reguliere programmagelden	n.v.t.		
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	14,2	14,2	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Indicatoren voor het monitoren van de economische dimensie (en later ook voor de landbouw) van de Agenda Vitaal Platteland

Doelstelling van het onderzoek:

Het identificeren en beschrijven van voornoemde indicatoren, inclusief de kosten, zodanig dat een monitoringsysteem direct kan worden opgezet

Aanpak en tijdpad:

Eerst hebben we een voorstel gedaan voor het onderscheid van stad en platteland, om vast te stellen wat er gemonitord moet worden. Vervolgens hebben we de AVP bestudeerd om te zien welke aspecten als economisch konden worden beschouwd. Dat waren er niet veel, maar we hebben geanticipeerd op de verdere ontwikkeling van de AVP in het beleidscircuit en daarom nog wat elementen toegevoegd die onzes inziens in principe relevant zouden moeten zijn. Ook verschillende aspecten van de landbouw zijn op verzoek toegevoegd, ongeacht of ze nu economisch van aard waren of niet. Om wat meer duidelijkheid te krijgen over wat LNV nu eigenlijk wilde hebben we ook een aantal workshops over de AVP bijgewoond.

Toen we uiteindelijk een aantal potentiële indicatoren hadden hebben we daar de metadata bijgezocht en op die basis een inschatting gemaakt van de kosten, alsmede een advies over de frequentie en de ruimtelijke schaal waarmee/waarop die data zouden moeten worden ingewonnen. Van elke indicator zijn die gegevens op een zg. factsheet geplaatst.

Vorbereiding van het project begon in maart 2004. In juni is het project gegund en konden we beginnen. Het was oorspronkelijk de bedoeling om het project datzelfde jaar af te ronden, maar op verzoek van de MNP-projectleider hebben we de voltooiing uitgesteld tot maart 2005, omdat er binnen LNV nog meer tijd nodig was voor het voeren van beleidsdiscussies. Door ziekte van een van de projectmedewerkers is de datum van eind maart uiteindelijk niet gehaald, en is het eindrapport in april opgeleverd. De nazorg duurde nog tot eind mei 2005.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Kuhlman, T. en G. Venema, 2005. Indicatoren voor de Agenda Vitaal Platteland. De onderdelen Landbouw en Economische vitaliteit. LEI-vensterrapport, juni 2005. LEI, Den Haag.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Het rapport is door de projectgroep ME-AVP en het kernteam MJP2 gebruikt als basis voor de definitie van effect-indicatoren voor de thema's Landbouw en Sociaal Economische Vitaliteit in MJP-AVP (publicatie febr. 2006). Hiervoor is nog een aantal keren contact opgenomen met Gabe Venema (LEI) voor aanvullende informatie.

In een volgende fase vanaf maart 2006 zal een definitieve uitwerking van de indicatoren voor het MJP-AVP worden gemaakt in het informatiesysteem ME-AVP (WOT programma 04-001).

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	FIONA
Projectnummer:	LEI 20539
Projectleider:	Rolf Groeneveld
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	51,5	35,6	15,9
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	51,5	35,6	15,9
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Inzicht in de bedrijfseconomische gevolgen van agrarisch natuurbeheer op melkveebedrijven. Het project beantwoordt hier indirect aan door de kwaliteit van het reeds bestaande model FIONA drastisch te verbeteren.

Doelstelling van het onderzoek:

Kwaliteitsverbetering en documentatie van het bedrijfsmodel FIONA om ervoor te zorgen dat toekomstige projecten efficiënter kunnen worden uitgevoerd.

Aanpak en tijdpad:

Omzetting van het huidige spreadsheetmodel naar een model in de programmeertaal GAMS, documentatie van de modelstructuur.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

GAMS-versie FIONA: gerealiseerd.
Documentatie modelstructuur: nog in uitvoering.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Aanpassingen aan en berekeningen met het model FIONA zullen in de toekomst efficiënter kunnen worden uitgevoerd. Ook is het door de omzetting en documentatie beter mogelijk gemaakt de kwaliteit van het model te testen door bijvoorbeeld technische en inhoudelijke reviews en validaties.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	GIRO (afrondding)
Projectnummer:	LEI 20414
Projectleider:	Hans Leneman
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	10,0	10,0	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	10,0	10,0	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

In deze studie wordt onderzocht welke institutionele opties en financieringsbronnen mogelijk zijn voor Groene Diensten. Daarbij zal er specifieke aandacht worden besteed aan agrarisch en particulier natuurbeheer, de potentiële inzet van 'rood voor groen' en de mogelijkheden van private investeringen. Tevens wordt onderzocht hoe agrariërs en particulieren kunnen inspelen op de vraag naar Groen in en om de stad.

Het onderzoek wordt zowel gebaseerd op een analyse met behulp van literatuur als op een empirische analyse. Er wordt een theoretisch kader ontwikkeld, gebaseerd op de welvaartstheorie en institutionele context. Er worden casestudies geanalyseerd en gesprekken met deskundigen gevoerd. Beide onderdelen vormen input voor elkaar en vullen elkaar aan.

Doelstelling van het onderzoek:

De doelstelling van dit onderzoek is:

het ontwikkelen van een overzicht van mogelijkheden (conceptueel en praktisch) voor financiering en de bijbehorende institutionele arrangementen ten behoeve van de ontwikkeling van Groene Diensten. Daaruit afgeleide doelstellingen betreffen:

1. Bepaling van de mogelijkheden voor agrarisch en particulier natuurbeheer;
2. Bepaling van de mogelijkheden om "rood voor groen" in te zetten ter financiering van agrarisch en particulier natuurbeheer;
3. De potentiële bijdrage van bovengenoemde mogelijkheden in het kader van GIOS.

Aanpak en tijdspad:

De aanpak van het onderzoek bestaat deels uit een empirische analyse, in de vorm van casestudies en interviews. Deze empirische analyse wordt ondersteund door een theoretisch kader. Tegelijkertijd wordt het kader via de empirische analyses verder ingevuld en/of aangepast.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode van 1 februari 2005-31 december 2005

Het concept- resultaat van dit onderzoek wordt voorgelegd aan de begeleidingsgroep Natuur en Economie en aan het beleid (Ministerie van LNV). Op basis van de in deze gesprekken gemaakte opmerkingen wordt het rapport aangepast en afgerond.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Leneman, H., J. Vader, E. Bos en M. van Bavel (2005). Groene initiatieven in de aanbidding; Kansen en knelpunten van publieke en private financiering. WOt-rapporten 12, WOT N&M, Wageningen

Bespreking met de begeleidingsgroep Natuur en Economie (6-oktober) en met LNV op 22 november.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Bedrijfsuitkomsten bos- en natuurterreinen
Projectnummer:	LEI 20384
Projectleider:	Jan Luijt
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	14,3	14,3	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	14,3	14,3	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Doelgroep heeft behoefte aan inzicht in de hoogte van de netto kosten (dus minus eventuele opbrengsten) van het beheer van bos- en natuurterreinen. En wel per natuurdoeltype.

Doelstelling van het onderzoek:

Inzicht verschaffen in de kosten (en opbrengsten) van het beheer van bos- en natuurterreinen

Aanpak en tijdpad:

Plan van aanpak

- Opstellen en bespreken PVA
- Opstellen A-4
- Programma overleg
- Evaluatie vorige periode

Desk research (volgorde geeft prioriteit aan)

1. Integrale populatie bos- en natuurbedrijven verkrijgen. Bronhouders: Bosschap en Laser.
2. Integrale populatie controleren;
3. Registreren van variabelen die beleidsmatig in de belangstelling staan en implementatie daarvan in het systeem. Voor het boekjaar 2004 gaat het vooral om de registratie en verwerking van relevante gegevens betreffende het beheer van **bos- en natuurterreinen** in beheer bij particulieren (uitbreiding met natuurterreinen);
4. Gewenste nauwkeurigheid van de variabelen (boodschappen) in het rapport bepalen. Vervolgens op basis daarvan steekproefdichtheid kiezen.
5. Aanvullende steekproeftrekking (natuurterreinen) onder particulieren organiseren en uitvoeren;
6. Beheer en onderhoud bos- en natuurprogramma (software)³;

³ Aanpassen oorspronkelijke bosbouwprogramma in project "Opzet informatienet Terreinbeheer.

7. Notitie waardering grond en houtopstanden: ingaan op de wijze waarop dat in het BIN-land- en tuinbouw wordt gebezigd, methode voor bos- en natuurterreinen ontwikkelen en kosten van uitvoering bepalen;
8. Analyse resultaten en realiseren Persbericht en Periodieke Rapportage in december (wijziging tov 2004);
9. Vullen internet site LEI;
10. Vullen internet site Natuurcompendium;
11. Vullen internet site Bosschap.

Dataverzameling

Field research: verzamelen gegevens van ongeveer 150 bedrijven door Technisch Administratief Medewerker.

Tijdpad

Alles binnen 1 kalenderjaar. Start in januari, verzamelen en verwerken van februari tot en met november en realiseren van alle producten voor 31 december.

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

- a. Periodieke Rapportage: "Bedrijfsuitkomsten in de Nederlandse particuliere bosbouw over 2004, rapport 1.05.05, LEI, Den Haag";
- b. Rapportage van de uitkomsten door middel van een persbericht:

From: LEI Pers

Sent: 30 September 2005 15:26

Subject: bericht 1818: Verbetering bedrijfsresultaat particuliere bosbouw

Persbericht LEI Wageningen UR, nr. 1818, 30 september 2005

- c. Notitie waardering grond en houtopstanden (in voorbereiding);
- d. Artikelen in de relevante bladen: "Ruimte om meer hout te oogsten, Voskuilen, M.J., De Landeigenaar, februari 2005";
- e. Gegevens op internet site LEI, Bosschap en RIVM (Natuurcompendium): indien gewenst tweetalig: ook engels: gerealiseerd, zie de sites.

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Er is een vaste gebruikersgroep met vertegenwoordigers van het beleid (Directie Platteland, het Milieu- en natuur planbureau (MNP), het onderzoek (Alterra en WUR) en het bedrijfsleven (Bosschap, Federatie particulier grondbezit en Unie van Bosgroepen). Deze groep komt jaarlijks minimaal 2 maal bijeen. Allereerst net voor de publicatie van de voorlopige uitkomsten middels een persbericht in augustus. En vervolgens bij de bespreking van het conceptrapport in december. Veelal wordt er nog een extra bijeenkomst gepland (o.a. in januari) in verband met wijzigingen ten aanzien van gewenste kengetallen en daartoe te verzamelen data ten gevolge van bijvoorbeeld wijzigingen van het subsidieregime, wijzigingen van het beheer, enz. In 2005 is vooral de verbreding van het bosbouwnet naar een terreinbeheernet nadrukkelijk aan de orde. De GG, met daarin de drie financiers van het onderzoek, willen per 01-01-2006 een verbreding van het onderzoek. Dat betreft zowel de uitbreiding met andere natuurterreinen naast bos als de uitbreiding met de andere eigendoms categorieën naast de particulieren. Ter voorbereiding daarvan heeft wil men in 2004 en 2005 eenmalig een voorbereidend project geëntameerd, dat wordt gefinancierd uit de door het MNP te alloceren Kennisbasisgelden. In 2006 wordt dat voorbereidende project afgerond middels een eindverslag.

Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu (WOT Natuur & Milieu)

Programma WOT-04-394

Resultaten 2005 per project

Programmathema:	Natuurplanbureaufunctie
Projecttitel:	Programmamanagement
Projectnummer:	LEI 20415
Projectleider:	Floor Brouwer
Uitvoerende instellingen:	LEI
Doelgroep/probleemhebber:	LNV-Natuur
Contactpersoon van de doelgroep:	Drs. H.E. Groenewoud
Startdatum:	01-01-2005
Einddatum:	31-12-2005

<i>Bedragen in € x 1000</i>	<i>Beschikbaar in 2005</i>	<i>Gerealiseerd in 2005</i>	<i>Doorgeschoven naar 2006</i>
Budget doorgeschoven uit 2004	n.v.t.		
Reguliere programmagelden	58,1	58,1	0
NAP-gelden	n.v.t.		
Additionele LNV-projectgelden	n.v.t.		
<i>Totaal LNV</i>	58,1	58,1	0
Overig (indien van toepassing)		nvt	nvt

Kennisbehoefte doelgroep:

Sturing, planning en control zijn gericht op een effectieve en efficiënte inzet van middelen en uitvoering van de projecten van de WOT Unit Natuur en Milieu.

Doelstelling van het onderzoek:

Sturing, planning en control om een effectieve en efficiënte inzet van middelen en uitvoering van projecten van het Natuurplanbureau door het LEI te bewerkstelligen.

- Verwerven sturingsinformatie en bijdrage aan sturingsoverleg.
- Bijdrage aan jaarplan en begroting
- Bijdrage aan strategisch plan, meerjarenprogramma en integratieplan MNP.

Aanpak en tijdspad:

De werkzaamheden omvatten de volgende activiteiten:

- Verwerven sturingsinformatie en sturingsoverleg (F.M. Brouwer, 20 dagen)
- Jaarplan en begroting (F.M. Brouwer 8 dagen; D. van der Zwaag, 20 dagen)
- Strategisch plan, meerjarenprogramma en integratieplan MNP (F.M. Brouwer 7 dagen)

Beoogde en bereikte resultaten en producten:

Zorgdragen voor een tijdig en adequaat financieel beheer voor activiteiten die door LEI in het kader van programma 394 worden uitgevoerd. Opstellen van kwartaalrapportages over voortgang projecten in programma 394

Doorwerking resultaten naar doelgroepen:

Planning en control bestaat uit:

- jaarplan en begroting (o.b.v. DK jaarplancycclus en MNP werkprogramma)
- voortgang en evaluatie
- kwaliteitssysteem
- strategisch plan en meerjarenprogramma

Engelse samenvattingen WOT-04-394

Statutory Research Tasks for Nature and the Environment (WOT N&M)

Programme: WOT-04-394, Nature Policy Assessment Task

Project results in 2005

Policy task(s) of the Dutch Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality to which the research findings contribute:

The Nature Policy Assessment Task is a statutory instrument supporting Dutch nature policy (created under the act of 24 December 1997, regulating the creation of the Nature Policy Assessment Task). It serves to identify trends and problems, evaluate policy achievements and forecasts of the extent to which existing policies are achieving their aims, as well as presenting social and land-use trends in terms of opportunities for and threats to nature. The programme produces a Nature Balance report each year and a Nature Outlook report every four years. These reports are commissioned by the Executive Board of the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality. In addition, the Netherlands Environmental Assessment Agency occasionally supplies exploratory studies or effect assessments for third parties, such as political parties or private nature conservation societies. To do so, it needs the Minister's permission.

Knowledge-related questions that relate to the policy task(s) and are to be answered by the research findings:

The programme has contributed to the answers given by the Netherlands Environmental Assessment Agency (MNP) to questions which the Ministry of Agriculture had asked in its framework letter. The overall report will be produced by MNP (part of the National Institute for Public Health and the Environment (RIVM)).

The present report can thus be regarded as an annex to the overall MNP-RIVM report to its commissioning clients, the Dutch Ministry of Housing, Spatial Planning and the Environment (VROM) and the Dutch Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality (LNV).

Proposed and achieved results and interim results for 2005:

The action plan of the Nature Policy Assessment Task programme includes the contributions made to the task by the DLO research institutes.

The results of the programme are the products of the Nature Policy Assessment Task. The programme uses models, data and analyses supplied by other LNV programmes (basic research) and coordinates their delivery. In 2005, 13 WOt werkdOCUMENTEN, 5 Planbureau-rapporten, 4 WOt rapporten and 1 WOt studie were published to report on the research approach chosen and the quality of the instruments used and information provided.

The 2005 action plan included the following components:

1. products to meet statutory obligations, viz. the 2005 Nature Balance and Nature Compendium reports, the forthcoming Nature Outlook report (on which work has started) and the corresponding thematic assessments on the Birds & Habitat Directives, Dutch contribution to the goals of the Convention on Biodiversity (2010), the effect on nature policy of the European Water Framework Directive and the Ecological Main Structure policy renewal;
2. quick response tasks, including contributions to the Goals Achievement Monitoring instrument for the National Spatial Strategy;
3. development and maintenance of the available instruments (information logistics, indicators, models, quality improvement);
4. management, quality assurance, communication and support.

Abstract***Project title + number***

2005 Nature Balance Report, Core Team
230003-30

Knowledge requirements:

The target group requires knowledge about the current state of nature and the landscape in the Netherlands and on the effects of policies that have been implemented.

Research objective:

The project aims to publish the 2005 Nature Balance report. Its operational objective is to facilitate the contribution by the Statutory Research Tasks Unit for Nature & the Environment to the core team for the 2005 Nature Balance report.

Proposed and achieved research results and products:

The 2005 Nature Balance report was presented to the Dutch Minister of Agriculture, Nature & Food Quality, Mr C. Veerman. The definitive publication was preceded by the production and revision of an internal draft, an external draft and a final draft. The background document awaits completion.

Abstract

Project title + number

Landscape Dynamics in Terms of Built-up Areas and Green Spaces.
230003-31

Knowledge requirements:

The Framework Letter on the Nature Policy Assessment Task asked the programme team to study the implementation at provincial level of the Ministry's policy on National Landscapes. It also requested information on the implementation of projects to promote green spaces in and around towns and cities and the opportunities (in terms of available instruments and measures) to implement these projects effectively, efficiently and at short notice. In addition, the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality would like to survey what funds are being made available for the development of nature areas and to which actors involved in this development they are being directed. Based on these questions, the project plan concentrates on three subjects:

- existing and new funding schemes for landscapes and recreational green spaces;
- developing provincial policies on National Landscapes;
- developing implementation schemes for large recreational areas near towns and cities.

Research objective:

This subproject contributes to the 2005 Nature Balance report.

Proposed and achieved research results and products:

The following specific products have been delivered:

- contributions to the internal draft for the 2005 Nature Balance report, in the form of an outline of the text;
- contributions to the external draft for the 2005 Nature Balance report,
- Revising the contributions to the above drafts on the basis of reviewers' comments.
- WOt publication 2006/xx, WOT N&M, Wageningen (spring of 2006; title as yet undecided).

Abstract
<i>Project title + number</i> Contribution to 2005 Nature Balance Report 230003-32
<i>Knowledge requirements:</i> Information on the implementation of the National Ecological Network.
<i>Research objective:</i> Implementation of the National Ecological Network, including management
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> Nature Balance report plus background document. Sanders, M.E., C.A. Mûcher, R. Haveman (In prep.) Monitoring ecological targets: Policy achievements, data and nationwide databases for MNP report. (In Dutch)

Abstract

Project title + number

EU Policy
230003-33

Knowledge requirements:

Research on the implementation of the EU's Natura 2000 policy in the Netherlands, for the Nature Balance report.

Research objective:

Research on the implementation of Natura 2000 policy in the Netherlands, for the Nature Balance report. Specific studies have examined:

1. updating the designation of Natura 2000 areas;
2. current conservation status of species and habitat types for Natura 2000;
3. conservation targets for species and habitats for Natura 2000;
4. susceptibility of Natura 2000 species and habitats to external factors (acidification, eutrophication, water table drawdown, disturbance, spatial coherence);
5. development opportunities in relation to spatial configuration: Dutch areas under the Habitat Directive in an international context;
6. state of affairs as regards the drafting of management plans (division of responsibilities between provincial and national authorities);
7. relations between objectives derived from the National Ecological Network and the EU's Birds and Habitats Directives for the sea dunes, the Wadden area and the areas around and between the major rivers.

In addition, the added value provided by the Ramsar Convention compared to the Birds Directive was studied at the request of the Netherlands Environmental Assessment Agency.

Proposed and achieved research results and products:

- Chapter 5 of the Nature Balance report.
- I. Salverda & P. Chardon, 2005. The Ramsar Convention in the Netherlands: its significance for policy-making and the management of wetlands, and its added value compared to the Birds Directive. (In Dutch) MNP background document.
- Veen, M.P. van, E.P.A.G. Schouwenberg, R. Pouwels & Bouwma, I.M. Environmental conditions and spatial coherence of Natura 2000 species and habitats.

Abstract

Project title + number

Species Conservation Policy
230003-34

Knowledge requirements:

Information about species conservation policy, especially as regards the role of the provincial authorities and the funding involved.

Research objective:

The project aims to survey the funds, tasks and activities involved in the implementation of the species conservation policy.

- A distinction should be made between the various levels of authority, focusing on the provincial authorities; the magnitude of the tasks that have been entrusted to third parties, such as land managing organisations must be assessed.
- A distinction should also be made between funds earmarked for species conservation and funds earmarked for limiting the damage caused by certain species.
- The staffing costs (in terms of FTEs) involved in the implementation of the species conservation policy have to be surveyed, preferably distinguishing between the above categories.
- The effects of the plan to protect butterfly species must be assessed, focusing particularly on:
 - activities that have been completed;
 - current developments in butterfly populations;
 - public support;
 - interest on the part of the authorities;
 - prospects;
 - funding.

Proposed and achieved research results and products:

- Contributions to the internal draft of the 2005 Nature Balance report, in the form of an outline of the text.
- Contributions to the external draft of the 2005 Nature Balance report.
- Revising the contributions to the above concepts on the basis of reviewers' comments.
- MNP Report:

Report No. 408763014, Dick Melman (Project manager)

Authors: G.W.T.A. Groot Bruinderink, A.H. Prins, F.G.W.A. Ottburg,

M.E.A. Broekmeyer, L. G. Moraal & Th.C.P. Melman

Flows of funding in species-based policy.

Evaluation of species-based policy, money flows and the role of the provincial authorities. (In Dutch)

Abstract
<i>Project title + number</i> Logistical Support 230003-35
<i>Knowledge requirements:</i> Assistance in the publication of maps and graphs for the Nature Balance report.
<i>Research objective:</i> The project aims to provide logistic assistance for the production of the 2005 Nature Balance report by: <ol style="list-style-type: none"> 1. assisting in the acquisition, management and exchange of geographic data that are to be used for the indicators in the 2005 Nature Balance report (data logistics); 2. assisting Alterra project managers in delivering the indicators, in the form of maps and graphs, to the IMP-RPT at the National Institute for Public Health and the Environment (RIVM) (i.e. editing and production logistics), in accordance with the planning set out in the SLA IMP-RPT (2005 Nature Balance report) and the IMP-RPT layout requirements and guidelines.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> The final product consists of the maps and graphs in the 2005 Nature Balance report.

Abstract

Project title + number

Dunes and coastal areas in the 2005 Nature Balance Report
230003-36 / LEI 30521

Knowledge requirements:

The 2005 Nature Balance report will discuss aspects of the Dutch coastal dune areas and those who manage these areas. The results of the present research project provide a basis for a number of texts on habitat management to be included in the report. The research focuses on area management by water companies that are using the dunes for water purification purposes. These companies represent an interesting group of area managers, as their management measures are not (or at least not directly) controlled by government subsidy schemes.

Research objective:

The project aims to examine the ecological functions of the Dutch coastal dunes and the factors underlying these functions. The project focuses on parties implementing the management of the dune areas, particularly the water companies.

Proposed and achieved research results and products:

The research findings have been published in a WOt publication (Wijk, M.N., M.E. Sanders, J.J. de Jong & M.P. van Veen. Nature management in the coastal dunes; background information to the 2005 Nature Balance report. (In Dutch) WOt publication 2006/xx, WOT N&M, Wageningen, Statutory Research Tasks report (in prep.)

Abstract

Project title + number

Riverine Areas

230003-38 and LEI 20479

Knowledge requirements:

Various topics included in the 2005 Nature Balance report have to be specified in practical terms to ensure that their consequences are clear to the public. One of the two areas for which this has been done was the area around and between the main Dutch rivers. The following topics were studied:

- Funding and actors: what funds flow from the various parties involved ('actors') to land acquisition, upgrading and management projects, and what are the power relationships between the various actors?
- Examining recent developments in the wildlife (i.e., species), forests and landscape (i.e., areas) in the embanked floodplains along the rivers, to assess the effects of efforts, check whether targets are being met and compare developments with those abroad, especially in Germany.
- Achieving ecological objectives in relation to the National Ecological Network, or more specifically the way the Network functions, by monitoring developments in the region of the main rivers and assessing whether land acquisition schemes and management contracts are cost-effective in terms of implementing the National Ecological Network.
- Relations between the National Ecological Network and the EU's Water Framework Directive and Habitats and Birds Directives, by assessing the relation between the implementation of the ecological objectives in the National Ecological Network on the one hand and the conservation targets in the Birds and Habitats Directives. In other words, the project tries to identify any discrepancies between objectives relating to developments and processes (as in the National Ecological Network and those relating to conservation of particular species (as in the Birds and Habitats Directives).
- Landscape and land use, by assessing the opinions of target groups on changes in the region of the main rivers and whether the areas are accessible to the public at large.

Research objective:

This subproject has contributed to the 2005 Nature Balance report, aiming to produce statements that are relevant to members of the Dutch parliament. These statements tried to achieve two goals defined for the Nature Balance report: (1) clarity and (2) rational analyses.

The following specific products were to be delivered:

- contributions to the internal draft of the 2005 Nature Balance report, in the form of an outline of the text, and revisions on the basis of comments by reviewers;
- contributions to the external draft of the 2005 Nature Balance report, and revisions on the basis of comment by reviewers;
- a separate background publication by the Netherlands Environmental Assessment Agency.

Proposed and achieved research results and products:

Netherlands Environmental Assessment Agency, 2005. Planning and restoration in the region of the main Dutch rivers. (In Dutch) In: 2005 Nature Balance report. (In Dutch), Netherlands Environmental Assessment Agency, Bilthoven, pp. 40–42.

Netherlands Environmental Assessment Agency, 2005. The main Dutch rivers: safety and wildlife. (In Dutch) In: 2005 Nature Balance Report. (In Dutch, with English summary) Netherlands Environmental Assessment Agency, Bilthoven. pp. 159–168.

Wolfert, H.P., Koning, M.J. & Nijhof, B.S.J. (2005). The main Dutch rivers: safety and wildlife. Background information to the 2005 Nature Balance report. (In Dutch) Report No. 408763013/2005. Netherlands Environmental Assessment Agency, Bilthoven.

Abstract***Project title + number***

Provincial Authorities

230003-39

Knowledge requirements:

Recent policies on rural areas, like the Multi-Year Programme for the 'Agenda for a Living Countryside' (MJP-AVP), involve considerable efforts to improve policy implementation at a regional level. In addition, the National Ecological Network is to be implemented at this level. The present explorative study evaluates the intended implementation improvements.

Research objective:

Contributing to the 2005 Nature Balance report.

Proposed and achieved research results and products:

A project plan, interview reports, an outline of the text of the internal draft of the Nature Balance report, a text for the external draft of the Nature Balance report, a final draft for the Nature Balance report and a background report.

Ligthart, S. (2005). Is the implementation of the National Ecological Network to be supervised by the provincial authorities? An exploratory study of the administrative structure developing policies on nature. (In Dutch) Report No. 4087630007, Netherlands Environmental Assessment Agency, Bilthoven, the Netherlands.

Abstract

Project title + number

Thematic Assessment I

230004-02 (supplementing LEI 20464)

Knowledge requirements:

In its 2003 Framework Letter, the Dutch Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality asked the Netherlands Environmental Assessment Agency for a scientific evaluation of the recent shift in its policy on nature.

Research objective:

The project intends to produce a report evaluating the policy shift on nature, which also provides input for the themes to be researched in 2006. Part I of the project involves organising and holding a workshop, collecting ecological data and editing the report.

Proposed and achieved research results and products:

- Workshop on nature management by farmers.
- Report on the analysis of ecological data. (In Dutch)
- Editing the final report.

Abstract

Project title + number

Coordinating the Nature Outlook report
230004-03

Knowledge requirements:

Opportunities for subproject managers to coordinate the content of the four thematic projects.

Research objective:

The umbrella project to coordinate the production of the Third Nature Outlook report is intended to initiate four thematic studies (see also 230012-11) which are integrated with each other and with relevant projects by the Netherlands Environmental Assessment Agency (MNP), and to ensure their progress and consistency through regular consultations.

The 4 thematic projects have their own responsibilities, and will eventually be integrated in the 2006 Nature Balance report by the project manager of the 2006 Nature Balance project.

The aim is to develop a coherent view of the ecological, economic and social significance of the current policies on nature and landscape. It is essential that the themes and other current projects are closely coordinated. This requires additional efforts to coordinate the internal communication process.

The target readership of the Nature Outlook report primarily consists of the Minister of Agriculture, Nature and Food Quality, the other cabinet ministers and the Dutch parliament. The exploratory phase of the project involves detailed consultations with policy-making officials working on the various dossiers, as well as with organisations involved in nature policy and interested members of the public (using various media options), to ensure that the information effectively finds its way into the policy debate. This implies that the coordination of the external communication process also requires additional effort.

Proposed and achieved research results and products:

The first partial results of the project include optimisation of the internal and external communication processes, monitoring progress and coordinating the content and processes. This is done by the assistant coordinator to support the work of the coordinator of the Third Nature Outlook report.

The ultimate goal of the project is to ensure the progress of the individual projects and subprojects that are to produce the Third Nature Outlook report, by coordinating their contents and thus producing a coherent end product, consisting partly of individual reports and partly of sections of the 2006 Nature Balance report, all of which aim at integration, possibly in the form of policy options.

Abstract
<i>Project title + number</i> Nature Outlook Report and Water Framework Directive 230004-04
<i>Knowledge requirements:</i> Assessing the effect of the EU's Water Framework Directive on the objectives of Dutch nature policy.
<i>Research objective:</i> Assessing the effect of the EU's Water Framework Directive on the objectives of Dutch nature policy.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> After the project manager left, the work was contracted out.

Abstract***Project title + number***

Convention on Biological Diversity
230004-05

Knowledge requirements:

Assessing the development of CBD indicators for the Netherlands.

Research objective:

1. Surveying the efforts and results achieved, to support the Dutch policy-making process.
2. Setting an example and stimulating other countries to start working on the objective and the indicators.

Proposed and achieved research results and products:

- Thematic report 'Evaluating the Dutch contribution to the CBD goals in 2010' (In Dutch), in concise and readable form. To be completed by October 2006.
- Background report: 2010 indicators for the Netherlands; description of data and methods, detailed analysis and presentation of results. To be completed by December 2006.

No specific results as yet (i.e. January 2006). Tasks are currently being contracted out to experts.

Abstract

Project title + number

Nature Compendium for 2005
230005-03

Knowledge requirements:

Reliable and up-to-date figures on aspects of nature and the landscape, in accessible and readable form.

Research objective:

Coordinating the contributions by Wageningen University and Research Centre (WUR) to the Nature Compendium report. Preparing and editing texts and figures for this report. Contributions in 2005 concern mostly the Dutch language version of the indicators, especially the revised version of the landscape indicators. Contributing to the work of the project team preparing the Environmental and Nature Compendium reports.

Proposed and achieved research results and products:

- Contributions to the Nature Compendium website.
- Bringing about 25 existing indicators up to date.
- Memorandum on revising the landscape part of the Nature Compendium (including a timetable for its implementation).

Abstract

Project title + number

Land-use Aspects of the Spatial Planning Act
230006-06

Knowledge requirements:

The policies entitled National Spatial Strategy and Agenda for a Living Countryside were introduced by the Dutch government in 2004. The same year saw further progress in the processes of revising the Spatial Planning Act and adjusting the instruments for land-use policy. The Netherlands Environmental Assessment Agency published its ex ante evaluation report entitled 'Effects of the National Spatial Strategy on nature and the environment' (In Dutch). After the process of policy development has been completed, the project will concentrate on the implementation of the policy, which will be the task of the government, but increasingly also that of provincial and local authorities.

The further specification of spatial planning policies in 2005 includes certain activities that require advisory input from the Netherlands Environmental Assessment Agency. To this end, the Agency has started the project entitled 'Ruimte, WRO Grond'. This subproject is expected to provide input in three areas.

- Supporting and assessing the Interactive Policy Study on Urbanisation. This study tries to identify the social costs and benefits involved in decisions on whether to build within the context of existing built-up areas or outside existing built-up areas, and tries to find ways to promote more balanced decisions. The Netherlands Environmental Assessment Agency mainly tries to reveal the effects of urbanisation on the landscape and the environment. These include changes in the landscape, such as encroachment of buildings into open landscapes.
- Contributing to an ex ante assessment of government proposals for the revision of the Spatial Planning Act and land-use policies. Both of these revision programmes have been in progress for some time and are expected to result in government proposals to the Dutch parliament.
- The first Rural Development Programme ends in 2006, and the Netherlands Environmental Assessment Agency is preparing an ex-post evaluation study. To prepare for this evaluation, it has initiated a project to develop a method for this evaluation. One of the aspects involved is that of the effects of the Rural Development Programme on the landscape. The projects tries to find methods to evaluate this.

Research objective:

- Assessing the landscape effects of various forms of urbanisation.
- Quality assurance for the landscape components of the subproject on land-use aspects of the Spatial Planning Act, and the evaluation of the Rural Development Programme.

Proposed and achieved research results and products:

1. Advisory input by the Netherlands Environmental Assessment Agency, support for the Interactive Policy Study on Urbanisation.
2. Recommendations for and comments on the subproject on land-use aspects of the Spatial Planning Act by Judith Borsboom (Netherlands Environmental Assessment Agency-RIM).

The project will not result in a specific report or article, but will provide input for other projects by the Netherlands Environmental Assessment Agency.

Abstract***Project title + number***

Prosperity and Social & Physical Environment – Landscape Aspects
230006-07

Knowledge requirements:

Examining landscape developments in four scenarios developed in the Prosperity and Social & Physical Environment project.

Research objective:

Qualitative and quantitative examination of landscape developments in four scenarios developed in the Prosperity and Social & Physical Environment project.

Proposed and achieved research results and products:

Based on oblique aerial photographs, image simulations of potential landscape consequences of the four scenarios were constructed for two areas, part of the central green zone between the cities of Amsterdam, The Hague, Rotterdam and Utrecht and the sandy regions in the east of the country.

Abstract

Project title + number

Monitoring Spatial Developments in the Netherlands

230006-08

Knowledge requirements:

The new policy regime announced in the National Spatial Strategy will lead to changes in land use in the Netherlands. The Minister of Housing, Spatial Planning and the Environment has asked the Netherlands Institute for Spatial Research (RPB) and the Netherlands Environmental Assessment Agency to examine the nature and magnitude of these changes, to evaluate these developments in light of the objectives set in the National Spatial Strategy, and to assess their perception by the public. The study should identify the spatial developments in the Netherlands since 1995, assess whether they are in agreement with the objectives in the National Spatial Strategy, and determine which developments are perceived by citizens and how they are appreciated.

Research objective:

The project aims to identify and quantify, if possible for each individual region, any significant land use developments that have taken place since 1995 and to test these developments against the objectives of the National Spatial Strategy. It tries to indicate, if possible for each region, which spatial developments have been perceived by the citizens and how they appreciated these developments.

Proposed and achieved research results and products:

1. A joint publication by RPB and the Netherlands Environmental Assessment Agency will be presented to the Minister of Housing, Spatial Planning and the Environment in June 2006.
2. The website www.monitornotarumte.nl will be completed in June 2006.

Abstract

Project title + number

Quick Response Advice
230007-04

Knowledge requirements:

The 2005 Quick Response service was almost completely dedicated to a study of the optimisation of the National Ecological Network. In the course of this study, the knowledge requirement shifted from a 'quick scan' to a broad 'mid-term review' of the National Ecological Network as a major public investment project. The study combined two requests for advice, submitted by the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality and the Ministry of Housing, Spatial Planning and the Environment.

Research objective:

The project aims to describe and assess the progress made in developing the National Ecological Network, now halfway through its implementation term (1990–2020), and to assess the opportunities for optimising the spatial, environmental and water conditions for the Network.

Proposed and achieved research results and products:

(1) A survey of practical experience gained so far; (2) a geographical information (GIS) analysis of the Network as a spatial strategy (expanding and connecting nature areas); (3) development of an assessment framework for the quality of the Network in terms of biodiversity; (4) a product that can be used as the basis for quality assurance for the network, in the context of agreements between the national and provincial governments.

Report:

Lammers, G.W., A. van Hinsberg, W. Loonen, M.J.S.M. Reijnen & M.E. Sanders, 2005. Optimising the National Ecological Network. Spatial, environmental and water conditions for long-term preservation of biodiversity. (In Dutch) Report No. 408768003, Netherlands Environmental Assessment Agency, Bilthoven, the Netherlands.

Abstract

Project title + number

IWC 2005

230008-05

Knowledge requirements:

The Netherlands is a member of the International Whaling Commission because the Dutch government wants to be able to influence international policies on the management of cetaceans. The Dutch representatives in the IWC try to promote protection, and want to impose tight restrictions on any exploitation of whales. Since several of the world's countries hold a different opinion on this subject, it is important that the Dutch preferences for policies and the ensuing management strategy are based on solid scientific evidence. The instrument the Dutch government uses to influence international policy-making is its participation in the Scientific Committee, which formulates the scientific recommendations for all whale species, as well as its contributions to Commission meetings.

Research objective:

The project aims to contribute to the implementation of the Dutch government's policy on whale management. Participating in the Scientific Committee ensures that the Dutch point of view co-determines the scientific advice provided by the Committee to the Commission. The project manager takes part in the annual Commission meetings as members of the Dutch delegation, in order to assist the delegation in its decisions. This is particularly important when ad hoc advice is required on the consequences of compromise proposals tabled during the meetings.

The ultimate goal of the project is to ensure that the policy on cetaceans formulated by the Dutch government is heard in the appropriate forum and to monitor whether the various aspects of this policy are reflected in actual management practices.

Proposed and achieved research results and products:

The following results and products have been delivered as intended:

- comprehensive annual reports on the work of the Scientific Committee;
- annual report on the Dutch participation in the sessions of the Scientific Committee;
- annual report on the Commission meeting;
- annual progress report to the IWC on Dutch whale research.

Abstract

Project title + number

ASCOBANS 2005

230008-06

Knowledge requirements:

The status of small cetaceans in the North Sea and Baltic Sea is a cause of concern. Common porpoise populations in particular have been severely reduced over the last few decades. In order to stop the decline and promote recovery, a number of countries, including the Netherlands, have concluded the Agreement on the Conservation of Small Cetaceans of the Baltic and North Seas (ASCOBANS), under the auspices of the Bonn Convention. To ensure the implementation of the Agreement and the achievement of its goals, the member states have drawn up a Conservation and Management Plan, with a corresponding Work Plan. The Work Plan is to be evaluated every three years at a meeting of all member states (Meeting of Parties, or MOP), after which a new Plan is formulated. The draft Work Plan is drawn up by the Advisory Committee, which also implements the definitive Work Plan. The Netherlands contributes to the work of this Committee.

Research objective:

The project aims to contribute to the implementation of Dutch policies on the management of small cetaceans in the area covered by the Agreement, especially the Dutch commitments relating to its own coastal waters, including the Dutch continental shelf. Active participation in the Advisory Committee ensures that Dutch views on the conservation and management of small cetaceans, and Dutch research activities in this field, are presented at international forums and contribute to the successful achievement of ASCOBANS' objectives. The Department of Nature of the Dutch Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality has asked Professor P.J.H. Reijnders of the Alterra research institute to represent the Netherlands as a member of the Advisory Committee and to act as scientific adviser to the Dutch delegation at the MOP. In addition, ad hoc advice is provided to the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality as required. This project helps implement the intended national and international policies on the protection and management of small cetaceans. In addition, the feedback from the results achieved at the MOP and in the Advisory Committee supports the internal Dutch decision-making process on these issues and keeps it up to date.

Proposed and achieved research results and products:

All activities listed in the Work Plan have been implemented as intended. The following reports have been published:

- comprehensive annual report on the meeting of the Advisory Committee;
- interim reports on the ASCOBANS project entitled 'North Sea Harbour Porpoise Recovery Plan';
- reports by the working group on 'Recovery Plan for the Harbour Porpoise in the Baltic Sea'.

Abstract
<i>Project title + number</i> Other Ecological Advice 230010-04
<i>Knowledge requirements:</i> Information on the implementation of the National Ecological Network.
<i>Research objective:</i> Implementing studies on the National Ecological Network
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> Preparing the evaluation of PB recommendations by various ecologists Report on monitoring of objectives relating to the section of the 2005 Nature Balance report on lands used by the military. Sanders, M.E., C.A. Mùcher, R. Haveman (In prep.) Monitoring ecological targets: Policy achievements, data and nationwide databases for a report by the Netherlands Environmental Assessment Agency. (In Dutch)

Abstract

Project title + number

Landscape Knowledge Base

230011-08

Knowledge requirements:

The project's target group requires basic scientific knowledge to allow assessment of the current quality of the landscape, exploration of medium-term changes and evaluation of the effects of landscape policies, allowing it to make proposals to optimise the landscape policy.

Research objective:

The project aims to develop a knowledge base that allows changes in the landscape to be evaluated, medium-term changes to be explored and proposals to be made for landscape policy optimisation.

The project involves supervising and synthesising research efforts

Proposed and achieved research results and products:

Research questions have been formulated for the 2006 basic research programme. Basic research projects in 2005 have been supervised. Reports on four of the projects have been nearly completed, while reports on two further projects are expected to be completed in the first quarter of 2006. One project was postponed to 2006 because of the researcher's private situation.

No separate WOt studies or thematic assessments of landscape dynamics have been produced. Instead, the 2005 Nature Balance report included much information on landscape issues, and contributions have been made to the process of developing the Third Nature Outlook report and the Green Space Outlook report. The project plan for contributions on landscape issues to the Third Nature Outlook report has not yet been established, due to organisational problems.

Abstract

Project title + number

Governance and Society Issues in the Nature Outlook Report
230012-11

Knowledge requirements:

Identifying basic research that can be used for the 2006 Nature Outlook report.

Research objective:

The Third Nature Outlook report, which was due to be published, was to have included the four themes discussed below. This plan has meanwhile been changed: an Outlook report on Rural Areas is to be published in 2007, and a separate report addressing the following four themes is to be produced in 2006/7:

- the shift from land acquisition to land management;
- evaluation of Dutch implementation of the EU's Birds and Habitats Directives;
- the EU's Water Framework Directive;
- the 2010 biodiversity targets.

As part of the preparatory work for the originally intended Nature Outlook report, the Netherlands Environmental Assessment Agency has been asked to identify research projects from the basic research programme that would be suitable for the report.

Since the policy questions had not been made explicit, we worked on the basis of potentially relevant policy questions.

In addition, we looked at some relevant research beyond the Basic Research programme.

Proposed and achieved research results and products:

A concise report listing the research projects deemed relevant to the Nature Outlook report, grouped into policy themes. Each research project is summarised in terms of its research questions and the main findings, and its relevance is described in more detail. The report also discusses possible follow-up questions (see the format included in the Appendix).

Abstract

Project title + number

Managing Knowledge on Governance and Society
230012-12

Knowledge requirements:

The target group requires basic scientific knowledge that would allow governance aspects of the successes and failures of policies on nature and the environment to be assessed and explained, as well as allowing exploration of medium-term changes and providing suggestions to optimise administrative efficacy in this policy area. In addition, the target group requires basic scientific knowledge on the societal significance of nature and the landscape, and on public involvement and commitment as regards nature and the landscape. This also requires medium-term social dynamics to be taken into account.

Research objective:

The project aims to develop a knowledge base that would allow:

- exploration, analysis and evaluation of the effectiveness of governance in relation to nature and the landscape; exploration of medium-term changes and the development of suggestions for policy optimisation;
- exploration, analysis and evaluation of the societal significance of nature and the landscape; exploration of medium-term changes and the development of suggestions to increase public involvement and commitment in matters of nature and the landscape.

Proposed and achieved research results and products:

- Subproject 1: The project team has participated in the work of the Programme Committee on nature of the Netherlands Environmental Assessment Agency.
- Subproject 2: Research questions have been formulated for the 2006 basic research programme.
- Subproject 3: Basic research projects in 2005 have been supervised. This concerns 10 research projects, three of which have nearly completed their reports, while reports on six further projects are expected to be completed in the first quarter of 2006. Two projects will be completed in the second quarter of 2006, due to unforeseen circumstances. In addition, five ongoing projects from 2004 were supervised, two of which have nearly completed their reports. The other three projects will be completed in the first quarter of 2006.
- Subproject 4: WOt studie 1, WOT N&M, Wageningen, was published on the interactions between actors, interests, objectives and the institutional context of ecological aspects of policy processes (Van de Bosch, 2005; in Dutch). In addition, Planbureaurapporten 26, WOT N&M, Wageningen, was published on the various policy evaluation methods (Kuindersma & Boonstra, 2005; in Dutch). A number of presentations were given at the Netherlands Environmental Assessment Agency.

Abstract
<i>Project title + number</i> Completion of Research Project on Actors 230012-13
<i>Knowledge requirements:</i> There is a need for knowledge on the spectrum of actors influencing nature and nature policy, and for knowledge on ways to interact with these actors in order to meet policy objectives on nature.
<i>Research objective:</i> The project aims to explore the strategic opportunities for reinforcing nature policy through alliances with actors.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> Exploration of the range of actors and their potential significance for nature policy. Reported on in WOt Planbureaurapporten 3, WOT N&M, Wageningen, Actoren, Achtergronddocument bij Natuurbalans 2004.

Abstract

Project title + number

Species- and Area-based Legislation for 2005
230012-14

Knowledge requirements:

Up-to-date and exhaustive surveys of developments regarding regulations and jurisprudence on EU and Dutch nature protection law.

Research objective:

In the context of the 395 programme, this project aims to help keep knowledge on nature protection law up to date, in order to support products like quickscans and Balance and Outlook reports. In addition, the project's findings are often used as background information for benchmarking studies and other products of the Environmental Assessment Tasks Unit.

The scientific and social relevance of the project is further confirmed by the fact that such surveys and analyses have only been produced at the former Nature Policy Assessment Agency in Wageningen (in 2004 and 2005) and at the Statutory Research Tasks Unit for Nature and the Environment (in 2006). Legal literature has frequently referred to this Wageningen research project. The 2004 report has been assessed as highly useful and valuable in various reviews and commentaries in specialist journals.

Proposed and achieved research results and products:

Kistenkas, F.H. & W. Kuindersma. Species and areas. Green Environmental Law in 2005. (In Dutch) WOT rapporten 7, WOT N&M, Wageningen.

Abstract

Project title + number

State of the Art for Nature in government and society.
230012-15

Knowledge requirements:

Ever since the Nature Policy Assessment Task was initiated, experts in administrative science have participated in the research for these tasks. It is useful to assess developments on a regular basis, to see whether the research effort is coherent, what knowledge questions are being addressed, and how staff of the Nature Policy Assessment Task Unit evaluate the knowledge-related products delivered by the experts. Administrative science research is focusing on the development of policy evaluation methodology. This evaluative study therefore addresses the above topics.

Research objective:

The project aims to survey the development of policy evaluation methodologies, based on views about these matters among staff of the Statutory Research Tasks Unit, and interpret them from the perspective of administrative and policy science.

Proposed and achieved research results and products:

Draft WOt Studies
Working title: High-quality nature policies – on policy evaluation. (In Dutch)

Abstract

Project title + number

Education for Sustainable Development (ESD)
230012-16

Knowledge requirements:

Expertise on Education for SD and indicators for this has been requested by the Department of Nature of the Dutch Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality (LNV-DN).

Research objective:

This project aims at delivering capacity for the Netherlands' contribution to the Expert Group on Indicators for ESD. The Group will discuss and agree upon a set of indicators for ESD to be proposed to the Steering Committee on ESD for endorsement. The project will thus contribute to the development of indicators for ESD as described in the UNECE Strategy.

The project will also help improve the monitoring and evaluation of national Environmental Education projects and the national programme on 'Learning for Sustainable Development', both of which are coordinated by the Ministry.

The project will also contribute to the involvement of the Netherlands Environmental Assessment Agency (MNP) in a UNECE forum in ESD, which is becoming an increasingly relevant national and international issue.

Proposed and achieved research results and products:

The results of this project are expected to contribute to a higher goal (Indicators for ESD), which has been established for UNECE's 'Implementation of the Strategy' project. See 1.2. This international project, to which a large number of UN states contribute, will run for several years under the auspices of UNECE, and will deliver its own results.

Results of the project by the Netherlands Environmental Assessment Agency (MNP) described here will therefore mainly relate to personal achievements such as participation in meetings of the Expertise Group, actual contributions to the mid-term and final reports, the establishment of new contacts and networking for MNP, and follow-up prospects for MNP. These will be described in a WOt publication.

Abstract
<i>Project title + number</i> Cost-effectiveness 2004/5 230013-04
<i>Knowledge requirements:</i> Information on the cost-effectiveness of Dutch policy on nature
<i>Research objective:</i> The project aims to develop a methodology to assess the cost-effectiveness of Dutch nature policy. This methodology was developed on the basis of a case study of wet heathlands. The present project focused on initiating the activities required.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> Production of a project proposal, in consultation with the client and the project team.

Abstract

Project title + number

Recreation indicators for the Monitoring and Evaluation System for the 'Agenda for a Living Countryside' (ME-AVP)

230015-05

Knowledge requirements:

One of the policy issues in the programme called Agenda for a Living Countryside (AVP) is recreation. Targets for recreation have already been established, which need to be reflected in achievement and effect indicators. Subproject 1.1 (policy requirements for ME-AVP) has formulated preliminary indicators. Subproject 1.2 (Indicators for ME-AVP) involves the further development of the indicators, including those for recreation. The project is currently limited to effect indicators. These are developed by producing factsheets en collecting sufficient information to complete these factsheets. These are then used to identify various options for sets of indicators for recreation.

Research objective:

The description of indicators for recreation in factsheets and the WOt werkdocumenten is to:

- support policy-makers in achieving a balanced decision on the set of recreation indicators to be used;
- use the resulting set of indicators in baseline and effect assessments.

Proposed and achieved research results and products:

Goossen, C.M. & S. de Vries (2005). Recreation indicators for ME-AVP. (In Dutch) WOt werkdocumenten 5, WOT N&M, Wageningen

Abstract

Project title + number

Monitoring Landscape Scale
230015-06

Knowledge requirements:

Assessing the scale of landscapes in terms of open and enclosed areas, and monitoring changes, for the Netherlands Environmental Assessment Agency.

Research objective:

The project aims to:

1. extend the findings of the 1900, 1950, 1980 and 1990 surveys to 2000;
2. update the previous study (Dijkstra et al., 2000), especially the data needed for the Nature Compendium.

This is to be done by means of Osiris projects, to allow the surveys to be repeated in fully standardised form in the future.

Proposed and achieved research results and products:

- A landscape scale monitoring system in the form of an Osiris project, updating the study by Dijkstra et al. (2000) to a 250m2 grid size.
- Materials towards an updated text for the Nature Compendium.
- A revised version of the monitoring system (at 1x1 km grid size) to allow the survey to be extended.
- A user manual for the monitoring system, for use by project staff.
- A report describing the scale monitoring system (and other topics):
Roos-Klein Lankhorst, J, S. de Vries, J. van Lith-Kranendonk, H. Dijkstra & J.M.J. Farjon, 2004. Models for the landscape, perception and recreation indicators, Knowledge Model on Effects of Landscape Quality (KELK), Scale Monitoring and Perception GIS. (In Dutch) WOt rapporten 20, WOT N&M, Wageningen, December 2004.
- A report on field tests of maps generated with the Scale Monitoring system:
Roos-Klein Lankhorst, J, W. Nieuwenhuizen, M.H.I. Bloemmen, S. Blok & J.M.J. Farjon, 2004. Urbanisation and Landscape 1989-2030. Calculated, observed and imagined effects of building activities. (In Dutch) Alterra Report No. 1056, ISSN 1566-7197.
- A management and development plan in the form of a Working Document by the Netherlands Environmental Assessment Agency:
Nieuwenhuizen, Wim, Janneke Roos-Klein Lankhorst, Jetty van Lith-Kranendonk, Sjerp de Vries & Hans Farjon, 2004. Management and Development Plan for 2004 MNP models: Knowledge Model on Effects of Landscape Quality, Scale Monitoring and Perception GIS. (in Dutch) WOt werkdocumenten 15, WOT N&M, Wageningen. National Institute for Public Health and the Environment, Alterra Research Institute, Agricultural Economics Research Institute, Bilthoven/Wageningen/The Hague, 2004.

Abstract***Project title + number***

Supplying Data for the Monitoring and Evaluation System for the Agenda for a Living Countryside (ME-AVP)
230015-07

Knowledge requirements:

Information on available spatial and other databases that could be used to assess the baseline situation and monitor the effect and achievement indicators for the 'Agenda for a Living Countryside' programme, by way of input for the 'Mapping Objectives' project by the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality.

Research objective:

Identifying spatial databases that could be used to assess the baseline situation for the achievement indicators of the Multi-Year Programme for the Agenda for a Living Countryside.

Proposed and achieved research results and products:

The results (in the form of a memorandum and a table) have been used for the further development of maps reflecting the baseline situation as regards achievement indicators for the MJP-AVP ('Mapping Objectives' project by the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality, Department of Rural Affairs; contact person: Paul Sinnige).

Abstract***Project title + number***

Knowledge Management 2005
230017-07

Knowledge requirements:

The main objectives of the Netherlands Environmental Assessment Agency are to develop scientific knowledge and to synthesise this knowledge so that it can be used to support debates in the cabinet and parliament. To meet these objectives, Wageningen University and Research Centre is engaged in basic research for the Netherlands Environmental Assessment Agency, relating to four knowledge areas: biodiversity, landscape, governance & society and economics

Research objective:

The project aims to facilitate knowledge development for the Nature Policy Assessment Task of the Netherlands Environmental Assessment Agency and improve its effectiveness and efficiency.

Proposed and achieved research results and products:

Programme Committee for the Nature Policy Assessment Task (2006). Basic Research for the Nature Policy Assessment Task of the Netherlands Environmental Assessment Agency; Issues and Research Questions for 2006. (In Dutch) WOt werkdocumenten 11, WOT N&M, Wageningen. Statutory Research Tasks Unit for Nature and the Environment, Wageningen.

Abstract

Project title + number

Communication 2005

230018-03

Knowledge requirements:

The Dutch government is in need of knowledge on nature, landscape and the environment in the context of governance, the economy and society. The Statutory Research tasks Unit for Nature & the Environment (WOT N&M) provides this information to the government, particularly to the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality. This project plays a crucial part in this process.

Research objective:

The project aims to improve the communication between the Statutory Research Tasks Unit for Nature & the Environment and its target group and to strengthen the profile of WOT, particularly within Wageningen University and Research Centre (WUR), the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality (LNV) and the Netherlands Environmental Assessment Agency (MNP). It also intends to stimulate the commitment of staff members who are working, or would like to work, for WOT N&M.

Proposed and achieved research results and products:

The 2005 project activities have resulted in clear, unambiguous information for staff and future staff, and steps have been taken to strengthen and clarify the WOT N&M profile among the various target groups. The first Communication Plan has been drawn up.

Publications:

Newsletters (5), WOt studies (1), WOt rapporten (about 10), WOt werkdocumenten (about 10), brochures on projects and products (about 3). Other achievements: updating the WOT N&M and Kennisonline (On-line Knowledge) websites; contributing to various meetings.

Abstract

Project title + number

Sustainable Information for the Nature Assessment Policy Task 2005
230019-04

Knowledge requirements:

An essential condition to meet the objective of sustained and effective information provision within the Netherlands Environmental Assessment Agency (MNP) – to support its production processes – as well as among the institutions that are part of the MNP network, is the further coordination and development of a joint information structure.

Research objective:

The project aims to permanently improve the information supply systems in the MNP network, to allow more effective and efficient implementation of the Nature Policy Assessment Task, including its integration in MNP's wider tasks.

Proposed and achieved research results and products:

The following results of the operational tasks have been delivered as expected in 2005:

- an operational website for the Nature Policy Assessment Unit, a data catalogue and an indicator database ("indibase") have been constructed;
- updated core files for the Nature Policy Assessment task have been made available;
- access to monitoring data via WOT IN has been achieved.

The following strategic task products were expected in 2005:

- strategy document DINO 2005 – 2007, "lessons learned and the road ahead" (In Dutch);
- information map on Nature, the Environment and Land Use (postponed to 2006);
- Information System for Knowledge Management, jointly with Harm Houweling (completed in 2005);
- report and presentation on the use of Remote Sensing in the MNP set of instruments (completed in 2005).

Abstract

Project title + number

Recreation studies for the Nature Policy Assessment Task Unit
230020-04

Knowledge requirements:

There is as yet no long-term strategy for knowledge development on the topic of recreation in the context of the relations between people and nature, which is required for products like the Nature Balance report and the Nature Compendium, nor has a permanent data provision system for this been worked out. As a result, information on this subject is currently being collected on an ad-hoc basis only. A more systematic approach would allow us to provide such information in a more structured, standardised and effective way.

NPB-W has been participating since 2004 in the monitoring study on daytrips by the CVTO recreation survey, which may contribute to meeting the above requirements.

Research objective:

The project aims to contribute to a more permanent system for the provision of data on recreation, for the purpose of products of the Nature Policy Assessment Unit.

Proposed and achieved research results and products:

Sollart, K.M. Recreation: Knowledge and data provision for products under the Nature Policy Assessment Task. (In Dutch) WOt werkdocumenten 3, WOT N&M, Wageningen.

Abstract

Project title + number

Monitoring water table drawdown
230020-05

Knowledge requirements:

The project was initiated by a request from the Nature Policy Assessment Unit to the staff of Programme No. 394 (Basic and core data on aboveground issues) to design a monitoring network on water table drawdown. The purpose of such a monitoring network would be to identify national trends in water table drawdown (in terms of the difference between the current water tables and the preferred groundwater regime). This request was made in Framework letter No. WUR 2003 417-1. In addition, the Dutch National Forestry Service has requested the development of a method to set up a national water table monitoring network on the basis of existing monitoring networks in individual nature conservation areas. This monitoring network could then serve as the basis for a national map on water table drawdown.

Research objective:

The project has answered the following research questions:

- How can existing techniques be used to survey water table drawdown and the resulting desiccation in nature areas (or areas included in the National Ecological Network), and what is the optimal measurement strategy (monitoring, periodically repeated mapping or a combination of the two)?
- How accurate are the assessments produced by existing techniques and data, and how can this accuracy be improved if necessary?

Proposed and achieved research results and products:

The report referred to below and the accompanying maps represent the final product of the study . The Summary of the report has been included for the sake of completeness .

J.W.J .van der Gaast, H.Th.L .Massop en G.B.M .Heuvelink, 2005 . Monitoring water table drawdown; methodological aspects of measurement optimisation . (In Dutch) Wageningen, Alterra, Alterra -WOT-04-394 Project rapportage 2005 (vs 11apr06)_EN PH . 150pp . 31figs.; 18 tables; 65 refs .

Abstract
<i>Project title + number</i> Coordinating the 2005 Landscape Developments Event 230020-06
<i>Knowledge requirements:</i> Knowledge exchange on landscape development between researchers, policy-makers, advisors, designers, property developers, recreational visitors, farmers and other landscape users, as well as their representatives.
<i>Research objective:</i> Exchanging knowledge on landscape developments
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> Good attendance, much appreciation. No further products.

Abstract
<i>Project title + number</i> Effective use of communicative policies 230020-07
<i>Knowledge requirements:</i> There is a need for knowledge that could contribute to the effective use of communicative policies to help improve biodiversity and landscape quality in the Netherlands.
<i>Research objective:</i> The project aims to provide knowledge that could help improve the involvement of citizens in issues of nature and the landscape and promote related social learning processes.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Research report: Van Bommel, S., N. Aarts & E. Turnhout (2006). Communicative methods in nature policy: Framing, reframing and public involvement. (In Dutch) • Research paper: Van Bommel, S., N. Aarts & E. Turnhout (2006). To be published in <i>Environmental Values</i>. • Specialist paper: Van Bommel, S., N. Aarts & E. Turnhout (2006). To be published in <i>Landschap</i>.

Abstract

Project title + number

Data Analysis on Agriculture in National Landscapes
230020-08 and LEI 20561

Knowledge requirements:

The Netherlands Environmental Assessment Agency is researching agricultural activities in the Dutch 'national landscapes', and needs data on such activities.

Research objective:

The project aims to supervise and implement a data analysis on agricultural activities in the Dutch 'national landscapes'. It is part of the MNP-project described by Wim de Regt in his start-up memorandum on 'Continuity of farming in the national landscapes' of 23 June 2005. In turn, this project is part of the subproject M/711931/01/RU/04 (prospects for land-based agriculture) by the Netherlands Environmental Assessment Agency.

Proposed and achieved research results and products:

The result is a document describing the operational approach as well as the results in the form of tables and maps. In addition, the project will yield results in the form of:

- Excel sheets for each municipality or national landscape;
- Arc-Info grid files.

The types of data for which results are expected to be delivered are listed by MNP

In addition, Alterra will provide some support for the data analyses, which will be implemented by MNP.

Abstract
<i>Project title + number</i> Preparing the evaluation of the 'Management Programme' 230020-09
<i>Knowledge requirements:</i> The so-called 'management programme' needs to be evaluated.
<i>Research objective:</i> Project preparation
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> None

Abstract
<i>Project title + number</i> Secretarial support for WOT N&M in 2005 230021-03
<i>Knowledge requirements:</i> Not applicable
<i>Research objective:</i> Optimal secretarial support for staff members of the Statutory Research Tasks Unit for Nature and the Environment (WOT N&M).
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> The project takes the form of a process. Intended tasks are implemented as and where required by the process.

Abstract
<i>Project title + number</i> Programme Management 2005 230022-04
<i>Knowledge requirements:</i>
<i>Research objective:</i> Programme management refers to Supervision and Planning & Control activities to ensure an effective and efficient use of resources and implementation of the projects undertaken by the Nature Policy Assessment Unit. The supervision side of the project is to produce: <ul style="list-style-type: none"> • reports on meetings; • preparations for decision-making. The Planning & Control side of the project is to produce: <ul style="list-style-type: none"> • an annual plan of action; • quarterly progress reports; • an evaluation of the annual plan of action (progress report for the year as a whole); • improvements to the quality assurance system, where necessary; • updated versions of the strategic plan and the long-range plan, where necessary.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> <ul style="list-style-type: none"> • WOt werkdoucementen 1 (2004 Project Reports) • WOt werkdoucementen 2 (Strategic Plan for the WOT N&M unit 2005-2009) • Annual plan of action for 2006 • WOT Quality Assurance Handbook, version 2.0

Abstract

Project title + number

Funding

LEI 20395 and 20430

Knowledge requirements:

The general background to this project is described in the 2005–2008 Framework letter from the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality⁴:

‘The Nature Balance reports mainly report on developments in the current state of nature and the landscape in the Netherlands, on the implementation of policies from the memorandum called “Nature for People, People for Nature” (including the instruments to be used) and on the impact and implementation of other national policies on nature and the landscape. The theme for the 2005 Nature Balance report is funding for nature conservation. I expect the report to address the following aspects:

- the magnitudes and directions of flows of money for nature conservation;
- the actors involved in funding of nature conservation;
- the cost-effectiveness of policies on nature; and
- the socio-economic effects of nature conservation in the rural economy.’

In summary, this means that the project is to yield insights into funding for nature conservation.

Research objective:

The project is part of the 2005 Nature Balance project. It examines aspects like:

- total funding for nature conservation in the Netherlands;
- funding for land acquisition, upgrading and management by authorities and individuals;
- invisible flows of money through tax instruments;
- funding by the European Union and the corresponding co-financing schemes;
- changes in funding over time.

New research has been initiated into aspects like cost-effectiveness and rural economy, but the results derive from ongoing research projects.

Proposed and achieved research results and products:

The project has delivered the intended chapter on Funding in the 2005 Nature Balance report. In addition, it has yielded various contributions to other chapters in the 2006 Nature Balance report, which also concern funding aspects. A background report is in preparation and will be published as a WOT publication.

⁴ DN. 2004/1740, dated 2 July 2004

Abstract
<i>Project title + number</i> Actors LEI 20482
<i>Knowledge requirements:</i> Insights to help optimise policy processes (2005 – 2008 Framework Letter).
<i>Research objective:</i> The project aims to examine the way policy processes relating to nature issues work, especially the role of the various actors involved and the relationships between them, focusing on the process aspects of policy-making.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> A background report to the 2005 Nature Balance report. Report No. 408763011/2005

Abstract

Project title + number

Text Boxes for the Nature Balance Report

LEI 20512

Knowledge requirements:

The general background to this project is described in the 2005–2008 Framework letter from the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality⁵:

'The Nature Balance reports mainly report on developments in the current state of nature and the landscape in the Netherlands, on the implementation of policies from the memorandum called "Nature for People, People for Nature" (including the instruments to be used) and on the impact and implementation of other national policies on nature and the landscape. The theme for the 2005 Nature Balance report is funding for nature conservation. I expect the report to address the following aspects:

- the magnitudes and directions of flows of money for nature conservation;
- the actors involved in funding of nature conservation;
- the cost-effectiveness of policies on nature; and
- the socio-economic effects of nature conservation in the rural economy.'

Each of the 'Intermezzo' text boxes in the Nature Balance report provides further details of a particular aspect, based on a specific location, actor or instrument, to illustrate general trends. Such Intermezzos illustrate the main lines of the analysis.

Research objective:

This particular 'Intermezzo' aims to show that large-scale projects to compensate for lost habitats may involve large sums of money, which are not included in the regular analyses under the heading of funding for work on nature and the landscape. The case in point is the tunnel which will be constructed under the open countryside between the major cities in the west of the Netherlands to accommodate the high-speed rail link between Amsterdam and Brussels.

Proposed and achieved research results and products:

The 2005 Nature Balance report includes an 'Intermezzo' text box on the railway tunnel, discussing its backgrounds, costs and funding and its effects. This introduces an aspect of the 'flows of money' theme that cannot be completely included in the overall analysis but is nevertheless an interesting aspect.

⁵ DN. 2004/1740, dated 2 July 2004

Abstract
<i>Project title + number</i> Thematic Assessment I LEI 20464
<i>Knowledge requirements:</i> Information on the economic and ecological effects of the recent shift in Dutch nature policy and the public's willingness to participate in the new policy elements.
<i>Research objective:</i> The project aims to integrate research findings from 2003 and 2004 into a policy report.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> Van Egmond, P. & T.J. de Koeijer (2005) From acquisition to management; an exploration of opportunities for the shift in Dutch nature policy I. (In Dutch) MNP Report No. 408767001, Bilthoven.

Abstract

Project title + number

Thematic Assessment II

LEI 20465

Knowledge requirements:

Examination of the effects of the Dutch agricultural policy on the costs of nature management projects and the willingness to participate in them, supplementing the Thematic Assessment I project, and development of an outline of options.

Research objective:

The project aims to develop a plan of approach and follow-up to aspects of Part I.

Proposed and achieved research results and products:

Follow-up and contribution to the Nature Balance report based on the first part of the report by the Netherlands Environmental Assessment Agency.

Contributions to the Online Knowledge Service and to the Environment and Economy newsletter (In Dutch); completion of supplementary reports:

Polman, N.B.P. & L.H.G. Slangen (2005) Transaction costs. (In Dutch) Agricultural Economics and Rural Areas Policies Group. Wageningen, Wageningen University.

Schrijver, R.A.M., R.A. Groeneveld, P.B.M. Berentsen & T.J. de Koeijer (2005) Potential for participation in the national Subsidy scheme for nature management by dairy farmers. (In Dutch) WOt rapporten 3, WOT N&M, Wageningen.

Voskuilen, M. (2006) Profile of farmers participating in nature management schemes. (In Dutch) WOT publication, WOT N&M, Wageningen (in preparation).

Boers, A. & J. Luijt (2005) Expenditures and cost effectiveness of a shift in the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality's nature policy. (In Dutch) LEI Report No. 6.05.20, The Hague, LEI.

A Plan of Action for Part II by the Netherlands Environmental Assessment Agency, written by Petra van Egmond and Tanja de Koeijer, exploring opportunities offered to other countries by the results reported in the Nature Outlook and Rural Areas Outlook reports.

Abstract
<i>Project title + number</i> Thematic Assessment of nature management LEI 20194
<i>Knowledge requirements:</i> Information for the thematic assessment of the shift in Dutch nature policy.
<i>Research objective:</i> The project aims to assess the willingness among farmers to participate in nature management schemes, using an optimisation model for farm economics developed in 2004.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> Van Egmond, P. & T. de Koeijer (2005) From acquisition to management; an exploration of opportunities for the shift in Dutch nature policy I. (In Dutch) Netherlands Environmental Assessment Agency, Bilthoven. Research report: Schrijver, R.A.M., R.A. Groeneveld, T.J de Koeijer & P.B.M. Berentsen (2005) Potential for participation in the national subsidy scheme for nature management by dairy farmers. (In Dutch) WOt rapporten 3, WOT N&M, Wageningen

Abstract
<i>Project title + number</i> Indicators for the 2004 Nature Compendium LEI 20391
<i>Knowledge requirements:</i> Conveniently presented facts and figures on nature and the environment.
<i>Research objective:</i> The project aims to update existing indicators for the Nature Compendium website.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> A set of indicators, each consisting of a table or figure with accompanying explanatory text.

Abstract
<i>Project title + number</i> Contribution to an Exploratory Study on Sustainability
<i>Knowledge requirements:</i> Knowledge on economic models, particularly GTAP.
<i>Research objective:</i> Quantification of international trade in agricultural products in four scenarios of the Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis (CPB).
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> Eickhout, Bas, Hans van Meijl, Andrzej Tabeau & Henk van Zeijts (2005), Between Liberalization and Protection: Four Long-term Scenarios for Trade, Poverty and the Environment, presented at the Seventh Annual Conference on Global Economic Analysis, Washington, USA.'

Abstract

Project title + number

Advisory Group on Nature and Economics
LEI 20457

Knowledge requirements:

The Netherlands Environmental Assessment Agency (MNP) needs an external body to evaluate its research into aspects of 'nature and economics', as this is beyond MNP's core business. The 'Nature and Economics' advisory group was established in 2004; its tasks are:

Advising MNP in its research into aspects of 'nature and economics'.

The advisory group provides advice with or without a request from the MNP.

Research objective:

The project aims to continue the activities of the Advisory Group on Nature and Economics in 2005 by:

- bringing in more external experts where relevant;
- focusing on the quality of the meetings;
- focusing on the quality and presentation of advice;
- strengthening the profile of the project within the Netherlands Environmental Assessment Agency by means of a website.

Proposed and achieved research results and products:

1. A survey of discussions at 2005 meetings held on 19 January, 21 April, 21 June, 6 October and 2 December.

2. Statutory products

* Nature Balance report 2005: Funding Nature Conservation.

The internal draft and background reports ('European funding for nature and the landscape in the Netherlands 1994 – 2003' and 'Expenditure on tax facilities for nature policy'; both in Dutch) were discussed. (Aris Gaaff (MNP), Dr H.R.J. Vollebergh (EUR))

* Nature Balance report 2005: The external draft and the draft report entitled 'Staffing costs of nature conservation in the Netherlands' (In Dutch) were discussed. Aris Gaaff (MNP), Paul Koutstaal (Ministry of Finance)

* Contribution to 2005 Nature Balance report by discussing definitions (see Appendix).

3. Priority subjects

* Cost-effectiveness: proposal for cost-effectiveness analysis ('Cost-effectiveness activities for 2005'; In Dutch) Tanja de Koeijer (MNP)

*...Thematic Assessment of Nature Management by Farmers and Private Landowners. (Tanja de Koeijer/Petra van Egmond)

4. Basic Research

* 'Secondary costs and benefits' (In Dutch); draft (Roel Jongeneel, WUR).

* 2006 Research programme for MNP (Floor Brouwer (MNP)).

* 'Green Initiatives for Sale – opportunities and problems in public and private funding'. (In Dutch) (Ernst Bos (LEI), Prof. G.R. de Snoo (WUR professor of nature and landscape management by farmers).

* FIONA (FARM level Integrated Optimisation model of Nature and Agriculture) (Rolf Groeneveld (WUR-LEI)).

*...Transaction costs in nature management (Nico Polman, WUR, Economics and Rural Areas Policy Group).

5. Own initiative and other

* Definitions and Concepts: Memorandum by Ekko van Ierland on definitions; 'The Government and the National Accounts'. (In Dutch) (CBS, Kees Jan Wolswinkel).

* Cost-effectiveness analysis of the EU's Water Framework Directive. Rob van der Veeren (RIZA Institute for Inland Water Management and Wastewater Treatment).

Abstract
<i>Project title + number</i> Knowledge Management for Nature and Economics LEI 20486
<i>Knowledge requirements:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Formulating questions. • Research programme. • Supervision of basic research. • Developing products from the results of basic research. All relating to the economic context of nature conservation.
<i>Research objective:</i> Managing the economics research component of the basic research programme at the Netherlands Environmental Assessment Agency, to provide a solid foundation for its statutory products.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Completion of 2005 basic research. • Programme of activities for basic research in 2006.

Abstract

Project title + number

Economic Aspects of Nature Management
LEI 20460

Knowledge requirements:

Examining the costs and yields of management measures and the instruments required to explore and evaluate them.

Research objective:

- Stimulating the provision of data on costs and effectiveness of management measures.
- Increasing support for the development of the FIONA farm economics optimisation model among policy-makers.
- Stimulating and synthesising the process of developing a methodology for the cost-effectiveness analysis of nature policy.

Proposed and achieved research results and products:

Leneman, H., M. Voskuilen & M. Betgen (2006) Linking ecological data to the information network, case Noord-Holland. (In Dutch) LEI project 20517, LEI, The Hague.

Koeijer, Tanja de, Raymond Schrijver, Rolf Groeneveld & Paul Berentsen (2005) Micro-economic modelling is essential for an evaluation of nature policy. (In Dutch) In: Van den Burg, Gert Spaargaren & Henk Waaijers (eds.), Swome/Gamon Event 2005, Science and policy, policy and science. (In Dutch) Wageningen University, Environmental Policy Group, pp 179-184.

Schrijver, Raymond, Paul Berentsen, Rolf Groeneveld & Tanja de Koeijer (2005) Nature Management by farmers and participation by dairy farmers. (In Dutch) LEI Agrimonitor, October 2005.

Schrijver, R.A.M., P.B.M. Berentsen, A. Corporaal, R.A. Groeneveld & T.J. de Koeijer (2006) Development of nature oriented dairy farm systems with an optimisation model: the case of farming for nature in 'de Langstraat', German Journal of Agricultural Economics (*Agarwirtschaft*). (forthcoming).

Koeijer, T.J. de, K. van Bommel, R. Groeneveld, A. van Hinsberg, R. Reinen & Martijn van Wijk (2005) Cost-effectiveness of creating 'wet heath' habitats. (In Dutch) WOT publication, WOT N&M, Wageningen.

Presentations:

Schrijver, R.A.M., R.A. Groeneveld, T.J. de Koeijer & P.B.M. Berentsen (2005) Potential for nature management by Dutch dairy farmers, Conference on Multifunctionality of Landscapes, 18/19 May 2005, Giessen.

Koeijer, Tanja de, Raymond Schrijver, Rolf Groeneveld & Paul Berentsen (2005) Micro-economic modelling is essential for the evaluation of nature policy. (In Dutch) Swome/Gamon Event 2005, Science and policy, policy and science', 14 April 2005.

Abstract
<i>Project title + number</i> Cost-effectiveness of developing an optimisation model LEI 20596
<i>Knowledge requirements:</i> A methodology to scale up the cost-effectiveness model for 'wet heathlands'.
<i>Research objective:</i> The project aims to indicate ways of assessing the cost-effectiveness of area selection and management in situations involving multiple preconditions, such as minimum surface areas per ecological objective.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> A chapter was produced for the following publication: Koeijer, T.J. de, K. van Bommel, R. Groeneveld, A. van Hinsberg, R. Reinen & Martijn van Wijk. Cost-effectiveness of creating 'wet heath' habitats. (In Dutch) WOt publication 2006/xx, WOT N&M, Wageningen.

Abstract***Project title + number***

Monitoring and Evaluation System for the 'Agenda for a Living Countryside'(ME-AVP) – continued from 2004

LEI 20339

Knowledge requirements:

Indicators to monitor the economic dimension of the Agenda for a Living Countryside programme (to be followed at a later stage by the agricultural dimension).

Research objective:

Identifying and describing the above indicators, including their costs, to allow a monitoring system to be set up at short notice.

Proposed and achieved research results and products:

Kuhlman, T. & G. Venema, 2005. Indicators for the 'Agenda for a Living Countryside'. Agriculture and economic viability. (In Dutch) LEI report, June 2005. LEI, Den Haag.

Abstract
<i>Project title + number</i> FIONA LEI 20539
<i>Knowledge requirements:</i> Information on the economic consequences, at farm level, of nature management by dairy farmers. The project aims to provide this indirectly by considerably improving the existing FIONA model.
<i>Research objective:</i> The project aims to improve the quality of the FIONA model and the accompanying documentation, to ensure more efficient implementation of future projects.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> GAMS version of FIONA: Completed. Documentation on model structure: in progress.

Abstract
<p>Project title + number Green Initiatives Supported by Building Activities (completion) LEI 20414</p>
<p>Knowledge requirements: This project examines what institutional options and funding resources can be used for agri-environmental schemes. The study will focus on nature management by farmers and private landowners, the possible use of funds ensuing from building activities and opportunities for private investment. It will also examine how farmers and private landowners can respond to the demand for green spaces in and around towns and cities. The research is based on a literature analysis and an empirical analysis. A theoretical framework is being developed, based on welfare theory and the institutional context. Case studies are analysed and experts are interviewed. These two elements provide input for each other and supplement each other.</p>
<p>Research objective: The project aims to: <i>compile a survey of opportunities (conceptual as well as practical) for the funding and institutional arrangements needed for the development of agri-environmental schemes.</i> The specific objectives derived from this general aim are:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. identifying opportunities for nature management by farmers and private landowners; 2. identifying opportunities to use funds ensuing from building activities to finance nature management by farmers and private landowners; 3. assessing the potential contributions from the above options to the development of green spaces in and around towns and cities (GIOS).
<p>Proposed and achieved research results and products: Lenman, H., J. Vader, E. Bos & M. van Bavel. Green initiatives for sale. Opportunities and impediments of public and private funding. (In Dutch) WOt rapporten 12, WOT N&M Wageningen. Meetings with the Advisory Group on Nature and the Economy (6 October) and with the Dutch Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality (22 November).</p>

Abstract

Project title + number

Operational Outcome of Forests and Nature Conservation Areas
LEI 20384

Knowledge requirements:

The target group requires information on the net costs (i.e., costs minus any profits) of managing forests and nature conservation areas, specified for various types of habitat.

Research objective:

Examining the costs (and profits) of managing forest and nature conservation areas.

Proposed and achieved research results and products:

- Report: Operational Outcomes of forestry by private owners in 2004. (In Dutch) LEI Report 01.05.05, The Hague.
- A press release:
From: LEI Pers
Sent: 30 September 2005 15:26
Subject: Message No. 1818: Improving operational outcomes of private forestry. (In Dutch)
Press release by LEI Wageningen UR, No. 1818, 30 September 2005.
- Memorandum on valuation of land and forest (in preparation)
- Articles in relevant periodicals: "Opportunities for greater timber harvests. (In Dutch) Voskuilen, M.J., De Landeigenaar, February 2005".
- Information on websites (LEI, Bosschap and RVM (Nature Compendium)): Also available in English. (Completed. See websites.)

Abstract
<i>Project title + number</i> Programme Management LEI 20415
<i>Knowledge requirements:</i> Supervision and Planning & Control activities for an effective and efficient use of resources and implementation of projects by the Statutory Research tasks Unit for Nature and the Environment (WOT N&M).
<i>Research objective:</i> Supervision and Planning & Control activities to achieve effective and efficient use of resources and implementation of projects for the Netherlands Environmental Assessment Agency by the Agricultural Economics Research Institute (LEI). <ul style="list-style-type: none"> • Collecting information required for supervision and contributing to supervision meetings. • Contributing to annual plan of action and budget. • Contributing to the strategic plan, the long-term plan and the integration plan for the Netherlands Environmental Assessment Agency.
<i>Proposed and achieved research results and products:</i> Ensuring that well-timed and adequate financial control on activities is implemented by LEI for the 394 programme. Writing quarterly progress reports on projects in the 394 programme.

Abstract***Project title + number:***

Nature Outlook and the Birds & Habitats Directives
232116-01

Knowledge requirements:

There is a need for knowledge to be used in evaluating the Birds and Habitats Directives as required by the European Commission in 2007. This specifically relates to the consequences of protecting the areas that come under the Directives, both as regards ecological targets and socio-economic aspects.

Research objective:

The project aims to produce a report evaluating Dutch and European objectives, achievements and plans in the framework of the Birds and Habitats Directives. The report will include a description of the initial objectives and an ex-ante evaluation of the effects of the policies until 2010, plus a further projection to 2030.

Proposed and achieved research results and products:

End product: a report on the thematic assessment of the Birds and Habitats Directives and contributions to the policy-making summary of the Nature Outlook report. Both products will be delivered in 2007.

WOT-onderzoek

Verschenen documenten in de reeks Werkdocumenten van de Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu – vanaf mei 2005

Werkdocumenten zijn verkrijgbaar bij het secretariaat van Unit Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, Lumengebouw, te Wageningen.

T 0317 – 47 78 44

F 0317 – 42 49 88

E info.wnm@wur.nl

De werkdocumenten zijn ook te downloaden via de WOT-website www.wotnatuurenmilieu.wur.nl

2005

- 1 *Eimers, J.W.* (Samenstelling). Projectverslagen 2004.
- 2 *Hinssen, P.J.W.* Strategisch Plan van de Unit Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, 2005 – 2009.
- 3 *Sollart, K.M.* Recreatie: Kennis en datavoorziening voor MNP-producten. Discussienotitie.
- 4 *Jansen, M.J.W.* ASSA: Algorithms for Stochastic Sensitivity Analysis. Manual for version 1.0.
- 5 *Goossen, C.M. & S. de Vries.* Beschrijving recreatie-indicatoren voor de Monitoring en Evaluatie Agenda Vitaal Platteland (ME AVP)
- 6 *Mol-Dijkstra, J.P.* Ontwikkeling en beheer van SMART2-SUMO. Ontwikkelings- en beheersplan en versiebeheerprotocol.
- 7 *Oenema, O.* How to manage changes in rural areas in desired directions?
- 8 *Dijkstra, H.* Monitoring en Evaluatie Agenda Vitaal Platteland; inventarisatie aanbod monitoringsystemen.
- 9 *Ottens, H.F.L. & H.J.A.M. Staats.* BelevingsGIS (versie2). Auditverslag.
- 10 *Straalen, F.M. van.* Lijnvormige beplanting Groene Woud. Een studie naar het verdwijnen van lanen en perceelsrandbegroeiing in de Meierij.
- 11 *Programma Commissie Natuur.* Onderbouwend Onderzoek voor de Natuurplanbureau-functie van het MNP; Thema's en onderzoeksvragen 2006.
- 12 *Velthof, G.L. (samenstelling).* Commissie van Deskundigen Meststoffenwet. Taken en werkwijze.
- 13 *Sanders, M.E. & G.W. Lammers.* Lokaliseren kansen en knelpunten van de Ecologische Hoofdstructuur – met informatie van de terreinbeheerders.
- 14 *Verdonschot, P.F.M., C.H.M. Evers, R.C. Nijboer & K. Didderen.* Graadmeters aquatische natuur. Fase 1: Vergelijking van de graadmeter Natuurwaarde met de Natuurdoeltypen en KRW-maatlatten
- 15 *Hinssen, P.J.W.* Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu. Werkplan 2006
- 16 *Melman, Th.C.P., R.G. Groeneveld, R.A.M. Schrijver & H.P.J. Huiskes* Ontwikkeling economisch-ecologisch optimaliseringsmodel natuurbeheer in combinatie met agrarische bedrijfsvoering. Studie in het licht van LNV-beleidsombuiging “van verwerving naar beheer”
- 17 *Vreke, J., R.I. van Dam & F.J.P. van den Bosch.* De plaats van natuur in beleidsprocessen. Casus: Besluitvormingsproces POL-aanvulling Bedrijventerrein Zuid-Limburg
- 18 *Gerritsen, A.L., J. Kruit & W. Kuindersma.* Ontwikkelen met kwaliteit. Een verkenning van evaluatiecriteria
- 19 *Bont, C.J.A. de, M. Boekhoff, W.A. Rienks, A. Smit & A.E.G. Tonnejck.* Impact van verschillende wereldbeelden op de landbouw in Nederland. Achtergronddocument bij ‘Verkenning Duurzame Landbouw’
- 20 *Rienks, W.A. & J.A. Klijn.* Naar EURuralis 2.0. Vooronderzoek naar mogelijkheden tot verbetering, verdieping, interactievere presentatie, Europees draagvlak en ‘downscaling’ (in voorbereiding)

2006

- 21 *Rienks, W.A., I. Terluin & P.H. Vereijken.* Towards sustainable agriculture and rural areas in Europe. An assessment of four EU regions (in voorbereiding)
- 22 *Knegt, B. de, H.W.B. Bredenoord, J. Wiertz & M.E. Sanders.* Monitoringsgegevens voor het natuurbeheer anno 2005. Ecologische effectiviteit regelingen natuurbeheer: Achtergrondrapport 1
- 23 *Jaarrapportage 2005.* WOT-04-001 – Monitor- en Evaluatiesysteem Agenda Vitaal Platteland
- 24 *Jaarrapportage 2005.* WOT-04-002 – Onderbouwend Onderzoek Natuurplanbureaufunctie
- 25 *Jaarrapportage 2005.* WOT-04-385 - Milieuplanbureaufunctie
- 26 *Jaarrapportage 2005.* WOT-04-394 – Natuurplanbureaufunctie
- 27 *Jaarrapportage 2005.* WOT-04 - Kennisbasis
- 28 *Verboom, J., R. Pouwels, J. Wiertz & M. Vonk.* Strategisch Plan LARCH. Van strategische visie naar plan van aanpak
- 29 *Velthof, G.L. en J.J.M. van Grinsven (eds.)* Inzet van modellen voor evaluatie van de meststoffenwet. Advies van de CDM-werkgroep Harmonisatie modellen
- 30 *Hinssen, M.A.G., R. van Oostenbrugge & K.M. Sollart.* Draaiboek Natuurbalans. Herziene versie
- 31 *Swaay, C.A.M. van, V. Mensing & M.F. Wallis de Vries.* Hotspots dagvlinder biodiversiteit